

gemeente nunspeet bestemmingsplan buitengebied

toelichting
voorschriften

AMERADVISEURS B.V.

BUREAU VOOR RUIMTELIJKE ORDENING

LEUSDERWEG 220 3817 KG AMERSFOORT TEL 033-621623

GEMEENTE NUNSPEET

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

1. TOELICHTING

2. PLANKAART

3. VOORSCHRIFTEN

vastgesteld d.d. 17 april 1990

goedgekeurd d.d.

INHOUD:

1. INLEIDING	7
1.1. Aanleiding en karakterisering	7
1.2. Opzet van het plan	7
1.3. Werkwijze en procedure	8
2. RESULTATEN ONDERZOEK	9
2.1. Natuur en landschap	11
2.1.1 Inleiding	11
2.1.2 Kuststrook	11
Bodem	11
Vegetatie en fauna	12
Landschap	13
2.1.3 Overgangsgebied	13
Bodem	13
Vegetatie en fauna	14
Landschap	14
2.1.4 Veluwe-massief	15
Bodem	15
Vegetatie en fauna	16
Landschap	19
2.1.5 Aanbevelingen voor de planopzet	25
Kuststrook	25
Overgangsgebied	26
Veluwe-massief	27
2.2. Landbouw	30
2.2.1 Algemeen	30
2.2.2 Ontwikkelingen in de agrarische sector	30
Aantal bedrijven en bedrijfsoppervlakte	30
Bedrijfsomvang	31
Bedrijfstypen	33
Werkgelegenheid en opvolgingssituatie	34
2.2.3 Milieuaspecten en agrarisch gebruik	35
2.2.4 Agrarische ontwikkelingsmogelijkheden	37
Functie bestemmingsplan	37
Landbouwstructuur	38
Mogelijke ontwikkeling per deelgebied	38
2.2.5 Aanbevelingen voor de planopzet	39
2.3. Recreatie	41
2.3.1 Ontwikkelingen reguliere verblijfsrecreatie	41
Huidige situatie	41
Toekomstige ontwikkeling	43
2.3.2 Nieuwe kampeervormen "in bijzondere exploitatie"	45
Huidige situatie	45
Toekomstige ontwikkeling	46
2.3.3 Dagrecreatie	46
Huidige situatie	46
Toekomstige ontwikkeling	47

2.4.	Militaire terreinen	48
	Huidige situatie	48
	Toekomstige ontwikkeling	48
2.5.	Wonen	49
	Huidige situatie	49
	Toekomstige ontwikkeling	49
2.6.	Niet-agrarische voorzieningen	51
	Huidige situatie	51
	Toekomstige ontwikkeling	51
2.7.	Infrastructuur	53
2.7.1	Wegen en fietspaden	53
	Huidige situatie	53
	Toekomstige ontwikkeling	54
2.7.2	Spoorwegen	55
2.7.3	Geluidshinder wegverkeers- en spoorweglawaaï	55
2.7.4	Leidingen en verbindingen	57
2.7.5	Windmolens	57
	Algemeen	r
	Hinder-aspecten	5.
	Mogelijkheden per functie en gebied	58
3.	AFWEGING VAN AANBEVELINGEN: UITGANGSPUNTEN VOOR HET PLAN	59
3.1.	Inleiding: mogelijkheden van het bestemmingsplan	59
3.2.	Zonering van de agrarische gebieden	60
3.2.1	Het principe van de zonering	60
3.2.2	Juridische zonering en verantwoording	61
3.2.3	Hoofdpijnen van de regeling per zone	65
3.2.4	Relatie Streekplan Veluwe/zonering bestemmingsplan	65
3.3.	Belangenafweging ten aanzien van de bosgebieden	66
3.3.1	Achtergrond: beheersplan en bestemmingsplan	66
3.3.2	Hoofdpijnen van de bestemmingsregeling	67
3.4.	Mogelijkheden voor de niet-agrarische functies	68
3.4.1	Verwevenheid van functies	68
3.4.2	Beleidsuitgangspunten	69
4.	PLANOPZET	73
4.1.	Inleiding: opzet van het plan	73
4.2.	Agrarische doeleinden	74
4.2.1	Doeleindenomschrijving agrarisch gebied	74
4.2.2	Oppervlakte van het bouwperceel	74
4.2.3	Mogelijkheden voor nieuwvestiging	75
4.2.4	Uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven	75
4.2.5	Gebruiksbepalingen/aanlegvergunningen	76
4.2.6	Bouwbepalingen	77
4.2.7	Kamperen bij de boer	78
4.2.8	Kwekerijen	78
4.2.9	Wijzigingsbevoegdheid verwijderen of creëren bouwpercelen	79
4.3.	Doeleinden van natuur en landschap	79
4.3.1	Natuurgebieden	79
4.3.2	Bosbestemmingen	79
4.3.3	Houtopstanden	80

4.3.4	Overige "groene" bestemmingen	81
4.4.	Recreatie	81
4.5.	Bedrijven en maatschappelijke instellingen	82
4.5.1	Bestemmingen	82
4.5.2	Vrijstelling ander gebruik agrarische opstallen	83
4.6.	Overige voorzieningen	83
4.7.	Woondoeleinden	84
4.8.	Infrastructurele doeleinden	85
4.9.	Bijzondere en algemene bepalingen	85
4.9.1	Bijzondere (bebouwings-)bepalingen	86
4.9.2	Windmolens	86
5.	GEVOERD OVERLEG EN VASTSTELLING	87
5.1.	Overleg ex art. 10 B.r.o.	87
5.2.	Inspraak	124
5.3.	Wijzigingen bij vaststelling	125

Behoort bij besluit van de raad der gemeente
Nunspeet d.d. 17 april 1990, nr. 699

Mij bekend.
de secreta

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding en karakterisering

Voor het grootste gedeelte van het buitengebied van Nunspeet vigeert tot dit moment nog het bestemmingsplan Buitengebied van de voormalige gemeente Ermelo, vastgesteld op 9-1-1968. Nunspeet maakte tot 1972 deel uit van de gemeente Ermelo. Voor kleine delen van het plangebied vigeren andere plannen, waaronder het plan in hoofdzaak uit 1942.

Het herzien van het vigerende plan vloeit op zich reeds voort uit de wettelijke verplichting ex art. 33 WRO, waarin de maximale looptijd van een bestemmingsplan op tien jaren is gesteld. Doorslaggevend evenwel voor het besluit tot herziening is het gegeven, dat zich sedert de vaststelling van het oude plan op diverse onderdelen ontwikkelingen hebben voorgedaan, in afwijking van dat plan. Daarbij komt, dat de maatschappelijke opvattingen over de gewenste ontwikkeling van een buitengebied ingrijpend zijn gewijzigd en in het oude plan onvoldoende tot hun recht komen.

Hoofddoelstelling voor onderhavig plan is het bieden van een zo optimaal mogelijke ruimte aan de diverse gebruikers en belangen in het buitengebied, telkens in afweging met de belangen van andere gebruikers.

Hoofdthema's voor het plan zijn:

- de bestemmingsregeling voor de agrarische gronden, gebaseerd op een zorgvuldige afweging van de landbouwkundige belangen tegenover het belang van bescherming van natuur- en landschapswaarden;
- de bestemmingsregeling voor de bosgebieden, gebaseerd op een zorgvuldige afweging van de beheerswensen van de beseigenaren, tegenover het belang van bescherming van voorkomende specifieke natuurwaarden;
- de bestemmingsregeling van de verblijfsrecreatieve bedrijven, gebaseerd op een zorgvuldige afweging van de belangen van de betreffende recreatie-ondernemers tegenover de maatschappelijke doelstelling "het beperken van de druk op het Veluwe-massief".

Deze laatste doelstelling vloeit voort uit het rijks- en provinciale beleid ten aanzien van de Veluwe. Het restrictieve beleid, zoals dat in het streekplan is geformuleerd voor ontwikkelingen in de agrarische, recreatieve (en woningbouw)-sector op de Veluwe, geeft in belangrijke mate vorm aan het bestemmingsplan Buitengebied.

Een belangrijk punt van overweging betreft de vraag in hoeverre het ruimtelijk bestemmingsplan het geëigende instrument is om optimale bescherming te bieden aan natuur- en landschapswaarden. Uitgangspunt voor het plan is, dat werkelijk effectieve, beschermende beleidsmaatregelen slechts kunnen voortvloeien uit een combinatie van beheersafspraken enerzijds en sectorale milieubepalingen anderzijds. Van het bestemmingsplan mag echter wel worden verwacht, dat dit sectorbeleid wordt begeleid en ondersteund, dat de geografische neerslag in het plan zichtbaar wordt en dat sector- en planprocedures op elkaar worden afgestemd.

1.2. Opzet van het plan

Het juridisch gedeelte van het bestemmingsplan bestaat formeel uit de plankaart en de planvoorschriften. De toelichting bij het plan beschrijft de afwegingen en keuzes die gemaakt zijn teneinde tot kaart en voorschriften te komen.

Juist in een plangebied als het buitengebied, waarin zoveel tegenstrijdige belangen aan de orde zijn, is het belangrijk om deze afweging en keuze duidelijk te presenteren.

In deze toelichting is daarom gekozen voor een systeem, waarin eerst, in hoofdstuk 2, de resultaten van het uitgevoerde onderzoek per thema (natuur en landschap, landbouw, recreatie, etc.) worden weergegeven. Daarbij worden telkenmale aanbevelingen voor het beleid geformuleerd vanuit dat thema, nog niet afgewogen tegenover andere sectorale belangen. Niet alle aanbevelingen kunnen zonder meer in het juridisch plan worden verwerkt. Soms omdat de reikwijdte van een bestemmingsplan dat niet toestaat (kroonjurisprudentie), soms omdat andere beleidsinstrumenten daarvoor meer geëigend zijn en tenslotte omdat sommige aanbevelingen strijdig zijn met aanbevelingen vanuit een der andere thema's.

In hoofdstuk 3 vindt de afweging van soms tegenstrijdige aanbevelingen wel plaats en wordt beschreven welke keuzes zijn gemaakt bij de opzet van het plan. Daarbij wordt waar nodig de relatie gelegd met het streekplanbeleid of met ander sectoraal of facetmatig beleid.

In hoofdstuk 4 tenslotte wordt per bestemming een uitleg gegeven van de details van de juridische regeling.

1.3. Werkwijze en procedure

Het plan is in eerste ontwerp, in 1985, in het Coördinatieoverleg van de Provinciale Planologische Commissie behandeld en ontmoette daarin een aantal bezwaren. Bezwaren ten aanzien van de afweging van belangen enerzijds en ten aanzien van de inzichtelijkheid van de gemaakte beleidskeuzes anderzijds. Deze bezwaren waren aanleiding om de inhoud van het plan en de technische opzet opnieuw te beoordelen. Deze beoordeling heeft plaatsgevonden in samenwerking tussen:

- de gemeentelijke hoofdafdelingen Ruimtelijk Beheer en Gemeentewerken;
- bureau voor tuin- en landschapsarchitectuur P.Baas B.N.T., te Oosterwijk;
- bureau voor ruimtelijke ordening Ameradviseurs B.V. te Amersfoort.

De inhoudelijke en procedurele coördinatie werd verzorgd door Ameradviseurs, welk bureau tevens zorgdroeg voor de eindredactie van toelichting en voorschriften. De plankaart werd verzorgd door de gemeentelijke hoofdafdeling Ruimtelijk Beheer.

Gekozen is voor aanpassing van de planopzet op onderdelen en voor het herredigeren van de toelichting bij het plan. In de gewijzigde planopzet wordt voor zover wenselijk geacht tegemoetgekomen aan opmerkingen uit het P.P.C.-, het artikel 10-overleg en de inspraak. Integrale beantwoording van de gemaakte opmerkingen vindt niet plaats, mede omdat sedert het gevoerde voor-overleg een periode is verstreken, waarin zich diverse maatschappelijke, technische en juridische ontwikkelingen hebben voorgedaan, welke een nieuw licht hebben doen schijnen op de opzet van het juridische bestemmingsplan. De gemaakte afwegingen worden, voor zover het hoofdlijnen betreft, in deze toelichting ruim belicht.

Het plan is in zijn nieuwe opzet opnieuw aan de PPC voorgelegd.

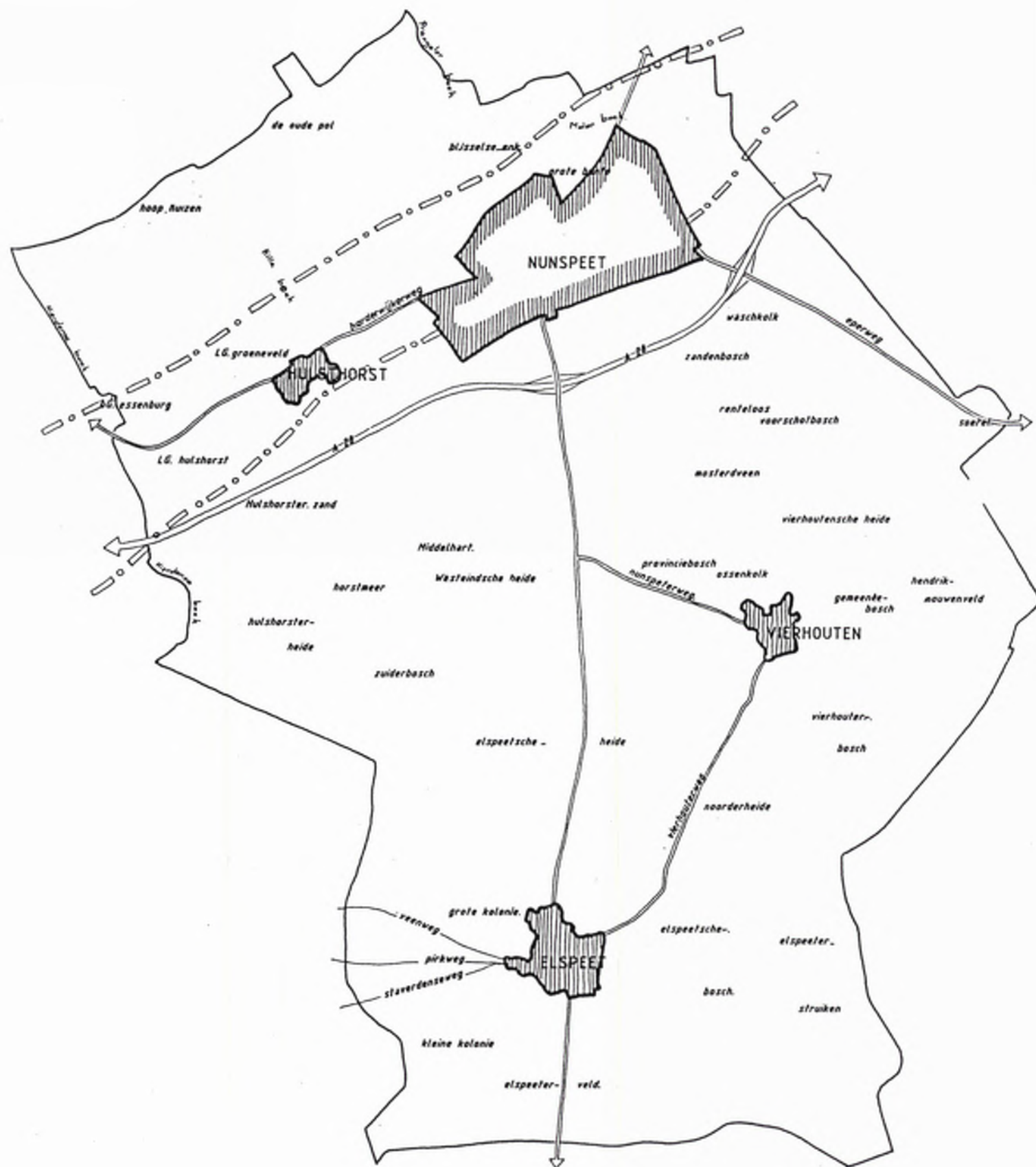
2. RESULTATEN ONDERZOEK

In de navolgende paragrafen zijn de resultaten weergegeven van het onderzoek ex artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening 1985. De onderzoeksresultaten zijn gegroepeerd naar die themavelden, die van invloed zijn op het eindbeeld van het juridische bestemmingsplan. Natuur en landschap, bosbouw, landbouw en recreatie krijgen relatief veel aandacht, omdat een bestemmingsplan voor het buitengebied van Nunspeet in hoofdlijnen wordt "gevormd" door de neerslag van uitgangspunten vanuit deze themavelden.

Per themaveld wordt ingegaan op:

1. De ontwikkeling tot heden en de huidige stand van zaken;
2. De te verwachten ontwikkeling;
3. Aanbevelingen voor de juridische planopzet, vanuit dat themaveld.

In hoofdstuk 3, "integratie van aanbevelingen, uitgangspunten voor de planopzet", wordt een afweging gemaakt tussen de verschillende, soms tegenstrijdige aanbevelingen.

NAMEN IN HET PLANGEBIED

2.1. Natuur en landschap

2.1.1. Inleiding

Binnen de gemeente Nunspeet worden 3 zones onderscheiden:

- a. De **kuststrook**, omvattend het polderlandschap met veenweidegebied, noordelijk van de kern Nunspeet.
- b. Het **overgangsgebied**, omvattend het landgoederen- en kampenlandschap ter weerszijden van de Harderwijkerweg.
- c. Het **Veluwe massief**, omvattend het bos-, heide- en zandverstuivingenlandschap en de enclaves van Elspeet en Vierhouten, zuidelijk van de kern Nunspeet.

Deze drie gebieden zijn van elkaar onderscheiden geografische eenheden, elk met hun eigen, specifieke mogelijkheden voor de natuur, de bos- en landbouw en de recreatie. Van nature hebben deze gebieden een eigen bodemkundig landschap, waardoor onder invloed van de mens een gevarieerd bodemgebruik is ontstaan, dat tot op heden in het landschapsbeeld tot uitdrukking komt.

Achtereenvolgens zullen per deelgebied worden behandeld:

- de **bodem**, geomorfologie, grondsoorten en hun grondwatertrappen, onder verwijzing naar kaart 1;
- de **vegetatie en fauna**, onder verwijzing naar de kaarten 2 en 3;
- het **landschap**, landschapstypen en landschapsstructuur en hun visuele aspecten, onder verwijzing naar kaart 4.

De gevolgtrekkingen uit deze drie paragrafen leiden tot aanbevelingen voor het beleid.

2.1.2. Kuststrook

Bodem

De kuststrook wordt **geomorfologisch** gekenschetst als een vlakte met enig reliëf met niveauverschillen, die tussen de 1,2 en 1,5 m +NAP liggen. De gemiddelde hoogte bevindt zich op ongeveer 1,5 m +NAP. In oost-west richting wordt deze vlakte door de dekzandwelling van de Bijsselse enk doorsneden, waarvan de lokale niveauverschillen tussen 1 en 4m +NAP liggen. De gemiddelde hoogte bevindt zich op ongeveer 3,5m +NAP. De strandwal loopt incidenteel op tot 3,5m +NAP.

De kuststrook is naar **grondsoorten** van noord naar zuid opgebouwd uit strandwalgronden -een smalle reep langs het Veluwe-randmeer- en een achterliggende strook van geringe breedte, die uit kalkarme zeekleigronden met grondwatertrappen III en IV bestaat (zie ook kaart 1. bodem, p.21). Tussen deze gronden en de kalkloze zandgronden langs de Harderwijkerweg liggen uitgestrekte complexen veen en moerige gronden met grondwatertrap II. Deze veen- en moerige gronden worden doorsneden door een aantal laaglandbeken: de Hierdensche beek, de Killen-, Nod-, Pangeler-, en Molenbeek, en buiten de gemeente de Andhuizer- en Horsterbeek, samen met een netwerk van sloten. De kuststrook is naast het overgangsgebied ook de zone waar diepe en ondiepe kwel vanuit het Veluwe massief optreedt.

Concluderend: Het bodemkundig landschap biedt tot op heden gevarieerde en gunstige mogelijkheden voor vegetatie en fauna. Met name de strandwal met de achterliggende, vrij laag gelegen, kalkarme zeekleigronden (grondwatertrappen III en IV), veen- en moerige gronden (grondwatertrap II), zijn daarvoor van eminent belang. De niveauverschillen tussen de Bijsselse enk (met grondwatertrap VI) en de veen- en moerige gronden en de hellingpositie van het zuidelijk gelegen overgangsgebied dragen daaraan eveneens bij. Belangrijk in dit verband voor fauna

en flora zijn ook de beken, waarvan de waterkwaliteit positief tot redelijk positief mag worden genoemd, hetgeen mede afhankelijk is van de kwaliteit van zowel de diepe als de ondiepe kwel.

Verstoring van het bodemprofiel en de verlaging van bijbehorende grondwatertrappen zou dan ook een daadwerkelijke verarming voor vegetatie en fauna betekenen. Mede in samenhang met het overgangsgebied en het Veluwe massief is de kuststrook aardwetenschappelijk en bodemkundig waardevol.

Vegetatie en fauna

De kuststrook, met name de strandwal en achterliggende jonge zeekleigronden, kunnen wat betreft vegetatie en fauna in een zuid-westelijk en noord-oostelijk gebied worden ingedeeld. Het zuid-westelijk deel (29, zie kaart 2 natuur)* bestaat uit restanten grasland met zoutplanten en uit moeras- en slootvegetaties, die een hoge zeldzaamheidswaarde bezitten. Bovendien zijn deze vegetaties kwetsbaar voor verdroging en eutrofiëring. Het noord-oostelijk deel (28) bestaat uit graslandpercelen en struwelen, die een zeldzaamheidswaarde bezitten, maar een geringere kans op verdroging, dan wel eutrofiëring hebben.

Het uitgestrekte gebied met veen- en moerige gronden (27) achter de strandwal, alsmede kalkloze zeekleigronden, wordt gekenmerkt door beek- en slootkantvegetaties en enkele houtsingels. Deze vegetaties bezitten een zeldzaamheidswaarde en zijn kwetsbaar voor verdroging. De slootkantvegetaties zijn bovendien kwetsbaar voor eutrofiëring, de overige vegetaties zijn dat in mindere mate. Bijzondere aandacht verdienen daarbij de Bloemkampen, welke hoge grondwaterstanden heeft en aan diverse laaglandbeken ligt. Het loofhout bestaat uit essen en elzenhakhout met een zeer rijke kruidachtige vegetatie. Binnen de kuststrook langs de zuidzijde en grenzend aan het overgangsgebied komt een aanmerkelijk aandeel loofhoutsingels voor, die van ecologische betekenis zijn.

Het uitgestrekte veengebied, zie kaart 3, is van het allergrootste belang door de aanwezigheid van fourageerplaatsen voor ganzen en als fourageer- en pleisterplaats voor weidevogels, waaronder kempfaan en goudplevier.

Het randmeer, evenwijdig aan de strandwal, is een slaapplaats voor ganzen en andere watervogels. De eerder genoemde laaglandbeken zijn ook in hydrobiologisch opzicht uiterst waardevol.

Concluderend: Er is nog een duidelijk waarneembare relatie tussen de gesteldheid van het bodemkundig landschap en de vegetaties en fauna, die daarop voorkomen. In ieder geval zijn de laaglandbeken en het netwerk van sloten, samen met de afgrenzing door de strandwal, verantwoordelijk voor de grondwaterstanden - grondwatertrap II- van het veenweidegebied. Deze a-biotische situatie (zie bodem) vormt de basis voor een rijke verscheidenheid aan vegetaties en fauna. Significant is dat de iets hoger gelegen gronden met grondwatertrap IV en VI, met name de strandwal en de Bijsselse Enk, buiten het patroon van fourageer- en pleistergebied vallen.

Gelet op deze waardering moet worden geconcludeerd, dat herinrichting van het gebied, waarbij grondwaterstandsverlaging en een verdergaande ontsluiting belangrijke componenten zouden zijn, afbreuk zouden doen aan een thans uiterst waardevolle ecologische situatie.

* zie kaart natuur (p.22): geldt ook voor de andere nummers

Landschap

Het landschapsbeeld in de kuststrook (1) (zie kaart 4. landschap, p.24) wordt bepaald door de maat en schaal van het veenweidegebied. De maat van de ruimten binnen het veenweidegebied, in samenhang met het Veluwe-randmeer, is groter dan 1500 bij 1500m en kan als grootschalig worden gekarakteriseerd. De begrenzingen van dit landschapstype worden naar het zuiden gevormd door veel vlak- en lijnvormige elementen van het kleinschalige kampenlandschap (2a) op de eerdgronden.

Naar oost en west gaat het veenweidegebied over in een gelijke landschapsstructuur. Aan de noordzijde vormt het Veluwe-randmeer, met haar grote openheid, de lineaire begrenzing. Het gebied ontleent haar positieve beeldkwaliteit aan de openheid en de begrenzingen van het gebied, waarin weinig beeldverstorende elementen voorkomen. Uitzondering daarop vormen de recreatieterreinen Hoophuizen en de Oude Pol, die in het open randgebied van het Veluwe-randmeer minder aantrekkelijke elementen in het landschapsbeeld zijn. Ondanks dat heeft het gebied een hoge beeldkwaliteit en betreft het een gaaf landschap met een grote recreatieve belevingswaarde.

Concluderend: Ontwikkelingen in de kuststrook die de grootschalige openheid van het gebied aantasten zijn ongewenst. Vanuit het gezichtspunt, dat juist een differentiatie in landschapstypen tot een aantrekkelijk landschapsbeeld leidt, is het gewenst dat een proces van dichtslibbing tot een middelschalig landschap, zoals dat aangrenzend in het overgangsgebied waarneembaar is, wordt voorkomen.

2.1.3. Overgangsgebied

Bodem

Het overgangsgebied, direkt achter de kuststrook wordt **geomorfologisch** gekenschetst als een vlakte met enig reliëf met lokale niveauverschillen, die tussen 3 en 5m +NAP liggen. De gemiddelde hoogte bevindt zich op ongeveer 4,5m +NAP. Tussen deze vlakte en de rand van het Veluwe-massief liggen lange glooiingen van de enken tussen Hulshorst en Nunspeet en noordoostelijk van Nunspeet. De hoogte van deze enken ligt tussen de 6 en 7m +NAP. De noordwestrand van de enken vormt het begin van de kwelzone van het Veluwe massief.

Het overgangsgebied is naar **grondsoorten** van noord naar zuid uit kalkloze zandgronden en dikke eerdgronden opgebouwd. De kalkloze zandgronden worden onderverdeeld in gooreerd- en beekeerdgronden met over het algemeen grondwatertrap III, soms IV en VI. De noordwestrand van de dikke eerdgronden met grondwatertrap VII en de gooreerdgronden vormen met elkaar de kwelzone, die verantwoordelijk is voor de oorsprong van de beken, die bij de bespreking van de kuststrook genoemd zijn. Uitzondering hierop vormt de Hierdensche beek die verder zuidwaarts op het Veluwe massief ontspringt. In dit overgangsgebied ligt een belangrijk deel van de kwelzone.

Concluderend: Het bodemkundig landschap in het overgangsgebied is van het grootste belang door de oorsprong van de laaglandbeken. Met name de snelle wisseling in hoogten en de daarmee gepaard gaande grondwatertrappen, VII voor de enkeerdgronden, naar III voor de beekeerdgronden, zijn verantwoordelijk voor het ontstaan van het verval in deze beken. Niet toevallig liggen in deze kwelzone de landgoederen Hulshorst en Groeneveld. Het is wenselijk, dat de glooiingen noordelijk van het Veluwemassief, vanwege deze aardwetenschappelijke betekenis, niet verder worden ontgrond of uitgelaagd. Voor de beekeerdgronden dient grond-

watertrap III in stand te worden gehouden, wil aansluiting bij grondwatertrap II van het veenweidegebied behouden blijven.

Vegetatie en fauna

Het overgangsgebied, zowel de eerd- als enkeerdgronden, worden gekenmerkt door houtwallen, houtsingels en door bebossingen -"bosjes"- van een parkachtige aard. Tot deze parkbossen behoren de landgoederen de Essenburgh, Groeneveld, Hulshorst en in mindere mate de Grote Bunte. Het Barrebos binnen het landgoed de Essenburgh wordt door beken begrensd en bestaat uit een loofhoutcomplex met hoge grondwaterstanden. Het bevat een rijke vegetatie en veel vogelsoorten. De houtwallen, singels en de bosjes (23) hebben een beperkte zeldzaamheidswaarde en zijn minder kwetsbaar voor verdroging en eutrofiëring. Uitzondering hierop vormen de genoemde landgoederen, waarvan de vegetatie een zeldzaamheidswaarde bezit, die zeer zeker kwetsbaar is voor verdroging en eutrofiëring.

Over de fauna in dit gebied ligt weinig onderzoeksmateriaal voorhanden, wel mag worden aangenomen dat met name de landgoederen een grote rijkdom aan vogelsoorten kennen. Over de vogelstand van dit structuurrijk agrarisch gebied is weinig bekend.

Concluderend: De relatie tussen het bodemkundig landschap en de vegetatie en de fauna, die daarop voorkomen, is in de randgebieden voor een deel nog goed waarneembaar. De samenstelling van houtwallen en -singels naar soorten is sterk afhankelijk van het behoud van de grondwatertrappen III/IV van de eerdgronden en van grondwatertrap VII van de enkeerdgronden.

In relatie tot de ecologische kwaliteit van de bosranden van het Veluwe-massief is het gebruik van de agrarische randzones van groot belang. De bescherming van deze bosranden, die van groot belang zijn voor bepaalde levensgemeenschappen van planten en dieren, kan alleen optimaal geschieden, door het aanhouden van brede randzones (bufferzones), waarin specifieke agrarische activiteiten, zoals overbemesting, worden beperkt.

Hoewel in het algemeen de houtwallen, -singels en bosjes in deze overgangszone een beperkte zeldzaamheidswaarde bezitten, kan worden opgemerkt, dat dit zeker voor de landgoederen niet opgaat. Deze laatste bezitten o.a. een vrij grote rijkdom aan vogels. Naast de eerder gesignaleerde aardwetenschappelijke betekenis, vormt dit gebied, met name via de noordwest-zuidoost gerichte houtwallen en -singels, tevens een ecologische "brugfunctie" voor vegetatie en fauna tussen het Veluwe-massief enerzijds en de kuststrook anderzijds. Uit dien hoofde is een aantasting van dit gebied door het verwijderen van houtwallen en singels ongewenst.

Landschap

Het landschapsbeeld in het overgangsgebied wordt bepaald door de maat en schaal van het kampen- en landgoederen-landschap op de eerd-(2a) en enkeerd-(2b)gronden. De maat van de ruimten is minder dan 500 bij 500m en kan als kleinschalig worden gekarakteriseerd. De begrenzing van dit landschap naar het zuiden wordt gevormd door de vlakvormige bosrand (8) van het Veluwe massief. Naar het westen en oosten is er een overgang naar een gelijke landschapsstructuur. Naar het noorden gaat het kampenlandschap vrij abrupt over in het veenweidegebied (1) met haar grote openheid. Het gebied ontleent haar positieve beeldkwaliteit aan de vele kleine, omsloten ruimten van kampen- en landgoederenlandschap, waartoe de Essenburgh, het landgoed Hulshorst, Groeneveld en De Grote Bunte behoren. In dit landschap komen, met de Harderwijkerweg als uitstralingsbasis, veel beeldverstorende puntvormige elementen voor. Met name de clustering van

woonbebouwing, intensieve veehouderijbedrijven en recreatieterreinen is in het gebied ter weerszijden van de Harderwijkerweg in negatieve zin beeldbepalend. In de richting van de kuststrook en van het Veluwe-massief is dit effect in mindere mate aanwezig. In deze randgebieden heeft het landschap nog een redelijke beeldkwaliteit. Over het geheel genomen is het landschap van het overgangsg gebied minder gaaf te noemen, dus van een mindere recreatieve belevingswaarde.

Concluderend: Verdere verstoring van het kleinschalige landschap is ongewenst. Van belang is het instandhouden van de landschappelijke overgang van kleinschaligheid van de overgangszone, naar de grootschalige weidegronden van de kuststrook.

2.1.4. Veluwe massief

Bodem

Het gebied wordt **geomorfologisch** bepaald door de hoge heuvels van het oostelijk stuwwalcomplex van de Veluwe met lokale niveauverschillen die tussen de 30 en 75m +NAP liggen. En door de middelhoge heuvels, die het plangebied aan de noordzijde begrenzen met lokale niveauverschillen die zich tussen de 20 en 30m +NAP bevinden. Het oostelijk stuwwalcomplex wordt begeleid door een middelhoog terras waarvan de lokale niveauverschillen tussen de 20 en 50m +NAP liggen. Ten westen van dit middelhoog terras dalen langgerekte glooiingen af naar het stroomgebied van de Leuvenumse beek. De lokale niveauverschillen lopen hier van 30 naar 15m +NAP. Deze glooiingen worden aan noord- en zuidzijde (buiten het plangebied) door middelhoge heuvels en ruggen met steile hellingen begrensd. De lokale niveauverschillen liggen hier tussen de 10 en 25m +NAP.

Het stuwwalcomplex bestaat naar **grondsoorten** uit langgerekte, noord-zuid gerichte stroken holtpodzolgronden met grondwatertrap VII, die tot een grotere oppervlakte worden in het middelhoge terras, oostelijk van Elspeet. Tussen deze gronden liggen de haarpodzolgronden met eveneens grondwatertrap VII, van de glooiingen naar het stroomgebied van de Leuvenumse beek. Over het algemeen hebben deze gronden, door de groffe zand- en grindlagen die tussen de 40-120 cm beneden maaiveld beginnen, een groot waterdoorlatend vermogen. Aan de noordzijde worden deze gronden afgesloten door de duinvaaggronden van de zandverstuivingen met grondwatertrap VII. Tussen Elspeet en de Leuvenumse beek liggen in de Grote en Kleine Kolonie veldpodzolgronden met gevarieerde grondwatertrappen op geringe onderlinge afstand van elkaar: in het toevoergebied nabij de Leuvenumse beek de grondwatertrappen III en IV, meer bovenstrooms de grondwatertrappen IV en VI. Binnen deze veldpodzolgronden liggen nabij genoemde beek oostelijk van het stroomdal langgerekte vrij smalle stroken moerige gronden met grondwatertrap II.

Concluderend: Het bodemkundig landschap biedt specifieke mogelijkheden voor bepaalde vegetatietypen en bijbehorende fauna. De vaak grote niveauverschillen op korte afstand maken het Veluwe-massief binnen het plangebied tot een uniek geheel. Mede door de duidelijke aanwezigheid van door landijs gevormde stuwwallen met bijbehorende, door sneeuwsmeltwater ontstane, terrassen en glooiingen. Het bodemkundig patroon bestaat over het algemeen uit een beperkt aantal grondsoorten, vrijwel alle met grondwatertrap VII, die ieder voor zich ook binnen het plangebied een uitgestrekte oppervlakte bestrijken. Dit in tegenstelling tot het stroomgebied van de Leuvenumse beek, westelijk van Elspeet, alwaar een verweven patroon van grondsoorten met onderscheiden grondwatertrappen III, IV en VI aanwezig is. De grondsoorten, over het algemeen arm tot zeer arme zandpodzol-

en vaaggronden, zijn een voorwaarde tot behoud van heidevelden, zandverstuivingen, vennen en bepaalde bostypen. Ingrepen in het gebied middels ontgrondingen, aanleg van wegen of anderszins kunnen een ongewenste verstoring van een aardwetenschappelijk, dus in geomorfologisch opzicht, waardevol gebied betekenen, zoals zich dat na de laatste ijstijd heeft gevormd.

In het toevoergebied van de Leuvenumse beek, met name in de Grote en Kleine Kolonie, zou waterstandsverlaging door cultuurtechnische ingrepen, een versneld aanbod van water betekenen, hetgeen in verband met de ongunstige effecten op het stroomdal, zoals versnelde afkalving van de oevers met bijbehorende vegetatie, moet worden vermeden.

Vegetatie en fauna

Het Veluwe massief binnen het plangebied is een uitgestrekt bosgebied waarin twee agrarische enclaves voorkomen -Elspeet en Vierhouten-, enkele omvangrijke heidevelden en zandverstuivingen.

De grootste oppervlakte van de bosgebieden wordt ingenomen door (56) bos met vossenbes of bosbes en kleine heidefragmenten. Deze vegetaties bezitten een zeldzaamheidswaarde, zijn niet kwetsbaar voor verdroging, wel voor eutrofiëring. Tot deze bossen behoren het Gemeentebosch, oostelijk van Vierhouten, uitgestrekte bosgebieden ter weerszijden van de Eperweg, het bosgebied noordelijk van de Elspeetsche heide tot de bebouwde kern van Nunspeet en het Zuiderbosch ten westen van de Elspeetsche heide. Ook behoort een gedeelte van het bos rond de zuidzijde van de Noorderheide tot dit bostype.

Uitgestrekte bosgebieden (59) behoren tot opgaand ouder loofbos met een hoge zeldzaamheidswaarde, die beperkt kwetsbaar zijn voor verdroging en voor eutrofiëring of tot loofbossen met adelaarsvaren, die zeldzaam zijn, niet vatbaar voor verdroging, maar wel kwetsbaar ten aanzien van eutrofiëring. Eerstgenoemd ouder loofbos omvat het Elspeter bos, waarin fraaie boombossen en stroken eikenhout, deels hakhout, deels spaartelgen, voorkomen. Tot de overige onder (59) vallende bossen behoren ook het Vierhousterbos en de Noorderheide. Het Vierhousterbos bestaat uit boombossen, zoals grillig gevormd beukenbos, waarbij de struiketage en de kruidenlaag ontbreekt. Het bos van de Noorderheide bestaat voor een groot deel uit strubbenbos met inlandse eik, spaartelgen en/of hakhout, al dan niet vermengd met grove den. Onder deze categorie (59) vallen ook de Elspeterstruiken, die uit eikenhakhout (strubbenbos) bestaan, al dan niet gemengd met grove den en met een onderbegroeiing van een sterke bosbes-vegetatie. Een klein bosgebied ten oosten van de Uddelerweg in het Elspeterveld bestaat uit vliegdenen met eikenstrubben. Ten zuiden van het Elspeterveld ligt een klein bosgebied dat voornamelijk uit eikenstrubben/hakhout bestaat.

Ten noorden van het Mosterdven en ten zuiden van het Hulshorsterzand liggen (60) vochtige schrale bossen die zeldzaamheidswaarde hebben en kwetsbaar zijn voor verdroging en eutrofiëring. Hiertoe behoren respectievelijk het Renteloos Voorschotbos en de bosgebieden van Middelhart en Horstmeer.

Tot de bosgebieden langs de randen van het Hulshorsterzand behoren (55) bossen met korstmossen en kraaiheide, die een hoge zeldzaamheidswaarde hebben, niet vatbaar zijn voor verdroging maar wel voor eutrofiëring. Tot deze bossen behoren het boscomplex rond het oostelijk deel van het Hulshorsterzand en het bosgebied ten westen en ten zuiden van dat stuifzand. Het eerstgenoemde boscomplex is een lichenensteppe met een geleidelijke overgang naar heide of spontaan bos. Het tweede is voornamelijk een vliegdenenbos, dat bij nadering van de Hierdensche beek overgaat in loofhout.

Aan de oostzijde van het stuifzandgebied van de Vierhoutense heide ligt een in omvang beperkt bosgebied, dat uit spontaan gevormd vliegdenenbos bestaat.

Tot de heidevelden behoren een vrij uitgestrekt complex -de Elspeetsche Heide- en een aantal kleinere heidegebiedjes, die over het bosgebied verspreid liggen.

De Elspeetsche Heide (61) kent zowel droge (struikheide) als vochtige (dopheide) gedeelten, waarin verspreid vennen voorkomen. De droge gedeelten hebben zeldzaamheidswaarde, zijn weinig kwetsbaar voor verdroging maar wel vatbaar voor eutrofiëring. De vochtige gedeelten met de vennen, waarvan de waterstand op een "schijnspiegel" berust, hebben een hoge zeldzaamheidswaarde, zijn weinig kwetsbaar voor verdroging en vatbaar voor eutrofiëring.

De kleinere heidevelden zoals de Westeindsche en Noorderheide, die met de Elspeetsche Heide een geheel vormen, tonen dezelfde kenmerken. Tot de kleinere heidevelden (57) behoren ook de velden tussen de Veenweg en Pirkweg, ter weerszijden van de Oude Garderenseweg en het Elspeterveld. Zij bestaan uit droge tot matig vochtige heide, hebben zeldzaamheidswaarde, zijn deels kwetsbaar voor verdroging en vatbaar voor eutrofiëring.

In de bosgebieden noordelijk van Vierhouten komen enkele kleinere droge heideveldjes voor, ten zuiden van de Ossenolk en in het Provinciebosch. Enkele kleine, deels vochtige heideveldjes liggen rond het Mosterdven en de Waschkolk. Oostelijk van Vierhouten, grenzend aan het Gemeentebosch, ligt het Hendrik Mouwenveld, dat tot de droge heideveldjes kan worden gerekend. Deze heideveldjes hebben zeldzaamheidswaarde, zijn deels kwetsbaar voor verdroging en vatbaar voor eutrofiëring.

Tot de stuifzandgebieden (55) behoren het vrij uitgestrekte Hulshorsterzand, een deel van de Vierhoutense heide en het vrijwel begroeide stuifzandgebied van het Zandenbosch. Het hart van het Hulshorsterzand bestaat uit actief stuifzand, het omgevende gebied uit bos met korstmoss of kraaiheide, daarnaast zijn er kleine heideveldjes met korstmoss en/of kraaiheide.

Deze stuifzanden met incidentele en nabij gelegen begroeiingen hebben een hoge zeldzaamheidswaarde, zijn kwetsbaar voor eutrofiëring en niet vatbaar voor verdroging.

In de agrarische enclaves van Elspeet en Vierhouten komen kleinere, droge, schrale bosjes, heideveldjes, houtwallen, -singels en wegbermen voor, die een beperkte zeldzaamheidswaarde hebben, weinig of geen last van verdroging hebben en voor eutrofiëring vatbaar zijn. In de richting van het stroomgebied van de Leuvenumsche beek komt vochtig tot nat loofbos, vochtig schraal grasland en loofbos met adelaarsvaren voor. Deze bossen hebben een hoge zeldzaamheidswaarde, zijn kwetsbaar voor verdroging, behoudens het loofbos met adelaarsvaren, en kwetsbaar voor eutrofiëring. De kleine agrarische enclave van Sorel, ter weerszijden van de gelijknamige weg, bestaat uit oud bouwland, omgeven door wallen en singels uit loofhout, die zeldzaamheidswaarde hebben en weinig last van verdroging en eutrofiëring.

Over de fauna in dit deel van het plangebied is weinig gelijksoortige, recente informatie beschikbaar.

Het Elspeterbos en de Elspeter struiken behoren grotendeels tot een gesloten wildbaan voor grof wild; de overige bosgedeelten zijn eveneens van belang voor het grof wild. De heidevelden en de zandverstuivingen worden door een grote rijkdom aan vogels gekenmerkt. Het Veluwe massief binnen het plangebied behoort tot het areaal van de das.

Concluderend: Het gebied van het Veluwe massief ontleent zijn natuurwaarde aan de grote oppervlakte aaneengesloten bossen, droge en natte heidevelden met vennen en zandverstuivingen. Ten aanzien van een groot deel van deze gebieden

moet het hoofdaccent duidelijk op het behoud van de natuur liggen, teneinde de huidige ecologische kwaliteit in stand te kunnen houden. Daartoe kunnen in ieder geval de heidevelden en stuifzandgebieden worden gerekend alsmede ook een deel van de bossen (zie kaarten 2 en 4).

Die bossen, waar het hoofdaccent, blijkens de huidige inventarisatiegegevens, op natuurbehoud zou moeten liggen, dienen verder te worden ontwikkeld op basis van de actuele levensgemeenschap (natuurbouw). Daarnaast kunnen zij op bescheiden wijze voor niet-intensieve dagrecreatie en houtproductie worden benut.

Op grond van het onderzoeksmateriaal dat is verwerkt in het Streekplan 1987, en het oudere Veluwe-onderzoek uit 1976, kunnen vervolgens bosgebieden worden onderscheiden met een iets lagere vegetatieve kwaliteit, die echter een belangrijke ecologische schakel vormen tussen de bosgebieden met hoge natuurwaarde (zie kaart 2). Deze bossen, veelal naar oorsprong produktiebos, kunnen in potentie een hogere natuurwaarde verkrijgen, bij een daarop toegespitst beheer. Een beheer, dat meer is afgestemd op het natuurbehoud, dan op de meervoudige gebruiksdoelstelling, komt ook de aangrenzende natuur-bossen ten goede.

De overige bosgebieden kunnen, op basis van de huidige kwaliteitsbeoordeling, een meervoudige beheersdoelstelling hebben: houtproductie, openluchtrecreatie, natuurbehoud en het instandhouden van landschappelijke kwaliteiten. Zij beslaan circa 80% van het aaneengesloten bosgebied (zie kaart 2). Het behoud van dit bos als zodanig, in kwantitatief opzicht, is eveneens van ecologisch belang voor het behoud van de kwaliteit van de aangrenzende bossen waarvan het hoofdaccent op natuurbehoud ligt.

De heidevelden (57 en 61) behoren zowel tot het droge als het natte type. Zij zijn natuurwetenschappelijk van grote waarde door hun natuurlijkheid, onvervangbaarheid, zeldzaamheid en bij de grotere velden door hun grote oppervlakte. Hier dient het hoofdaccent op natuur te liggen, waarbij recreatief gebruik secundair is en militair gebruik geheel zou dienen te worden vermeden.

De vennen zijn over het algemeen kleine oppervlakten, gelegen in heidevelden, dan wel omringd door uitgestrekte bossen. Zij kunnen alleen in samenhang met hun (naaste) omgeving functioneren. Uit hoofde van hun onvervangbaarheid en zeldzaamheid zijn zij natuurwetenschappelijk van grote betekenis. Het hoofdaccent ligt daarbij op het instandhouden van de natuur middels verantwoorde natuurbouw en natuurbeheer.

De zandverstuivingen (55) vormen vanwege hun natuurlijkheid, onvervangbaarheid en zeldzaamheid en grote aaneengesloten oppervlakte een groot natuurwetenschappelijk belang. Het hoofdaccent ligt hier op natuurbehoud, waarbij beperkte dagelijkse recreatie kan worden toegestaan.

Over het algemeen is er een duidelijk waarneembare relatie tussen het bodemkundig landschap, vegetatie en fauna. De samenstelling van de bossen (56 en 59) op de stuwwal met smeltwaterterras en glooiingen -voornamelijk opgebouwd uit podzolhaar en holtpodzols- met grondwatertrap VII, beantwoordt nog goed aan deze relatie. Dit geldt ook voor het vochtiger schraal bos (60) in de omgeving van het Mosterdven, waarvan de grondwaterstand evenals bij de andere vennen op een zogenaamde schijnspiegel berust. Ook de relatie tussen de heidevelden (57 en 61) en de haardpodzols met grondwatertrap VII, is nog aanwijsbaar aanwezig, evenals bij de zandverstuivingen op de vaaggronden, eveneens met grondwatertrap VII. De samenstelling van bosjes, houtwallen en singels (62 en 64) op de veldpodzols in de Grote en Kleine Kolonie berust voornamelijk op de sterke wisseling van de grondwatertrappen III, IV en VI, op korte onderlinge afstand van elkaar. Het lijkt geen twijfel dat eventuele aantasting van het bodemprofiel en van de bijbehorende grondwatertrappen tot een ontoelaatbaar verlies aan de diversiteit van vegetatie en fauna zullen leiden.

Van groot belang bij het instandhouden van bossen en heidevelden zijn de randen - ontmoetingen- met de agrarische gebieden, zoals in de enclaves van Elspeet en

Vierhouten. Randen van bossen en heidevelden zijn voor vegetatie en fauna belangrijke overgangszones met heel eigen levensgemeenschappen. De bescherming van deze randen kan alleen door het leggen van vrij brede randzones -buffers- waarin specifieke, schadelijke agrarische activiteiten aan beperkingen onderhevig zijn.

Landschap

Het landschapsbeeld van het Veluwe-massief (8) wordt in belangrijke mate bepaald door het **boslandschap** dat, op enkele kleine heideveldjes en kleine agrarische enclaves na, een geheel gesloten, verdicht karakter heeft. Bijvoorbeeld de heideveldjes ten westen van de Waschkolk, ten zuiden van Vierhouten, in de Vierhoutense heide, binnen de Elspeterstruiken en in het oostelijk deel van het Elspeterveldje; de kleine agrarische enclaves van Soerel, nabij de Waschkolk en tussen het Mosterdven en het zwembad de Tol.

Het landschapsbeeld van de Elspeetsche heide (5) wordt bepaald door de maat en schaal, die binnen de 1500 bij 1500m ligt en als middelschalig kan worden gekarakteriseerd. Het Elspeeter veld (westelijk deel) en de heide ten zuiden van de Staverdenseweg en het Hendrik Mouwenveld voldoen niet aan deze maat en zijn daarom eerder kleinschalig te noemen.

De heidevelden ontleen hun positieve beeldkwaliteit aan het reliëf, de openheid en de begrenzingen van het gebied, waarin weinig beeldverstorende elementen voorkomen. Uitgezonderd de begrenzingen met het agrarisch gebied van de Grote en de Kleine Kolonie, die gekenmerkt worden door een groot aantal puntvormige elementen -agrarische bedrijven en andere bebouwing- van geringe kwaliteit. De Elspeetsche heide en het Hendrik Mouwenveld hebben nog een hoge beeldkwaliteit. Het betreft gave landschappen met een grote recreatieve belevingswaarde. Dit geldt in veel mindere mate voor de overige heidevelden, die een redelijk tot lage beeldkwaliteit hebben. Door de randbebouwing, die langs deze heidevelden voorkomt is het landschap minder gaaf en van een geringere recreatieve belevingswaarde.

Het landschapsbeeld van de zandverstuivingen wordt voor een deel bepaald door het reliëf met aanmerkelijke niveauverschillen op korte afstand. De maat en schaal van het gebied ligt daardoor grotendeels beneden de 500 bij 500m, waardoor van een kleinschalig landschap kan worden gesproken. De zandverstuivingen ontleen hun positieve beeldkwaliteit aan de kleinschaligheid en de begrenzingen van het gebied, waarin geen tot weinig beeldverstorende elementen voorkomen. Alleen de nabijgelegen rijksweg kan als beeldverstorend beschouwd worden. De zandverstuivingen behoren tot de gave landschappen met een hoge recreatieve belevingswaarde.

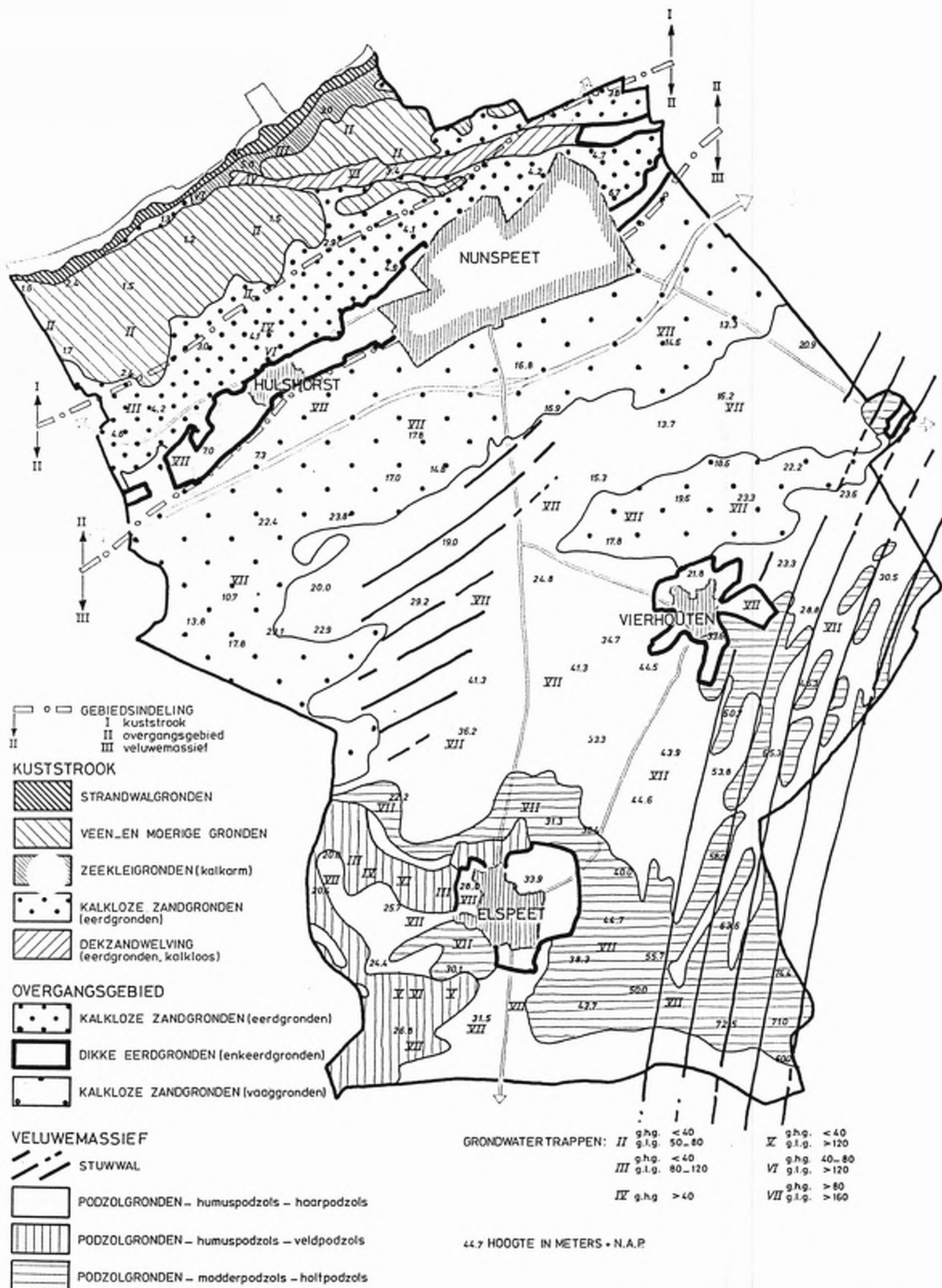
Essen, heideontginningen- en bosontginningenlandschap

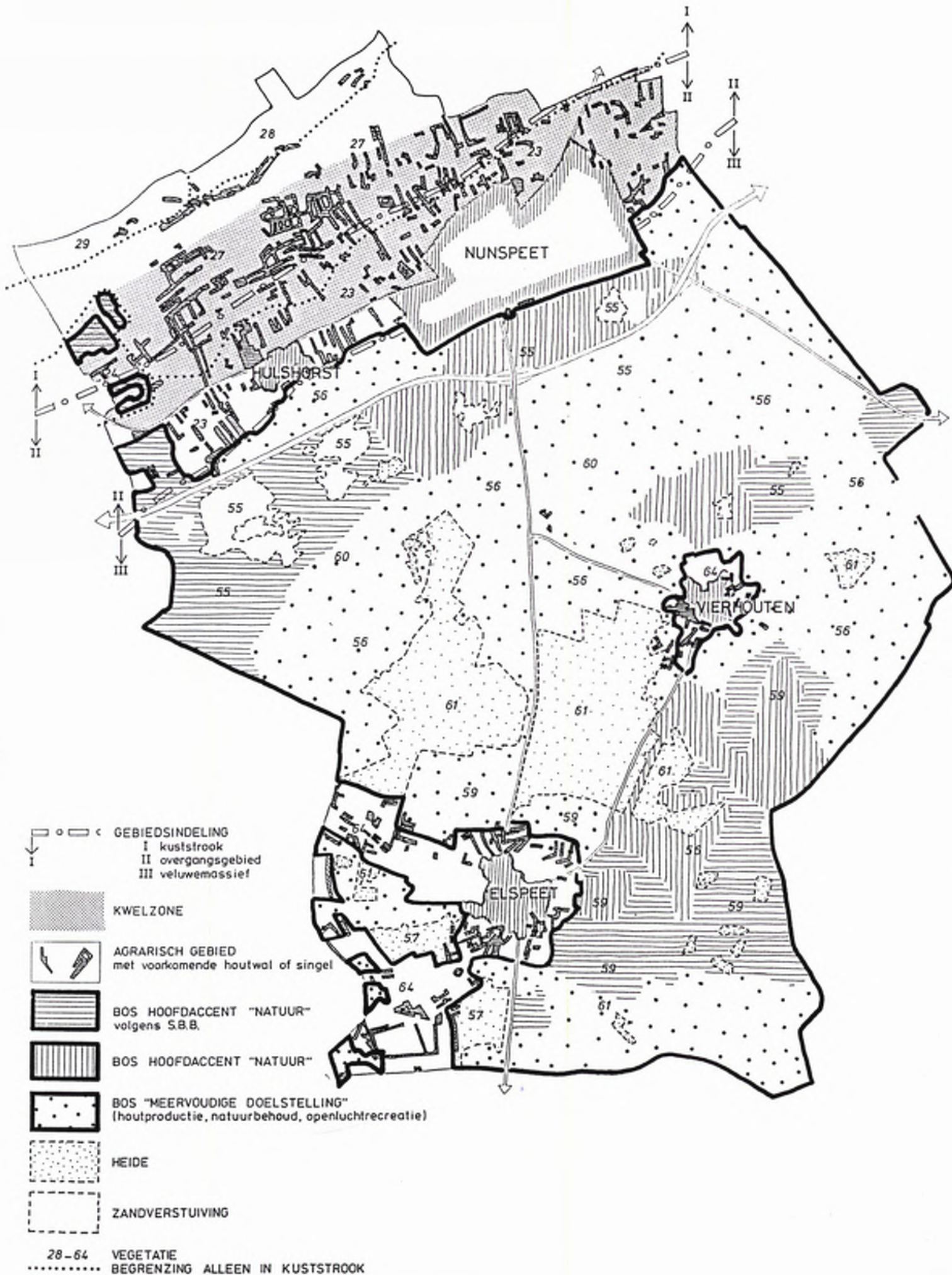
Het landschapsbeeld in de enclave Elspeet wordt bepaald door het agrarische gebied van de Grote en Kleine Kolonie, waarvan de maat en schaal van de ruimten niet boven de 500 bij 500m uitkomt. Er is sprake van een kleinschalige landschapsstructuur, die voornamelijk bepaald wordt door vlakvormige bosranden in samenspel met kleine bosjes, lijnvormige houtwallen en singels en heideveldjes. In dit agrarische landschap komen veel beeldverstorende puntvormige elementen voor. Met name de dichte bezetting met agrarische bedrijven, woonbebouwing en andere bedrijven en enkele recreatieterreinen zijn in dit gebied in negatieve zin beeldbepalend. Over het algemeen genomen is de beeldkwaliteit van deze enclave gering, betreft het een weinig gaaf landschap met een lage recreatieve belevingswaarde.

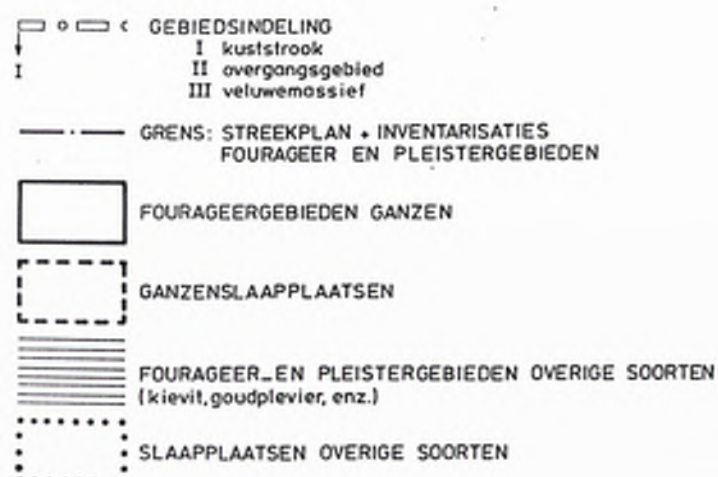
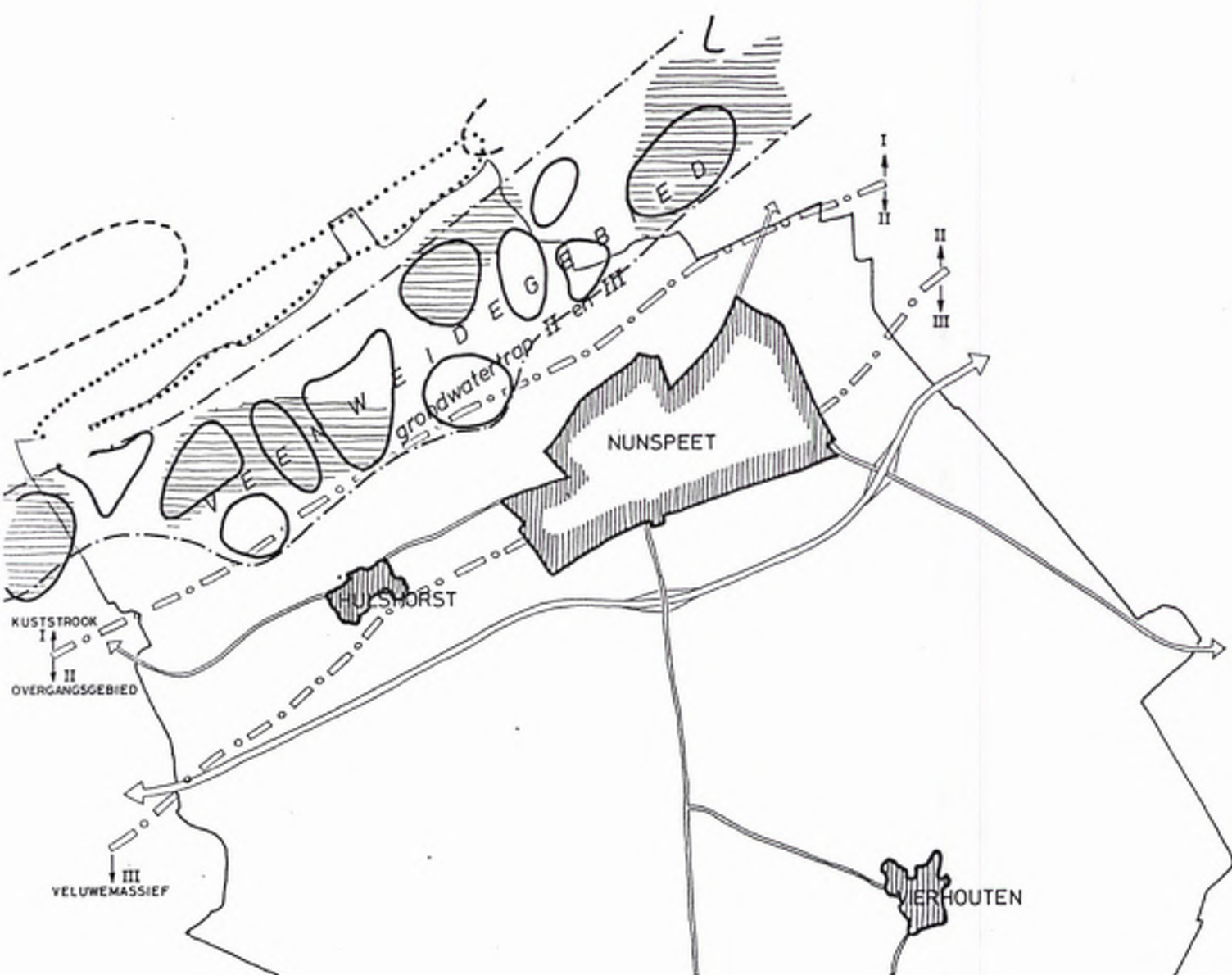
Een uitzondering hierop vormt het agrarisch landschap in de zuid-westhoek van de Kleine Kolonie, waarvan de beeldkwaliteit in positieve zin kan worden gewaardeerd.

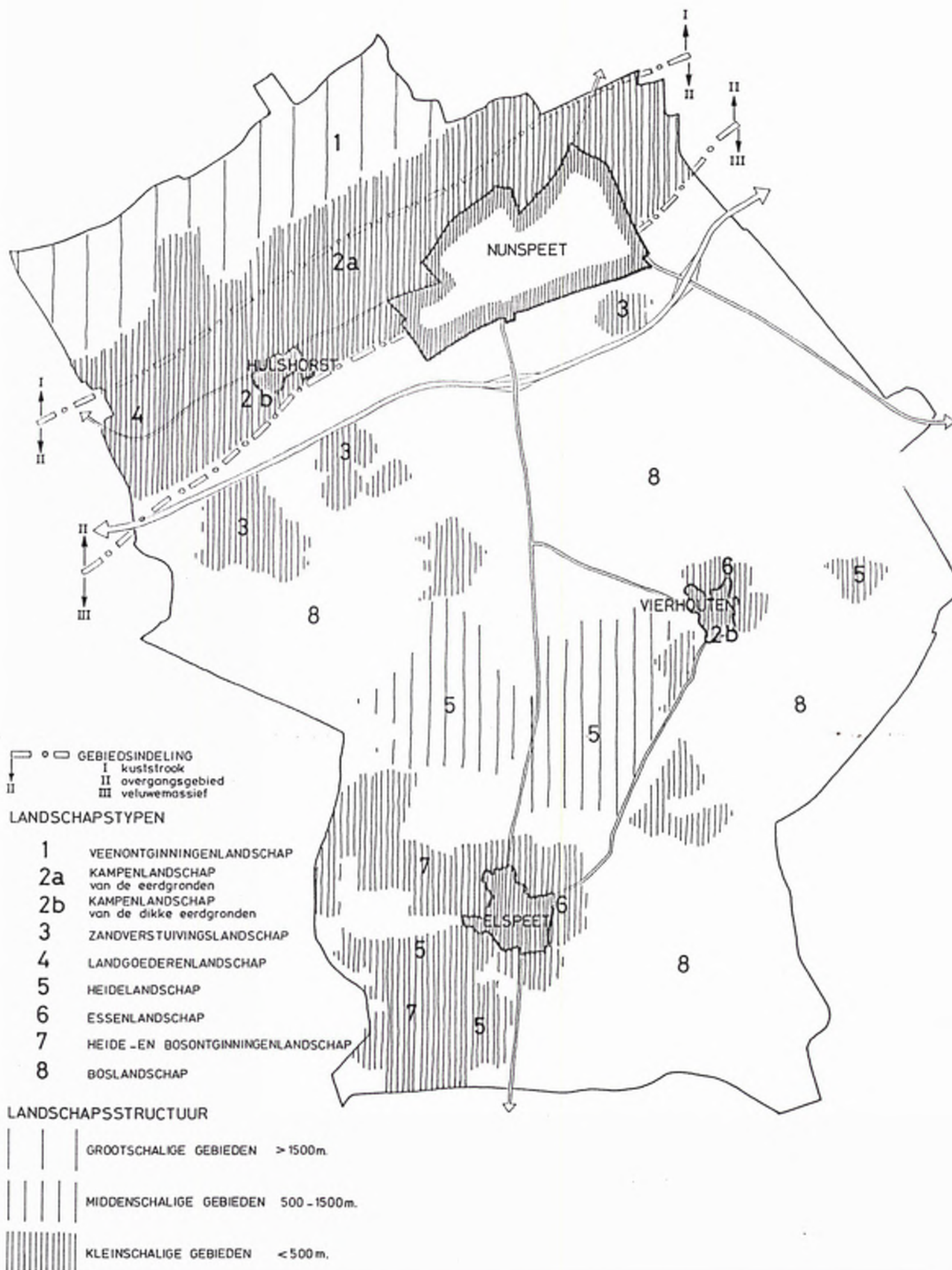
Het landschapsbeeld in de enclave Vierhouten wordt bepaald door het agrarisch gebied, waarvan de maat en schaal van de ruimten beneden de 500 bij 500m blijft. Er is sprake van een kleinschalige landschapsstructuur, die voornamelijk bepaald wordt door de vlakvormige bosranden, de vele bosjes en lijnvormige houtwallen en singels. Het aantal beeldverstorende puntvormige en andere elementen is gering. Over het algemeen genomen is de beeldkwaliteit van deze agrarische enclave redelijk en betreft het een vrij gaaf landschap met een hoge tot redelijke recreatieve belevingswaarde.

Concluderend: De landschappelijke kwaliteiten van het Veluwe-massief hangen ten nauwste samen met beeldverstoringen vanuit de enclaves. In de enclave Elspeet is de bebouwingsdichtheid zodanig, dat in het agrarisch gebied zelf, en vanuit de aangrenzende heidegebieden van een behoorlijke aantasting van het landschapsbeeld sprake is. Verdere verdichting dient derhalve te worden vermeden. De kleinere enclave Vierhouten heeft een hogere beeldkwaliteit waarvan handhaving gewenst is.

2.1.5. Aanbevelingen voor de planopzet

Kuststrook

1. Betekenis

- het bodemkundig landschap is onder meer van belang door de geomorfologische opbouw, die in het streekplan als "bodemkundig waardevol" wordt gekenmerkt.
- deze geomorfologische opbouw met haar karakteristieke niveauverschillen - strandwal en Bijsselse enk tegenover het veenweidegebied - hangt ten nauwste samen met het patroon van grondsoorten.
- het patroon van grondsoorten bestaat uit een smalle strook zeeleigonden achter de strandwal en uit een uitgestrekte oppervlakte aan venige en moerige gronden met bijbehorende grondwatertrappen.
- het behoud van de hoge grondwaterstand, grondwatertrappen II en incidenteel III, is in belangrijke mate van de kwel afhankelijk, en is voor de veen- en moerige gronden van grote betekenis; verlaging van de grondwaterstanden leidt tot inklink, dus wijziging van het bodemprofiel.
- genoemde bodemkundige samenhang is een voorwaarde voor het behoud, zo mogelijk voor een verdere ecologische ontwikkeling van:
 - .. de sloot, slootoevervegetaties en vegetaties van de laaglandbeken en van de hydrobiologische kwaliteit.
 - .. het elzen en essenbos van de Bloemkampen en het Groot weiland.
 - .. van het veenweidegebied als pleister- en fourageerplaats voor weidevogels en in de winter als fourageerplaats voor ganzen.
 - .. de houtsingels en bosjes, die naast een ecologische brugfunctie tussen het Veluwemassief en het Randmeer ook van belang zijn voor zang- en andere kleine vogelsoorten.
- de hoge beeldkwaliteit van het landschap in de kuststrook -openheid en begrenzingen- komt voort uit een gaaf landschap met een grote recreatieve belevingswaarde, gedragen door voornoemde vegetatieve elementen.

2. Maatregelen

- cultuurtechnische ingrepen, die een wijziging van de waterhuishouding c.q. grondwaterstanden beogen (verdiepen, verbreden en nieuw graven van sloten en greppels en draineren) dienen tegengegaan te worden, dan wel zeer zorgvuldig te worden beoordeeld op hun gevolgen voor de relatie bodem/vegetatie.
- ontgrondingen, verlagen of ophogen van de bodem, dienen zoveel mogelijk vermeden te worden.
- een verdere ontsluiting van het veenweidegebied voor gemotoriseerd verkeer, door het aanleggen van nieuwe wegen en paden is ongewenst.
- het aanbrengen van ondergrondse leidingen dient tegengegaan te worden ter behoud van de huidige ecologische samenhang bodem/vegetatie; bij het aanbrengen van bovengrondse leidingen dienen de gevolgen voor het open landschap te worden beoordeeld.
- het onderhoud van houtsingels en bosjes -terug zetten van het houtbestand- sloten en slootoevers is van wezenlijk belang.
- scheuren van grasland ten gunste van de akkerbouw dient in het veenweidegebied achterwege te blijven.
- beheersovereenkomsten dienen afgesloten te worden, waarin het scheuren en diepploegen van grasland wordt voorkomen.

Het is wenselijk dit deel van het plangebied tot agrarisch gebied te verklaren waarin de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden afdoende worden beschermd en waarin bovengenoemde maatregelen worden verwerkt.

Overgangsgebied

1. Betekenis

- in geomorfologisch opzicht is het gebied onder meer van belang door de gelijkmatige hellingpositie tussen Veluwe-massief (hoog en droog) en de kuststrook (laag en nat) en als oorsprong -kwelzone- van de laaglandbeken, de Hierdensche beek uitgezonderd.
- de opbouw van het gebied naar grondsoorten is vrij uniform, een hoger gelegen noordoost-zuidwest lopende smalle enk -enkeerdgronden met grondwatertrap VII- evenwijdig en aansluitend een vrij uitgestrekt complex eerdgronden, onder te verdelen in gooreerd-(hoog) en beekeerd-(laag) gronden.
- de gooreerdgronden hebben over het algemeen een lage grondwaterstand, grondwatertrappen VI en IV, de beekeerdgronden de hogere grondwatertrappen III en II, beide met een versnelde afvoer van het oppervlaktewater.
- ontgrondingen van dit gebied en/of waterstandsverlaging hebben een negatieve invloed op de kwelzone.
- ontgrondingen in het gebied van de enkeerdgronden noordelijk van de Harderwijkerweg hebben in het nabije verleden op vrij grote schaal plaats gevonden; dit is niet alleen schadelijk voor de ecologie van het gebied maar ook voor het landschapsbeeld.
- de bodemkundige samenhang is een voorwaarde voor het behoud, zo mogelijk voor een verdere ecologische ontwikkeling van:
 - .. de landgoederen de Essenburgh met het Barrebos, Hulshorst, Groeneveld en De Grote Bunte met hun specifieke vegetatie en fauna.
 - .. de bosjes, houtwallen en houtsingels, die een belangrijke pleisterplaats voor vogels zijn en tevens een ecologische brug vormen tussen Veluwe-massief en kuststrook.
 - .. de sloot, slootoevervegetaties en vegetaties van de bovenloop van de laaglandbeken.
- de redelijke beeldkwaliteit van de randzones met het Veluwe massief en de kuststrook; in tegenstelling tot de vele beeldverstorende, het landschapsbeeld negatief beïnvloedende, elementen ter weerszijden van de Harderwijkerweg.

2. Maatregelen

- werkzaamheden als ontgrondingen, verlagen of ophogen van de bodem dienen met name in de kwelzone te worden beperkt.
- cultuur-technische ingrepen, die een nivellering van de rijkdom aan grondwatertrappen betekenen, zoals verbreden en uitdiepen, nieuw graven van greppels en sloten en van draineren, dienen in deze zone te worden beperkt.
- langs de bosranden van het Veluwe-massief en op de enkeerdgronden, dient een bufferzone -ter breedte van circa 250m- te worden aangehouden, waarin een beperking van vooral organische mestgift- en bestrijdingsmiddelen wordt gehanteerd.
- het aanleggen van nieuwe wegen voor gemotoriseerd verkeer, dient slechts met mate te worden toegestaan.
- het aanbrengen van onder- en bovengrondse leidingen kan worden toegestaan, met inachtneming van bebossingen, bosjes, houtwallen en houtsingels; met name ter plaatse van de landgoederen.
- scheuren van graslanden ten gunste van de akkerbouw is ter plaatse van de beek- en gooreerdgronden onwenselijk, in verband met de kans op een te grote organische mestgift.
- het onderhoud van houtwallen, houtsingels en bosjes en van sloot en slootoevers is van groot belang.

Voorgesteld wordt de randzones langs de bossen en landgoederen een bestemming te geven, waarin de betekenis als bufferzone tot uitdrukking komt. Van de gebieden

op de eerdgronden, die nog rijk zijn aan houtwallen en singels, dienen de landschappelijke waarden te worden beschermd. In de andere deelgebieden binnen deze overgangszone, met name het met bebouwing verdichte gebied ter weerszijden van de Harderwijkerweg, bestaat onvoldoende motief voor een specifieke landschappelijke bescherming. Wel dienen de daarin voorkomende houtwallen, bosjes en houtsingels in deze gebieden apart te worden beschermd.

Veluwe-massief

1. Betekenis

- het bodemkundig landschap is onder meer van belang door de aanwijsbare samenhang tussen de stuwwalhellings, de smeltwaterterrassen en glooiingen, die met het bredere Veluwe-massief en de kuststrook geomorfologische en hydrologische bindingen onderhouden.
- het gebied kan als geomorfologisch en bodemkundig waardevol worden gekenmerkt.
- de grote niveauverschillen op vrij korte afstand tussen de oostelijke stuwwalhelling en de dekzandglooiing, waarop Elspeet ligt; het niveauverschil tussen Elspeet en het stroomdal van de Leuvenumse beek betekent, gezien de oppervlakte aan agrarische gronden van de Grote en Kleine Kolonie, een behoorlijk debiet aan oppervlaktewater.
- deze niveauverschillen zijn rond de enclave Vierhouten geringer, waarbij een meer bekkenvormige situatie is ontstaan, zodat het afstromend oppervlaktewater zich ten zuiden van het dorp in een vijver verzamelt.
- de vele vennen berusten op een schijnspegel, veroorzaakt door een leemlaag in de ondergrond.
- het niveauverschil tussen de noordelijke stuifzandruggen op de rand van het Veluwe-plateau en de akkers is weinig indrukwekkend; wel is de abrupte overgang tussen beide van geomorfologisch belang.
- over het algemeen is de stuwwal met zijn glooiingen nogal uniform wat betreft grondsoortenpatroon en bijbehorende grondwatertrappen; deze gronden hebben door de aanwezige groffe zand- en grindlagen op geringe diepte een groot waterdoorlatend vermogen.
- in de enclave Nunspeet, met name in de Grote en Kleine Kolonie, komt een gemeleerd patroon van grondsoorten en bijbehorende grondwatertrappen voor die op korte afstand wisselen.
- genoemde bodemkundige samenhang is een voorwaarde voor het behoud, zo mogelijk voor een verdere ecologische ontwikkeling van:
 - .. de uitgestrekte bosgebieden met een sterk gesloten karakter
 - .. de kwaliteit van die bossen waar het hoofdaccent op natuurbehoud ligt; deze bossen liggen nagenoeg geheel op de stuwwal of op de voormalige stuifzanden en zijn in eigendom bij instanties die natuurbehoud als doelstelling voeren; in kwalitatief opzicht zijn echter ook de bossen met een "schakelfunctie" van belang, die thans veelal een meervoudige gebruiksdoelstelling hebben.
 - .. de heidevelden, die in enkele grotere en vele kleine complexen over het plangebied gespreid liggen; ook hier dient het hoofdaccent op natuur te liggen. In verband met de kwetsbaarheid wordt een matig dagrecreatief gebruik voorgestaan.
 - .. de stuifzanden die in twee grotere en enkele kleinere complexen langs de noordrand van het Veluwe massief gespreid liggen; ook hier ligt het hoofdaccent op natuur. In verband met de kwetsbaarheid wordt een matig dagrecreatief gebruik voorgestaan.
 - .. de vennen die met hun naaste omgeving, bos en heiderestanten waardevolle natuurgebiedjes vormen.

- .. de vele bosjes, houtwallen en houtsingels, die als restanten van het kampen- en heide- ontginningen landschap in de enclave Elspeet, in de Grote en Kleine Kolonie en in de enclave Vierhouten voorkomen. Vooral de bosjes en singels in het toevoergebied van de Leuvenumsche beek zijn van groot ecologisch belang.
- de hoge tot redelijke beeldkwaliteit van het Veluwe-massief, voor zover het de bossen, de heidevelden en zandverstuivingen betreft, met een hoge recreatieve belevingswaarde.
- de redelijke beeldkwaliteit van de enclave Vierhouten, omdat daarin weinig beeldverstorende elementen voorkomen.
- over het algemeen is het landschap van het Veluwe-massief nog gaaf, met uitzondering van de agrarische enclave Elspeet, waarin veel beeldverstorende elementen voorkomen.

2. Maatregelen

- ontgrondingen, verlagen en ophogen van de bodem tegengaan in de bos-, heide- en stuifzandgebieden en in de gebieden met vennen, waarvan het hoofdaccent op natuur ligt.
- in de overige bosgebieden, die een meervoudige doelstelling hebben, dienen dergelijke activiteiten te worden beperkt tot situaties waarin de noodzaak in het kader van het beheer duidelijk is.
- bij het herinplanten van bosgebieden waar het hoofdaccent ligt op natuurbehoud, dient met dezelfde bostypen te worden gewerkt.
- bij het herinplanten van bosgebieden met een meervoudige doelstelling, die een belangrijke ecologische schakel vormen tussen de bossen met natuurwaarde, zou gestreefd dienen te worden naar een soortgelijk beheer als bij de bossen met natuurwaarde.
- cultuur-technische ingrepen -vooral in de agrarische enclaves- die een nivellering van de rijkdom aan grondwatertrappen beogen, zoals verbreden, uitdiepen en nieuw aanleggen van greppels en sloten, dienen te worden beoordeeld op hun gevolgen;
- in een randzone (bufferzone) ter breedte van circa 250 m langs bossen en heidevelden, in het aangrenzende agrarisch gebied, dient het gebruik van organische meststoffen en bestrijdingsmiddelen te worden beperkt.
- het aanleggen van verharde wegen en paden voor het gemotoriseerd verkeer - incl. bromfietsen- dient in de gebieden met het hoofdaccent op natuur te worden tegengegaan, in de overige bos-, heide- en stuifzandgebieden te worden beperkt.
- het aanbrengen van onder- en bovengrondse leidingen niet toestaan in de gebieden met het hoofdaccent op natuur; in de overige gebieden beperken.
- het scheuren van grasland ten gunste van de akkerbouw is met name in het westelijk toevoergebied van de Leuvenumsche beek, in de Grote en Kleine Kolonie ongewenst.
- het onderhoud van bos(jes), houtsingels, houtwallen, eventueel terugzetten van het houtbestand, moet voortgezet worden.

Voorgesteld wordt om in de bestemmingsregeling van die bosgebieden, heidevelden, zandverstuivingen en vennen, waar sprake is van een grote natuurwaarde, het hoofdaccent te leggen op het behoud van die natuurwaarden.

De overige bosgebieden waar in mindere mate sprake is van specifiek natuurwaarden en die thans een meervoudige doelstelling hebben, kunnen een bestemming krijgen waarin met behoud van het bos dit meervoudig gebruik wordt geaccepteerd.

De agrarische randzones, die een buffer vormen tussen het agrarisch gebruik en de bosgebieden en heidevelden- dienen een bestemming te krijgen, waarin de meest schadelijke agrarische gebruiksvormen worden beperkt.

Enkele gebieden in de enclaves, die nog rijk zijn aan bosjes, houtwallen en singels, zouden een bescherming van deze landschappelijke kwaliteiten moeten krijgen.

In een aantal kleinschalige gebieden met bosjes, houtwallen en singels, die een belangrijke ecologische betekenis hebben, bijvoorbeeld in het westelijk deel van Grote en Kleine Kolonie en ten zuiden van Vierhouten, dienen de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarde beschermd te worden.

2.2. Landbouw

2.2.1. Algemeen

De landbouwkundige betekenis van het buitengebied van Nunspeet staat onder druk als gevolg van drie grootschalige processen.

Ten eerste de structurele veranderingen in de agrarische sector zelf, met name het nog steeds doorgaande proces van schaalvergroting, met als uitvloeisel de sanering van kleinere en middelgrote bedrijven.

Ten tweede de politieke besluitvorming ten aanzien van productiecapaciteiten binnen E.E.G.-verband, welke gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering van individuele bedrijven.

Ten derde het in toenemende mate urgent worden van bescherming van het milieu, waarbij de agrarische (intensieve) produktiewijzen, naast verkeer en industrie, een van de speerpunten voor de milieuwetgeving is. Gevolgen treden op voor individuele bedrijven en voor de gehele bedrijfstak in bepaalde regio's.

Doel van deze paragraaf is de landbouwkundige situatie in de gemeente te belichten, vanuit het heden en verleden, en tevens waar mogelijk tendenzen te schetsen, waarmee in de komende planperiode rekening dient te worden gehouden. Bij dit laatste wordt een relatie gelegd met het landschap, als drager van de agrarische structuur.

Deze paragraaf is gebaseerd op:

- door het Centraal Bureau voor de Statistiek geleverde statistische informatie met betrekking tot de landbouwkundige ontwikkeling van zowel het gebied Westelijk Veluwe, als de daaronder vallende gemeente Nunspeet 1);
- statistisch materiaal van de gemeente Nunspeet, in tegenstelling tot het C.B.S.-materiaal wel geaggregeerd naar deelgebied 2).

Beide gegevensreeksen sluiten niet steeds geheel en al op elkaar aan, maar bieden desondanks in samenhang voldoende aanknopingspunten voor het beschrijven van de tendenzen in de agrarische ontwikkeling.

2.2.2. Ontwikkelingen in de agrarische sector

Aantal bedrijven en bedrijfsoppervlakte

De toename van de oppervlakte cultuurgrond in de gemeente Nunspeet, vanwege toevoeging van een gedeelte van het gebied Doornspijk in augustus 1974, verbergt het gegeven, zoals op regionaal niveau waarneembaar, dat in de praktijk per saldo sprake is van een afname van de oppervlakte cultuurgrond.

Gemeente Nunspeet

Oppervlakte cultuurgrond en aantal bedrijven 1)

1975	2252 ha	378 bedrijven
1987	2435 ha	328 bedrijven

1) Bron: Landbouwstatistiek C.B.S.

2) Bron: gemeente Nunspeet, de absolute cijfers zijn niet geheel vergelijkbaar met de C.B.S.-cijfers.

De afname, sinds 1975, van het aantal bedrijven in de gemeente Nunspeet volgt eenzelfde tempo als die van het landbouwgebied Westelijke Veluwe 3).

De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf is toegenomen met ca 1 ha, tot een gemiddelde oppervlakte per bedrijf van iets meer dan 7 ha. Dit lage gemiddelde wordt voor een deel verklaard door het relatieve hoge percentage nevenberoepsbedrijven (46%). Deze nemen 26% van de cultuurgrond in beslag. Maar ook voor de hoofdberoepsbedrijven is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte laag (minder dan 10 ha).

Naar deelgebied onderscheiden is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte in het noordelijk agrarisch gebied (Nunspeet en Hulshorst) aanzienlijk groter dan in de zuidelijke agrarische enclaves Elspeet en Vierhouten (ca 11 ha tegenover ca 3,5 ha). Het gebied rond Hulshorst en Nunspeet heeft een oppervlakte van ca 1970 ha en 173 bedrijven, dat van de enclaves ca 465 ha bij 141 bedrijven.

Uit de gemiddelde oppervlakte per bedrijf kunnen overigens niet rechtstreeks conclusies worden getrokken over de landbouwkundige betekenis van het gebied of over de produktieomvang van de bedrijven.

Bedrijfsomvang

De gemiddelde bedrijfsomvang per agrarisch bedrijf kan sterk worden beïnvloed door het voorkomen van veel kleine bedrijfjes die veelal als nevenbedrijf worden gevoerd. Bovendien kunnen bedrijven met niet grondgebonden produktietakken volwaardig zijn, ook al beschikken ze over weinig grond.

Een betere analyse is mogelijk door de verschillende produktietakken om te rekenen in SBE's 4). De hiermee per bedrijf te berekenen totale bedrijfsomvang geeft een belangrijke indicatie van het al dan niet hebben van een voldoende bedrijfsomvang. Voor de Gelderse situatie kunnen de SBE-klassen in doorsnee als volgt worden getypeerd:

10-49	SBE: een onvoldoende tot matige produktieomvang
50-89	SBE: een matige tot voldoende produktieomvang
90-129	SBE: een voldoende tot goede produktieomvang
130-189	SBE: een goede tot uitstekende produktieomvang
190	SBE: een uitstekende produktieomvang.

De produktieomvang van een doelmatig geleid bedrijf, dat kan worden geacht produktieve werkgelegenheid te bieden aan één volwaardige arbeidskracht kan op ongeveer 130 à 140 SBE worden gesteld. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat tussen afzonderlijke bedrijven toch belangrijke verschillen kunnen bestaan, ook al zijn ze even groot van omvang.

De meeste bedrijfjes uit de klasse 10-49 SBE, toch één op de drie bedrijven, kunnen worden beschouwd als neven- en/of hobby-activiteit. Vooral bedrijven in deze categorie bleken in de periode 1975-1985 onvoldoende basis tot voortbestaan te hebben.

3) Dit gebied wordt gevormd door de gemeenten Hoevelaken, Scherpenzeel, Barneveld, Ede, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, en Nunspeet

4) Standaardbedrijfseenheden. Dit zijn verhoudingsgetallen die een vergelijking mogelijk maken van de omvang van agrarische bedrijven gebaseerd op de hoogte van de factorkosten per hectare of per dier. Elke produktietak wordt vermenigvuldigd met de daarvoor vastgestelde norm

(1 koe = 2,5 SBE, etc.)

Gemeente Nunspeet en regio Westelijke Veluwe
Bedrijven naar bedrijfsomvang in SBE-klassen 1)

aantal SBE's	Nunspeet				Westelijke Veluwe			
	1975		1985		1975		1985	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
10 - 49	171	45	116	37	2096	39	1612	34
50 - 89	113	30	89	28	1264	24	878	19
90 - 129	52	14	37	12	904	17	707	15
+130	41	11	75	23	1085	20	1538	32
totaal	377	100	317	100	5349	100	4735	100

Dat ook het aantal bedrijven in de middengroepen (50-89, 90-129 SBE) is verminderd is enerzijds een gevolg van het feit dat bedrijfsbeëindiging vaak een geleidelijk proces is waarbij een gedeeltelijk afgebouwd bedrijf nog enige jaren als nevenbedrijf wordt aangehouden. Anderzijds zijn er bedrijven uit de middengroep, die door bedrijfsvergroting in de groep boven de 130 SBE terecht gekomen. Hoewel het aantal grotere bedrijven wel aanzienlijk is toegenomen moet toch gesteld worden dat de bedrijfsomvangsstructuur matig is, in vergelijking tot de situatie in het landbouwgebied Westelijke Veluwe.

In 1975 voldeden nog slechts 11% van de bedrijven uit de gemeente Nunspeet aan de norm van 130 SBE, "een goede produktieomvang", tegenover 20% uit het gebied Westelijke Veluwe. In 1985 waren deze percentages toegenomen tot respectievelijk 23% en 32%. Een verbetering van de produktiestructuur, maar de Nunspeetse bedrijven blijven ten opzichte van de regio een achterstand behouden.

Om een duidelijker beeld te krijgen hoe de bedrijven zich naar produktieomvang over het gemeentelijk gebied verdelen, kan een verdere uitsplitsing worden gemaakt naar de buitengebieddelen rond de vier kernen. De produktieomvang in deze tabel is berekend op basis van gemeentelijke gegevens over aantallen dieren per bedrijf.

Agrarische bedrijven naar bedrijfsomvang per deelgebied in de gemeente Nunspeet (1987) (bron: gemeente Nunspeet).

SBE's	buitengebied rond:							
	Nunspeet		Hulshorst		Elspeet		Vierhouten	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
10 - 49	28	25	19	31	46	34	--	--
50 - 89	17	15	17	28	37	27	3	60
90 - 129	21	19	9	15	26	19	1	20
> 130	46	41	16	26	27	20	1	20
totaal	112	100	61	100	136	100	5	100

In deze becijfering is sprake van een gemiddeld iets grotere produktieomvang dan op basis van de C.B.S.-cijfers voor de gehele gemeente moet worden aangenomen.

Voor de onderlinge vergelijking tussen deelgebieden binnen de gemeente vormt dit verschil evenwel geen probleem.

De grotere bedrijven bevinden zich vooral in het gebied rond de kern Nunspeet. Kleinere bedrijven bevinden zich naar verwachting in de overgangszone, tussen de kustvlakte en het Veluwe-massief bij Nunspeet en Hulshorst, terwijl ook een aanzienlijk deel van de bedrijven in de enclave Elspeet een marginaal bestaan leidt. Meer dan 60% van de bedrijven in de enclaves heeft een omvang van minder dan 90 SBE.

Bedrijfstypen 5)

In Nunspeet komen voor het grootste deel, veehouderijbedrijven voor. Akkerbouw en tuinbouw ontbreken vrijwel, vooral door de daartoe minder geëigende externe productieomstandigheden, met name de bodemstructuur en water-huishouding. De afgelopen tien jaren is het akkerbouwareaal iets toegenomen, tot ca 7% van de totale oppervlakte cultuurgrond, ten behoeve van de maïsbouw. In de enclave Elspeet beslaat de maïsbouw ca 11% van de oppervlakte cultuurgrond.

Meer dan de helft van de bedrijven in de gemeente, 52%, kon per 1-1-1985 worden aangemerkt als melkveehouderij. Tweede belangrijke bedrijfstype in de gemeente vormt de niet-grondgebonden veehouderij, met ca 35% van het aantal bedrijven. Daarbij overheersen de kalvermesterijen (79 stuks). Een deel van de overige veehouderijbedrijven heeft partiële een niet-grondgebonden bedrijfsvoering, als aanvulling op de grondgebonden bedrijfsactiviteiten.

Gemeente Nunspeet en regio Westelijke Veluwe.
Bedrijven 1) naar bedrijfstypen

bedrijven	gemeente 1975		1985		Westelijke Veluwe 1985
	abs.	%	abs.	%	%
veehouderijen	374	99	309	97	95
<u>waarvan:</u>					
-melkvee	216	57	166	52	35
-niet-grondgeb.	104	28	112	35	31
-overig veehoud.	54	14	31	10	29
overige	4	1	8	3	5
totaal	378	100	317	100	100

Vergeleken met 1975 is het absolute aantal niet-grondgebonden bedrijven nagenoeg gelijk gebleven. Afname vond plaats in de melkveehouderij, waar het effect van schaalvergroting het sterkst heeft gewerkt.

De spreiding van de bedrijfstypen over de gemeente blijkt uit de volgende tabel. De (gemeentelijke) indeling heeft een iets ander karakter dan het CBS-materiaal. Melkveebedrijven maken het merendeel uit van de runderbedrijven, de kalverbedrijven betreft voor het grootste deel kalvermesterij.

5) Een bedrijf behoort tot een bedrijfstype als 60% van de totale bedrijfsomvang (SBE) uit het aangegeven bedrijfsdeel afkomstig is.

Gemeente Nunspeet
Bedrijven naar bedrijfstypen per deelgebied 2)

bedrijven	Nunspeet		Hulshorst		Vierhouten		Elspeet	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
runderen	68	61	38	62	4	80	30	22
kalveren	16	14	12	20	-	-	85	63
varkens	21	19	9	15	1	20	12	9
overige	7	6	2	3	-	-	9	6
totaal	112	100	61	100	5	100	136	100

De meeste runderbedrijven (melkveehouderijen) bevinden zich in het buitengebied bij Nunspeet en Hulshorst, met name in het kustgebied. De kalvermesterij is goeddeels geconcentreerd rond Elspeet.

Worden de bedrijfstypen vergeleken naar bedrijfsomvang, dan blijkt dat de niet grondgebonden bedrijven economisch iets sterker zijn dan de grondgebonden veehouderijen. Van alle veehouderijen in Nunspeet is 64% kleiner dan 90 SBE, van de niet-grondgebonden bedrijven 57%, van de melkveebedrijven 68%. Tot de grote bedrijven, boven 130 SBE, behoort 24% van alle veehouderijen, tegenover 20% van de melkveebedrijven en 30% van de niet-grondgebonden bedrijven.

In de regio Westelijke Veluwe is de situatie van de melkveebedrijven gunstiger, die van de niet-grondgebonden bedrijven ongeveer vergelijkbaar: 34% van de melkveebedrijven in de regio behoort tot de categorie boven 130 SBE, tegenover 32% van de niet-grondgebonden bedrijven.

Binnen de categorie niet-grondgebonden zijn de grootste bedrijven gesitueerd in het deelgebied Nunspeet; van de bedrijven in de enclave Elspeet behoort weliswaar een redelijk aandeel eveneens tot de categorie boven 130 SBE, maar daar staat een groot aantal kleine, marginale bedrijfjes tegenover.

Werkgelegenheid en opvolgingssituatie

Als gevolg van de teruggang in het aantal bedrijven is de werkgelegenheid in de landbouw uiteraard minder geworden.

Gemeente Nunspeet
Werkgelegenheid in de landbouw 1)

	bedrijfs- hoofden	gezins- arbeids- krachten	niet gezins arbeids- krachten	totaal
1975	377	278	15	670
1987	330	181	25	536

In deze tabel zijn alleen die arbeidskrachten opgenomen die regelmatig en meer dan 15 uur (1975), respectievelijk minimaal 10-20 uur (1987) per week in de landbouw werkzaam zijn. In totaal is ca 5% van de Nunspeetse beroepsbevolking werkzaam in de landbouw.

Belangrijke informatie kan worden ontleend aan gegevens betreffende de verdeling naar hoofdberoeps- en nevenbedrijven, hetgeen een nadere indicatie kan geven over de te verwachten bedrijfs-beëindigingen. In 1984 bood in 68% van de gevallen het agrarisch bedrijf het hoofdberoep, in 32% van de bedrijven was sprake van neveninkomsten 1).

In de destijds getelde 216 hoofdberoepsbedrijven was het bedrijfshoofd van ca de helft (110 stuks) van de bedrijven ouder dan 50 jaar. In 82 gevallen bezat een dergelijk bedrijf, met een bedrijfshoofd ouder dan 50, geen opvolger. Samengevat: van de Nunspeetse bedrijven heeft 62% goede ontwikkelingsperspectieven in deze zin, dat sprake is van een hoofdberoepsbedrijf met of een jong bedrijfshoofd of met opvolging. In de regio West-Veluwe is een vergelijkbare situatie te vinden (66%).

2.2.3. Milieuaspecten en agrarisch gebruik

Het agrarisch bedrijf heeft de afgelopen jaren in toenemende mate te maken gekregen met de beperkingen die voortvloeien uit de potentiële milieubelasting die het bedrijf voortbrengt. Beperkingen die zijn vervat in wettelijk kader of in richtlijnen die uit dat kader voortvloeien en met name aan de orde zijn, waar het betreft intensieve produktietakken. Alle nieuwe bedrijven en ongeveer de helft van de bestaande bedrijven in de gemeente (geheel of partiële intensief) heeft hier rechtsstreeks mee te maken:

1. In het kader van toetsing van bedrijfsvestiging of -uitbreiding op basis van de gevolgen voor stankhinder (toetsing op basis van Hinderwet).
2. In het kader van toetsing van bedrijfsvestiging of -uitbreiding op basis van de gevolgen voor aangrenzende natuurgebieden, met name in relatie tot verzuring (toetsing op basis van Hinderwet).
3. In het kader van controle van de mestboekhouding, voortvloeiend uit de Meststoffenwet/Wet Bodembescherming.

ad 1.

In paragraaf 2.2.2. is geformuleerd dat een agrarisch bedrijf moet kunnen doorgroeien tot een bedrijfsomvang van ca 140 SBE om aan tenminste één arbeidskracht volwaardig werk en inkomen te bieden. Dit impliceert voor een intensieve veehouderij (het equivalent van) 1000 mestvarkeneenheden.

De vestigings- of uitbreidingsmogelijkheden voor intensieve veehouderijen worden beoordeeld, in het kader van de te verstrekken Hinderwetvergunning, op basis van de aantallen te houden dieren in relatie tot de omgevingssituatie. Deze normen zijn opgenomen in de brochure "Veehouderij en Hinderwet".

Uitgaande van deze normen zou een intensieve veehouderij, welke zou moeten kunnen uitgroeien tot 1000 mestvarkeneenheden om als volwaardig te kunnen worden gekenmerkt, op minimaal de volgende afstand t.o.v. andere bebouwing gesitueerd moeten worden:

- bebouwde kom/toekomstige uitbreiding/
verblijfsrecreatie:	250 m
- lintbebouwing:	200 m
- (van oudsher aanwezige) burgerbebouwing:	135 m
- andere agrarische bedrijven:	85 m

Deze normen beperken nieuwvestiging van volwaardige intensieve veehouderijen aanzienlijk, gelet op de bebouwingssituatie (zones rond kernen, verspreide burgerbebouwing). Voor bestaande bedrijven zijn de uitbreidingsmogelijkheden, mits minder omvangrijk en mits het bedrijf niet al te ongunstig gelegen is, iets ruimer.

Hierbij dient te worden aangetekend dat de werkelijke ruimte voor intensieve veehouderijen vaak geringer is, omdat rekening dient te worden gehouden met het

cumulatie-effect dat optreedt bij dichte pakking van bedrijven, zoals bijvoorbeeld in de enclave Elspeet het geval is.

De meeste verspreide burgerbebouwing is van oudsher aanwezig, dan wel de resultante van agrarische bedrijfsbeëindiging in de afgelopen decennia. In de toekomst zal, door de te verwachten bedrijfsbeëindigingen, het aantal burgerwoningen nog verder toenemen. Dit heeft uit het oogpunt van Hinderwettoetsing voor de bestaande agrarische bedrijven geen nadelige consequenties, omdat nieuwe burgerbebouwing in dit geval voor de toetsing gelijk wordt gesteld met agrarische bedrijfsbebouwing, categorie IV (ministeriële circulaire november 1984). Wel is het ongewenst, dat een verdere verdichting van het buitengebied plaatsvindt, omdat nieuwe bebouwing en activiteiten altijd een meer nadelige situatie bewerkstelligen voor omliggende bestaande agrarische bedrijven uit het oogpunt van hinderwettoetsing.

ad 2.

In februari 1987 zijn ministeriële richtlijnen uitgebracht (de circulaire "ammoniak en veehouderij") ten aanzien van de hinderwettoetsing van de uitbreidingsmogelijkheden, respectievelijk nieuwvestigingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven, rekening houdend met de gevolgen voor de verzuring van het milieu. Bij deze toetsing wordt rekening gehouden met de volgende samenstel van aspecten:

- de afstand van het bedrijf tot het meest nabijgelegen natuurgebied of -element (bos, heide, of kleinere eenheden zoals waardevolle houtsingels); de mestproductie telt zwaarder naarmate het bedrijf dichterbij ligt; indien gelegen op meer dan 500m vervalt de toetsingsplicht: een groot deel van het gehele agrarisch gebied van de gemeente ligt binnen 500m van een als natuurgebied of -element aan te merken terrein en valt dus onder de toetsings-eis;
- de ligging van het natuurgebied of -element op voor verzuring gevoelige grondsoorten; vrijwel geheel Nunspeet, met uitzondering van smalle stroken in het kustgebied, valt onder de categorie "voor verzuring gevoelig gebied" en daarmee onder de toetsingsplicht;
- het aantal extra dieren, om te rekenen naar de produktie (emissie) van NH₃ en de daaruitvoortvloeiende depositie van potentiële zuur;
- de depositie vanwege bedrijven in de omgeving, gelegen binnen 300m van het betreffende bedrijf;
- de achtergronddepositie waarvan in het gebied van Nunspeet blijkens onderzoek reeds sprake is, 1707 mol potentiële zuur/ha/jaar in geval van bos, 1333 op overige vegetaties.

Bij bestaande bedrijven mag door toevoeging van de NH₃-depositie vanwege de uitbreiding van het betreffende bedrijf, samen met de achtergronddepositie, geen hogere depositiewaarde worden bereikt dan 2000 mol potentiële zuur/ha/jaar. Gelet op de achtergronddepositie laat deze norm ruimte voor een beperkte uitbreiding van bestaande bedrijven, mits het bedrijf niet te dicht bij een bos of andere natuurgebieden ligt.

Voor nieuwe bedrijven is sprake van een strakkere norm, 1300 mol potentiële zuur/ha/jaar, welke reeds wordt overschreden door de achtergronddepositie. Vestiging van nieuwe bedrijven, ook van nieuwe grondgebonden veehouderijen, die op zich een beperkte mesthoeveelheid produceren, binnen 500m van een natuurgebied of -element behoort dus niet tot de mogelijkheden. Genoemde depositienormen kunnen in de loop van de komende planperiode worden bijgesteld, op basis van nieuwe onderzoeksresultaten. Een soortgelijke toetsingsmethodiek inzake het verschijnsel van eutrofiëring kan in de loop van de komende jaren worden verwacht. Naar verluid zouden daarmee de toetsingsnormen nog worden verstrakt.

ad 3.

In het kader van de Meststoffenwet/Wet Bodembescherming worden beperkingen gesteld ten aanzien van de toelaatbare hoeveelheid meststoffen per hectare. Elk individueel bedrijf zal zijn productie van mest dienen af te stemmen op de beschikbare bedrijfsoppervlakte, dan wel andere oplossingen voor de mestafvoer dienen te vinden, veelal gepaard gaande met relatief hoge bedrijfskosten. De kalvergier-voorzuiveringsinstallatie te Elspeet, met een functie voor de nabije regio, is een voorbeeld van collectieve mestverwerking. Desondanks is de gemiddelde bedrijfs-situatie in Nunspeet zodanig, dat de ruimte voor bedrijfsuitbreiding in de praktijk afwezig of uiterst gering is, vanwege de problemen bij de afvoer van mest.

Een gevolg van deze nieuwe wetgeving is overigens, dat bedrijven een grotere opslagcapaciteit voor mest nodig zullen hebben. In bepaalde perioden is het uitrijden van mest verboden, waardoor tijdelijke mestopslag noodzakelijk zal zijn.

Geconcludeerd kan worden, dat de ruimte voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven uiterst gering is geworden vanwege het samengestelde pakket aan milieueisen en zich theoretisch beperkt tot:

- akkerbouwbedrijven, waarvoor evenwel nauwelijks of geen voldoende grond ter beschikking staat om te kunnen uitgroeien tot een volwaardig agrarisch bedrijf en anderzins om reden van de bodem en grondwaterstand in grote delen van de gemeente minder voor de hand liggend;
- grondgebonden veehouderijen, mits op meer dan 500m van natuurgebieden, eveneens met als probleem de beperkte ruimte voor een dergelijk bedrijf; ruimte die alleen ontstaat bij sanering van bestaande, te kleine bedrijven.
- kwekerijen e.d., welke wellicht eerder realiseerbaar zijn vanwege de meer beperkte terreinomvang.

Waarschijnlijk kan slechts aan nieuwvestiging gedacht worden in relatie tot bedrijfssanering en -verplaatsing, omdat dan ook vanuit milieuoverwegingen sprake kan zijn van verbeteringen. Voor uitbreiding van bestaande bedrijven is de ruimte iets groter, hoewel ook hier het samengestelde pakket aan milieueisen in veel situaties tot grote beperkingen leidt, met name waar het betreft uitbreiding van niet-grondgebonden bedrijfsdelen.

2.2.4. Agrarische ontwikkelingsmogelijkheden

Functie bestemmingsplan

Het bestemmingsplan biedt op zich geen mogelijkheden om de situatie van de agrarische bedrijven te verbeteren. Het zou ook niet juist zijn te proberen op basis van de WRO een landbouw-(structuur)beleid te voeren. Het is echter wel van groot belang dat het bestemmingsplan de voorwaarden schept c.q. de mogelijkheden biedt voor verdere ontwikkeling van de agrarische bedrijven.

In dit verband is vooral van belang het bieden van voldoende mogelijkheden op het individuele bedrijfsniveau, voor wat betreft oppervlakte en soort bebouwing, afmetingen van gebouwen en het toelaten van de noodzakelijke bedrijfswerkzaamheden op en buiten het bouwperceel.

Het plan dient daarnaast in het voorkomende geval voldoende mogelijkheden te bieden voor verbetering van productieomstandigheden (verkaveling, waterhuishouding e.d.), in relatie tot een land-inrichtingsplan (vh. ruilverkaveling). Voor het kustgebied is een ruilverkaveling aangevraagd. Onderhavig bestemmingsplan kan hierop thans nog niet inspelen.

Landbouwstructuur

Het ontwikkelingsperspectief voor de Nunspeetse landbouw dient allereerst te worden gezien vanuit de macro-structurele verwachtingen en ontwikkelingen op nationaal en E.E.G.-niveau, waarbij de milieuproblematiek onvermijdelijk een grote rol speelt. Kort samengevat kan worden gesteld, dat de omstandigheden voor een verdere uitgroei van de productiecapaciteit niet gunstiger zijn geworden. Internationale productieafspraken leiden tot beperkingen voor de individuele bedrijfsvoering (o.m. melkquota). De milieubeperkingen zijn in de vorige paragraaf reeds afzonderlijk omschreven. De nadruk bij het te voeren landbouwbeleid ligt daarom onvermijdelijk meer op het stabiliseren van de huidige algemene positie en op verbetering van de positie van individuele bedrijven.

Voor Nunspeet zal dit betekenen, dat handhaving van de totale productiecapaciteit waarschijnlijker is dan uitbreiding. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven zal vooral geschieden in samenhang met sanering van een deel van de bestaande bedrijvigheid. Waarschijnlijk is een proces van verbreding van enkele bestaande bedrijven ten koste van andere, kleinere bedrijven met een onvoldoende productie-omvang. Het proces van afname van het aantal bedrijven, zoals waargenomen gedurende de afgelopen 10 jaar, ca 4 per jaar, zal, naar alle waarschijnlijkheid, verder voortgang vinden. Zouden de ontwikkelingen van de afgelopen jaren zich voortzetten en in de pas lopen met landelijke voorspellingen, dan is in Nunspeet in de komende 10 jaar de beëindiging van nog eens ca 50 bedrijven te verwachten. Een dergelijke afname van het aantal bedrijven zal wel een vergroting van de gemiddelde bedrijfsomvang tot gevolg hebben.

Tegen deze ontwikkeling in blijkt elders toch weer belangstelling te bestaan voor de start van kleinere, nieuwe bedrijfjes op voormalige agrarische opstallen, in bedrijfstypen die (nog) niet onderhevig zijn aan milieubeperkingen en internationale afspraken.

Mogelijke ontwikkeling per deelgebied

Noordelijk deel plangebied

Dit deel van het plangebied betreft het agrarisch gebied rond de kernen Nunspeet en Hulshorst en omvat ca 175 bedrijven. Melkveehouderij is hier de belangrijkste produktietak, gevolgd door de intensieve veehouderij, veelal in gemengde bedrijfsopzet.

De bedrijfsomvang in dit gebied is gemeten naar regionale cijfers matig, binnen gemeentelijk verband redelijk. In gedeelten van dit gebied is verbetering wenselijk. Zo is de productieomvang in het gedeelte ten zuiden van de Harderwijkerweg, grotendeels in het deelgebied Hulshorst, matig, hetgeen zich uit in de behoefte tot aanvulling van de melkveehouderij met intensieve produktiedelen. Verbetering van agrarische productieomstandigheden met name qua verkavelingssituatie, ontsluiting en waterhuishouding, kan tot verbetering leiden. Het kustgebied komt volgens het structuurschema voor de landinrichting in aanmerking voor ruilverkaveling, welke zich met name op deze aspecten zal richten, waarbij tot een evenwicht met de landschaps-ecologische eisen dient te worden gekomen.

Een mogelijkheid tot vergroting van het bedrijf kan liggen in bedrijfssanering, waarbij middelgrote bedrijven (90 - 130 SBE) gronden en opstallen van andere bedrijven overnemen om aldus tot een acceptabele productieomvang te geraken. Met name in het gedeelte ten zuiden van de Harderwijkerweg zullen zich bedrijfsbeëindigingen voordoen.

Nieuwvestiging van bedrijven ligt nauwelijks in de lijn der verwachtingen, omdat de gemiddelde bedrijfsomvang dan terug zou lopen tot onacceptabel niveau.

Ruimte voor uitbreiding van intensieve bedrijvigheid, als aanvulling op de inkomensbronnen uit de melkveehouderij, met name te verwachten ten zuiden van de

Harderwijkerweg, zal stuiten op problemen ten aanzien van hinderwet (stankhinder, verzuring) en ligt niet in de lijn van de van kracht zijnde wetgevingsbeperkingen.

Enclaves in het Veluwe-massief

Betreft de agrarische enclaves Elspeet en Vierhouten. Dit agrarisch gebied kenmerkt zich door arme gronden en mede daardoor een groot aandeel niet-grondgebonden produktie, waarbij de kalvermesterij overheerst. In totaal omvat dit gebied ca 140 bedrijven, waarvan slechts 5 in de enclave Vierhouten. De bedrijfsomvang in oppervlakte is veel geringer dan in het noordelijk gebied, ook de bedrijfsomvang in SBE's is, gemeten naar het gemiddelde gemeentelijk niveau, matig. Opvallend in deze enclaves is het hoge percentage grote bedrijven én een hoog percentage kleine bedrijven. Veel nevenbedrijven zijn beëindigd, ten faveure van de hoofdberoepsbedrijven. Dit proces van bedrijfsbeëindiging en sanering zal juist in deze laatste categorie nog verder gaan.

De verkavelingssituatie is slecht, evenals de waterhuishouding. Beide worden in het streekplan aangemerkt als "te verbeteren", het structuurschema landinrichting heeft ook het enclave-gebied aangemerkt als potentieel ruilverkavelings-gebied/herinrichtingsgebied.

Milieubeperkingen zullen met name in dit deelgebied van grote invloed zijn. Het streekplan Veluwe stelt daarnaast beperkingen waar het betreft de mogelijke ruimtelijke ontwikkeling, niet alleen van de landbouw, maar ook ten aanzien van woningbouw en recreatie. Verwacht moet worden, dat nog slechts sprake kan zijn van een bevestiging van de algemene agrarische ontwikkeling in dit gebied, met daarbinnen nog beperkte mogelijkheden op het individueel bedrijfsniveau. Binnen deze stabilisatie kan ruimte worden gecreëerd voor structuurverbeteringen, door sanering (beëindiging kleine bedrijven, overname door middelgrote bedrijven) en bedrijfsverplaatsing.

2.2.5. Aanbevelingen voor de planopzet

Het buitengebied van Nunspeet kan landbouwkundig worden beschouwd als vol. Deze constatering, tezamen met de prognose over de landbouwkundige ontwikkeling op macro-niveau, biedt voor de toekomstige Nunspeetse ontwikkeling en voor de regeling in het bestemmingsplan de volgende uitgangspunten uit landbouwkundige optiek:

- Voorop staat het agrarisch gebruik van het buitengebied, maar dan met name toegespitst op bestendiging en waar mogelijk verbetering van de thans bestaande bedrijven. Het plan dient daartoe de nodige ruimte te creëren ten aanzien van bebouwingsmogelijkheden en gebruiksmogelijkheden.
- Nieuwvestiging van grondgebonden bedrijven in de traditionele bedrijfstypen (veehouderij) met, uit het oogpunt van bedrijfsomvang, redelijke toekomstperspectieven zal zich nog slechts beperkt voordoen. Wel kan een sanering van de bestaande bedrijfsstructuur als wezenlijk uitgangspunt voor de toekomst worden gezien. Sanering in de zin van het beëindigen van onvolwaardige bedrijven (10 - 50 en 50 - 90 SBE) waardoor de oppervlakte cultuurgrond die vrijkomt kan worden benut voor de bedrijven in omvangsklassen met meer perspectief (90 - 130 SBE).
- Het kan desondanks wenselijk zijn enige ruimte te creëren voor het (her)starten van nieuwe bedrijfjes op voormalige agrarische opstallen, om het inspelen op nieuwe agrarische ontwikkelingen mogelijk te maken, waar uit milieu-oogpunt nog wel ruimte voor is.
- Tevens denkbaar is de mogelijkheid van vestiging van nieuwe kwekerijen e.d., bedrijven die hun werkzaamheden verrichten binnen beperkte terreinoppervlakten.

- Nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrijven is minder actueel dan (partiële) omschakeling van bestaande bedrijven op deze productiewijze. De mogelijkheden tot nieuwvestiging dan wel omschakeling in deze richting kunnen landbouwkundig op het individuele bedrijfsniveau als gewenst worden beschouwd. De haalbaarheid moet in veel gevallen echter als gering worden beschouwd, gelet op de wettelijke belemmeringen, die vooral tot uiting komen in zones langs natuurgebieden, zones langs kernen en in dicht bebouwde delen van het buitengebied.
- Als algemeen uitgangspunt voor nieuwvestiging kan het vereiste worden gesteld, dat potentiële mogelijkheden ontstaan om het bedrijf uit te bouwen naar een goede tot uitstekende productie-omvang (130-190 SBE). Vestiging van bedrijven op plaatsen waarvan nu reeds gesteld kan worden, dat deze omvang onhaalbaar zal zijn, als gevolg van te weinig beschikbare grond of teveel belemmerende (hinderwet-)factoren, moet planologisch en landbouwkundig als ongewenst worden beschouwd.
- Ter bescherming van de landbouwkundige structuur is het ongewenst, dat een verdergaande penetratie van burgerbebouwing plaatsvindt in het agrarisch gebied. Door eerdere bedrijfsbeëindigingen is de aanwezigheid van burgerbebouwing thans reeds zo ver voortgeschreden, dat een deel van de ontwikkelingsmogelijkheden door hinderwetproblemen wordt belemmerd.
- Het plan dient mogelijkheden te bieden voor de bouw van mestbassins ten behoeve van de te verwachten, toenemende behoefte aan opslag van mest.

2.3. Recreatie

Voor het plan van belang is het onderscheid tussen dag-recreatie en verblijfsrecreatie.

De verblijfsrecreatie valt uiteen in een aantal te onderscheiden categorieën, namelijk:

- de recreatie in "vaste accommodatie", zoals kamphuizen, hotels, vakantie- en conferentieoord;en;
- terreinen van organisaties, zoals de padvinderij, waaronder het kampeerterrein van de Nunspeetse verkenner nabij de Petersom Ramringweg/Vennepad en het terrein van het Nederlands Padvindstersgilde (Guithegro) aan de Elspeterweg;
- reguliere verblijfsrecreatie op standplaatsen, mobiel of semi-mobiel;
- de "niet-reguliere verblijfsrecreatie", conform een der mogelijkheden die de Kampeerwet biedt.

Hierna wordt achtereenvolgens meer specifiek ingegaan op de verblijfsrecreatie, respectievelijk de reguliere vormen daarvan en de vormen conform de Kampeerwet, en vervolgens op de voornaamste dagrecreatieve onderdelen.

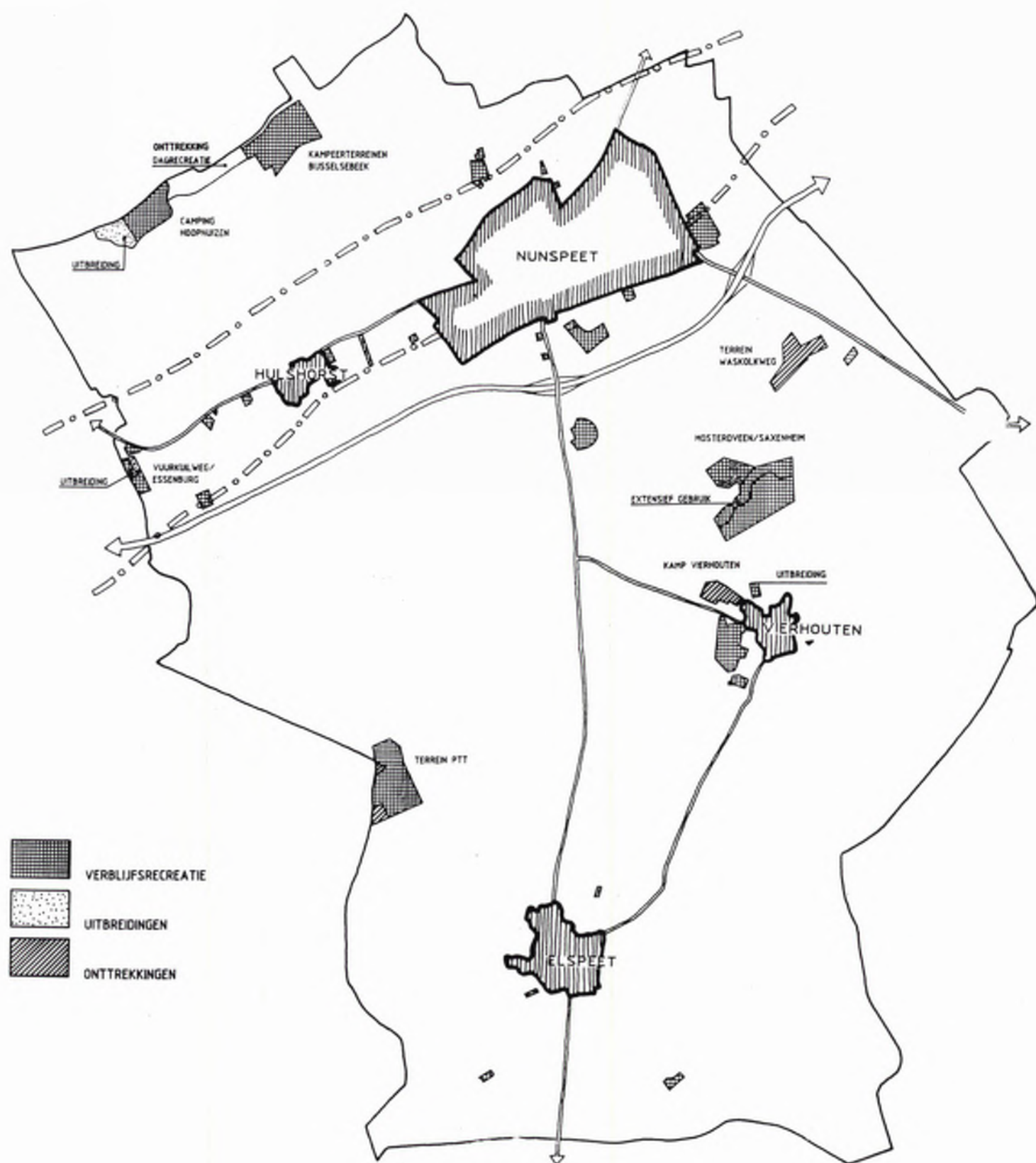
2.3.1. Ontwikkelingen reguliere verblijfsrecreatie

Huidige situatie

De recreatieve betekenis van het buitengebied van Nunspeet is van oudsher groot. Verblijfsrecreatie vervult daarbij een belangrijke schakel, welke ook in economisch opzicht als belangrijk moet worden gekenmerkt. De toename van vrije tijd en daarmee ook van recreatievormen buitenshuis doet de druk op het Nunspeetse buitengebied uiteraard toenemen. In de afgelopen jaren was daarom sprake van een tendens tot uitbreiding van de verblijfsrecreatieve inrichtingen. Deze tendens staat op gespannen voet met het streven van de provinciale overheid tot beperking van de intensieve recreatieve druk op de Veluwe ter bescherming van de specifieke natuurwetenschappelijke waarde.

Per 1988 zijn in de gemeente in totaal 5660 kampeerplaatsen op verblijfsrecreatieterreinen aanwezig. Dit komt globaal overeen met ca 22.640 slaapplekken. De betekenis en de problematiek blijkt reeds uit deze aantallen. Het toerisme kan op piekmomenten leiden tot een verdubbeling van de bevolking van Nunspeet. Daarenboven bedraagt het aantal slaapplekken in andere verblijfsrecreatieve vormen (kamphuizen, hotels, pensions en vakantieoord;en) nog eens ca 2000.

De omvang van deze sector hangt uiteraard primair samen met de landschappelijke kwaliteiten van de Veluwe. De opkomst van verblijfsrecreatieve activiteiten op het Veluwemassief en in de randzone langs de bossen bij Hulshorst en Nunspeet is daarbij na de oorlog extra gestimuleerd doordat vervangende werkgelegenheid werd gezocht ter compensatie van de teruggang in de landbouw. Dit proces doet zich in feite vandaag nog voor, vanwege de nog slechts beperkte bedrijfs-economische mogelijkheden voor de landbouw. Verblijfsrecreatie vormt soms een voor de boer acceptabele vervangende inkomensbron, waar uitbreiding van zijn agrarisch bedrijf onmogelijk blijkt. Hoewel een onbeperkte groei van de verblijfsrecreatie natuurlijk ongewenst is, is het beleid er toch op gericht, een dergelijke achtergrond in de afweging mede te betrekken. In dit verband moeten ook genoemd worden nieuwe kampeervormen, zoals het "kamperen bij de boer", die eveneens kunnen zorgen voor aanvullende inkomsten op de landbouw, onder voortzetting van het (te kleine) bedrijf.

Meer recent dan de recreatieve druk in relatie tot het Veluwe-massief is de ontwikkeling van recreatie langs het Veluwerandmeer. Ook deze ontwikkeling kan in zekere zin als onvermijdelijk worden gekenschetst, gelet op de totale functie die het Randmeer in het kader van de openluchtrecreatie heeft verkregen. De druk tot verruiming van de mogelijkheden bij Hoophuizen en bij de Bijsselse beek is zeer groot.

In de jaren '70 is vanuit een brede overlegsituatie gestart met een beleid, dat moest leiden tot beteugeling van de ongewenste uitwassen van deze recreatieve druk. Een beleid dat enerzijds was gericht op het tegengaan van clandestiene uitbreiding van verblijfsrecreatie of van ongewenste verdichting van terreinen. Anderzijds op het inpassen van de verblijfsrecreatie in het landschap, opdat de verschijningsvorm en inrichting van de terreinen zo weinig mogelijk nadelige invloed zou uitoefenen op de omgeving. Het accent werd gelegd op het bieden van goede mogelijkheden voor bedrijven die in een acceptabele positie verkeren en kunnen voldoen aan de hygiënische normen. Anderzijds op het tegengaan van/beperken van activiteiten op plaatsen die zich niet lenen voor een acceptabele bedrijfsuitoefening.

Gestreefd werd naar een vermindering van de verblijfsrecreatieve druk op het Veluwe-massief, teneinde de confrontatie met de landschaps- en natuurwaarden aldaar te verminderen. Capaciteit die daardoor terug wordt genomen kan gedeeltelijk worden benut om meer acceptabele ontwikkelingen buiten het massief te honoreren.

Op basis van deze uitgangspunten werd een aantal bedrijven, niet opgenomen in het vigerende bestemmingsplan, planologisch gelegaliseerd met toepassing van artikel 19 WRO. Tevens werden milieuhygiënische verbeteringen aangebracht; zo werd 248 ha verblijfsrecreatieterrein aangesloten op een riooltransportleiding. Het grootste deel is thans aangesloten, ca 48 ha nog niet.

Toekomstige ontwikkeling

Het beleid is erop gericht om de reorganisatie van de verblijfsrecreatie, zoals in de afgelopen jaren nagestreefd en hiervoor omschreven, ook in de komende planperiode voort te zetten. Reorganisatie naar ligging van de terreinen, alsmede naar inrichting en dichtheid van de bestaande terreinen. Op basis van afspraken dienaangaande met de individuele recreatie-exploitanten zal tot een verdergaande inpassing en reorganisatie van de bedrijven in het buitengebied worden gekomen. Afspraken met de exploitanten over de inrichting van het terrein en over de milieuhygiënische aspecten worden/zijn vastgelegd in kampeervergunningen op basis van de gemeentelijke kampeerverordening.

De 5660 thans aanwezige standplaatsen kunnen worden onderverdeeld in:

	zomer- huizen	jaar- plaatsen	seizoen- plaatsen	toer- plaatsen
thans aanwezig	630	3030	903	1097

In vergelijking met het aantal gerealiseerde standplaatsen (waarvan een deel niet is opgenomen in het vigerende plan), is nog sprake van een grote restcapaciteit (ca. 2302 standplaatsen) op basis van dat vigerende bestemmingsplan, gedeeltelijk in de vorm van uitbreiding, gedeeltelijk in de vorm van verdichting te realiseren. In totaliteit is de capaciteit van bestaande standplaatsen en de restcapaciteit derhalve ca. 7962 standplaatsen (5660 + 2302).

Van eerdergenoemde restcapaciteit uit het vigerende plan zullen 1103 standplaatsen worden gehonoreerd:

soort	zomer- huizen	jaar- plaatsen	seizoen- plaatsen	toer- plaatsen
te honoreren restcapaciteit	422	348	333	-

Het betreft onder meer een uitbreiding van kampeerterreinen in het gebied Bijsselse beek, noodzakelijk om de thans nog zeer dichte bezetting van de bestaande terreinen te kunnen verminderen. Er wordt naar gestreefd de thans langs het Veluwerandmeer opgestelde caravans te vervangen door vakantiehuisjes in een minder compacte bezetting. Tegelijkertijd zal een verbetering van de landschappelijke inpassing plaatsvinden, middels randbeplanting. Speciaal aandachtspunt vormt de bescherming van de Bijsselse beek, door het tegengaan van kamperen in de directe omgeving van de beek.

De standplaats-dichtheid binnen alle bestaande terreinen zal worden vastgelegd, zodat clandestiene uitbreiding van de capaciteit, middels verdichting van de terreinen zal worden voorkomen.

Afspraken met individuele exploitanten, binnen de kaders van het reorganisatieplan, ten aanzien van terrein-oppervlakte en-dichtheid, zullen worden gehonoreerd, als gevolg waarvan een uitbreiding met 650 standplaatsen mogelijk wordt.

soort	zomer- huizen	jaar- plaatsen	seizoen- plaatsen	toer- plaatsen
te honoreren afspraken	12	208	430	-

De te honoreren uitbreidingen betreffen:

- kleine campings bij de Vuurkuilweg en de Essenburg (12 zomerhuizen en 215 jaarplaatsen); gelegen in een concentratie van kampeerterreinen op de westelijke grens van de gemeente nabij het landgoed Hulshorst; de hier gevestigde bedrijven kunnen enige uitbreiding ondergaan, als compensatie van het verlies aan capaciteit welke voortvloeit uit de herindeling/verruiming van het huidige terrein en een betere landschappelijke inpassing. Het alternatief voor de betreffende ondernemer aan de Vuurkuilweg, uitbreiding van zijn agrarisch bedrijf, stuit op hinderwetproblemen. Tegen deze achtergrond wordt een uitbreiding van de camping Vuurkuilweg acceptabel bevonden.
- camping Hoophuizen, 420 seizoenplaatsen; .

Tegenover deze mogelijkheden voor uitbreiding staan ook terugnames van capaciteit. Een deel van de bestaande standplaatsen, 181 stuks, voldoet niet aan de eisen m.b.t. locatie en inrichting en zal daarom worden gesaneerd.

soort	zomer- huizen	jaar- plaatsen	seizoen- plaatsen	toer- plaatsen
te saneren	68	57	36	20

Tenslotte zullen een vijftal grote onttrekkingen van capaciteit plaatsvinden, met een totaal aantal op te heffen standplaatsen van 1028.

soort	zomer- huizen	jaar- plaatsen	seizoen- plaatsen	toer- plaatsen
onttrekkingen	1028	-	-	-

De onttrekkingen betreffen:

- het PTT-terrein en omgeving, met een capaciteit van 73 zomerhuizen;
- terrein de Waskolk, met een capaciteit van 400 zomerhuizen; de ligging in een uitgestrekt natuurgebied wordt uit oogpunt van natuurbehoud minder gewenst geacht;
- kamp Vierhouten, met een capaciteit van 375 zomerhuizen;
- terrein Mosterdveen/Saxenheim, met een terugname door verdunning, van 180 zomerhuizen; ook worden de uitbreidingsmogelijkheden uit het vigerende plan onwenselijk geacht, gelet op de aangrenzende waardevolle natte heide-terreinen.

In totaal zal het beleid uitgaan van het honoreren van 7413 standplaatsen, dat wil zeggen een uitbreiding ten opzichte van de thans gerealiseerde capaciteit (nl. 1753 standplaatsen), maar een vermindering (nl. 549 standplaatsen) ten opzichte van de capaciteit op basis van het vigerende plan. In totaal, en zeker in samenhang met de mogelijkheid tot controle en naleving op basis van de diverse kampeervergunningen, is dus sprake van een stabiliserend beleid naar omvang van de verblijfsrecreatie en een sanerend beleid in de zin van locaties, inrichting en terreindichtheid.

In capaciteit zal er een verschuiving plaatsvinden vanaf het Veluwe-massief naar de kustgebieden.

2.3.2. Nieuwe kampeervormen "in bijzondere exploitatie"

Huidige situatie

Hiervoor is al melding gemaakt van de mogelijkheid tot kamperen buiten de reguliere terreinen. Dit in relatie tot de (gedeeltelijke) inwerkingtreding van de nieuwe Kampeerwet, waarin een aantal kampeervormen "in bijzondere exploitatie" in principe mogelijk wordt gemaakt. Wel dient in bestemmingsplanverband een afweging plaats te vinden van de wenselijkheid van de verschillende vormen, in relatie tot de plekken in het buitengebied waar deze activiteiten acceptabel worden gevonden. Indien aan alle vormen de ruimte zou worden gegeven, zou de slaappleatscapaciteit in het seizoen, van de becijferde 25.000 reguliere plaatsen, toenemen met nog eens enkele duizenden. Deze toename lijkt, ook vanuit het belang van de bestaande recreatiebedrijven, als ongewenst te moeten worden beschouwd.

Gelet op de marginale situatie van veel landbouwbedrijven, zal met name het "kamperen bij de boer", ex art.21 van de Kampeerwet, als kampeervorm een aantrekkelijke inkomensbron zijn.

Andere kampeervormen waarin het bestemmingsplan zou moeten voorzien zijn kampeervormen ex artikel 22 van de Kampeerwet, zoals groepskamperen, kampeerboerderij en natuurkamperen, 72-uur-kamperen en "zelf gezocht stekkie". In de gemeente zijn dienaangaande vergunningen verstrekt voor:

- het **groepskamperen**: betreft het recreatief nachtverblijf of het plaatsen van kampeermiddelen ten behoeve van groepen, uitgaande van een organisatie met een doelstelling van sociale, culturele, educatieve of wetenschappelijke aard. Deze vorm vindt als zodanig plaats op de terreinen "de Essenburg", het kampeerterrein van de A.N.W.B. nabij de Klarenweg en het terrein van Natuurmonumenten op eigen terrein aan de Hierderweg.

- recreatief nachtverblijf in **kampeerboerderijen**, nl. aan de Harderwijkerweg te Hulshorst en de Elspeterweg te Vierhouten.

De andere genoemde kampeervormen zijn in Nunspeet thans niet aan de orde.

Toekomstige ontwikkeling

Gelet op de maatschappelijke ontwikkeling, en gelet op de bedrijfs-economisch sterke motieven zal in principe worden meegewerkt aan het kamperen bij de boer, voor zover dit een landschappelijke en natuurwetenschappelijke overwegingen acceptabel is. Dit uitgangspunt impliceert een zonering van het buitengebied naar natuurwetenschappelijke en landschappelijke betekenis. In gebieden waar deze vorm acceptabel wordt geacht, zal de mogelijkheid alleen betrekking hebben op de bouwpercelen van de agrarische bedrijven. Hiermee kan de landschappelijke inpassing in redelijke mate plaatsvinden. Milieuhygiënische regelen kunnen opgenomen worden op basis van de gemeentelijke kampeerverordening.

De bestaande bijzondere exploitatievormen (groepskamperen en kampeerboerderij) kunnen worden gehandhaafd. De betreffende terreinen zullen in het plan worden opgenomen.

Zicht op nieuwe ontwikkelingen bestaat thans niet. Indien zij zich aandienen in de loop van de planperiode zal op basis van een afweging van noodzaak en locatie dienen te worden geoordeeld over de wenselijkheid daarvan. De ruimtelijke en landschappelijke gevolgen van deze kampeervormen kunnen groot zijn.

Overigens zal de komende Wet op de Openlucht recreatie bestaande wetgeving gaan vervangen. De gevolgen van deze nieuwe wet kunnen op dit moment nog onvoldoende worden beoordeeld om in het plan al rekening te kunnen houden met eventuele wijzigingen in de regelgeving.

2.3.3. Dagrecreatie

Huidige situatie

De gemeente Nunspeet ligt tussen twee gemeenten die dagrecreatief aantrekkelijk zijn, nl. Harderwijk en Elburg. De relatie met deze gemeenten is duidelijk aanwezig, met name in samenhang met de verblijfsrecreatie in Nunspeet, die een gedifferentieerd pakket aan dagrecreatieve voorzieningen ter beschikking hebben, namelijk natuur, water en vermaak.

De dagrecreatieve voorzieningen in de gemeente zijn:

- de aantrekkelijke dorpskernen;
- de bos- en natuurgebieden (Hulshorsterzand, de Stakenberg met omgeving, boswachterij Nunspeet/Zandenbosch, waarin o.a. de Petersom Ramringweg en het bezoekerscentrum);
- bosbad "de Tol";
- de Zandenplas nabij Nunspeet;
- surfvoer Polsmaten-oost;
- de golfbaan bij Nunspeet;
- het crossterrein bij Nunspeet;
- het crossterrein bij Elspeet.

In de bossen, in beheer bij het staatsbosbeheer en in de bos- en heidecomplexen in eigendom bij de gemeente is een net van wandel-, rijwiel- en ruitersporen voorhanden.

Het crossterrein van de motorclub Nunspeet, bij de rijksweg bij Nunspeet, is een geluidsproducerende inrichting, welke gezonde moet worden op basis van de Wet geluidhinder. De provincie Gelderland is belast met dit onderzoek. Op basis van de resultaten daarvan moet worden bezien in hoeverre sanering gewenst is vanwege

een eventuele overschrijding van de voorkeursgrenswaarde. Het zonebesluit zal afzonderlijk worden genomen. Voor het bestemmingsplan heeft dit geen consequenties. Voor wat betreft het cross-terrein wordt voorlopig uitgegaan van een status-quo.

De sportvoorzieningen in het buitengebied zijn:

Elspeet	:	voetbal, tennis en een jachtschietterrein ("De Berkenhorst");
Vierhouten	:	tennis;
Nunspeet	:	voetbal, korfbal, hockey, tennis, golf, paardesport en fietscrossen.

Toekomstige ontwikkeling

Uitgangspunt voor het te voeren beleid is in eerste instantie het instandhouden en waar mogelijk verbeteren van de bestaande dagrecreatieve voorzieningen.

In het kader van het Recreatiebasisplan Noord-Veluwe zijn ideeën ontwikkeld voor een fietspadenplan. Zie daartoe paragraaf 2.7.1..

2.4. Militaire terreinen

Huidige situatie

De militaire terreinen liggen verspreid over het midden en zuidelijk heide- en bosgebied. Oefeningen vinden plaats op de Westeindse heide, de Stakenbergerheide en de Elspeetse heide, alsmede bij Kleine Kolonie en in het Elspeterveld. De terreinen zijn toegankelijk voor het publiek. Bij de Westeindseheide ligt het kazernecomplex van de Generaal Winkelmannkazerne van de Koninklijke landmacht, met in de naaste omgeving enkele dienstwoningen en militaire tehuizen. Van dit complex maakt een munitiedepôt deel uit. Rond dit depôt is een veiligheidszone van 400m van kracht, de zogenaamde "B-zone".

Veel terreinen hebben naast de militaire functie een grote betekenis als natuurgebied en voor de dagrecreatie. Deze meervoudige functie is niet zonder problemen. Op terreinen waar zwaar materieel wordt gebruikt is de schade ter plekke aan natuur en landschap aanzienlijk. Daarnaast veroorzaken verschillende vormen van militair gebruik een aanzienlijke geluidsbelasting voor de bevolking en voor recreanten.

In het Structuurschema Militaire terreinen is het rijksbeleid inzake het militair ruimtegebruik omschreven. De Stakenbergerheide wordt aangewezen als locatie voor de realisering van een eenheidsoefenterrein (EOT). Deze locatie is in het streekplan Veluwe overgenomen. Hoewel de heide als waardevol terrein moet worden aangemerkt, is de ontwikkeling reeds zodanig geweest, dat het terrein feitelijk vrijwel als EOT in gebruik is.

Toekomstige ontwikkeling

Naar verwachting zal de militaire functie van genoemde gebieden in de komende planperiode blijven voortduren.

De functie van de Elspeetseheide als "overig oefenterrein" (OOT), met name voor luchtdoelartillerie, dient volgens het structuurschema in beginsel gehandhaafd te blijven. In het kader van het provinciaal beleid, waarvan de doelstelling is "het terugdringen van de militaire functie van de Veluwe", wordt in overleg met rijksinstanties onderzocht in hoeverre voor dit gebied een alternatief kan worden gevonden.

Uitbreiding van de complexen en terreinen is ongewenst. Terugdringing van de militaire functie zal voort moeten vloeien uit overleg met provinciale en rijksoverheid. In het bestemmingsplan wordt daarom voorlopig uitgegaan van handhaving van de status quo.

2.5. Wonen

Huidige situatie

De woonbebouwing in het buitengebied bestaat, behalve uit bedrijfswoningen bij agrarische en niet-agrarische bedrijven, uit burgerwoonhuizen en voormalige, grotere of kleinere woonboerderijen, onttrokken aan hun functie. De burgerwoonhuizen zijn in verschillende tijdsperioden, meestal voor de jaren zeventig, ontstaan. De voormalige boerderijen betreffen met name kleinere woonboerderijen, waarvan de bedrijfsactiviteiten zijn gestopt. Concentraties van burgerwoonhuizen doen zich van oudsher met name voor aan weerszijden van de Harderwijkerweg en langs de Kolmansweg (Bijsselse Enk). In de enclave Elspeet is sprake van een behoorlijke dichtheid van burgerwoningen langs de oude uitstralende wegen. De nadruk ligt daarbij op voormalige kleinere boerderijen.

Veel van de burgerwoongelegenheden hebben in de achterliggende jaren in kwalitatieve zin verbetering ondergaan. Hiertoe kunnen ook worden gerekend een aantal woningen, van oorsprong gestart als noodwoning.

In het buitengebied ligt een drietal bejaarden-verzorgingstehuizen.

Toekomstige ontwikkeling

Handhaving van de bestaande burgerwoningen in het buitengebied is voor de komende planperiode het uitgangspunt, voor zover sprake is van kwalitatief goede woningen, gesitueerd op acceptabele locaties. De huidige opvattingen geven aanleiding tot het positief bestemmen van woningen in het bestemmingsplan, in tegenstelling tot vroeger, toen woningen in het zogenaamde "overgangsrecht" werden gebracht. Een positieve bestemming past meer in het beeld van een buitengebied dat in functioneel opzicht meer een verweving van functies heeft ondergaan. Verruiming van de woonfunctie staat echter niet voorop, omdat deze te zeer strijdig is met de andere functies van het buitengebied, als landbouwkundig en recreatief gebied.

Ten aanzien van woningen die van oorsprong als noodwoning zijn gestart wordt een gedifferentieerd beleid gevoerd:

1. Woningen van dit genre die gunstig zijn gelegen en kwalitatief redelijk tot goed zijn, het merendeel, kunnen worden gehandhaafd.
2. Ten aanzien van de woningen/behuizingen die als ongunstig gesitueerd zijn beoordeeld zal een beperkend beleid worden gevoerd. Van ongunstige situering is met name sprake indien de noodwoning is gelegen op het agrarisch bouwperceel, achter of temidden van de agrarische opstallen.
3. Indien de kwaliteit van de noodbehuizing zeer te wensen overlaat of indien anderszins sprake is van een zeer tijdelijke woonsituatie, zal deze woning binnen de komende planperiode worden gesaneerd. Dit geldt zowel voor de noodwoningen op als buiten de bouwpercelen.

Bij dit beleid zullen sociale aspecten mede in de afweging worden betrokken.

Verbetering en verruiming, kortom **modernisering** van de te handhaven woning, zal in de komende jaren aan de orde blijven. Zowel aan de woning zelf, als in de vorm van bijgebouwen/garages. Daarbij zal gestreefd worden naar een sanering van overbodige, oude agrarische gebouwen. Zodanige omvangrijke uitbreidingen, dat van een kwantitatieve verruiming van de woningvoorraad sprake zal zijn ligt niet in de bedoeling.

Een ontwikkeling die in Nunspeet geen grote omvang zal kunnen krijgen is **splitsing** van grote boerderijen in twee of meer woningen. De meeste voormalige boerderijen zijn te klein voor splitsing in twee of meer aanvaardbare, moderne woningen. Hoewel de bebouwingsmassa daarbij weliswaar niet hoeft toe te nemen, is toch sprake van een vergroting van de woondruk op het buitengebied. Uit sociale

overwegingen kan evenwel toch aanleiding bestaan om aan een incidenteel geval mee te werken. Per geval zal dan moeten worden gezien of medewerking moet worden verleend.

Het beleid maakt tijdelijke huisvesting ten behoeve van de rustende boer mogelijk, in de vorm van uitbreiding van de bestaande agrarische bedrijfswoning voor dit doel.

Als gevolg van te verwachten verdergaande agrarische bedrijfsbeëindiging zal het aantal burgerwoningen in de komende planperiode nog enigszins toenemen. Door de gewijzigde Hinderwettoetsing heeft dit niet meer, zoals voorheen, nadelige gevolgen voor het functioneren van de omliggende agrarische bedrijven.

2.6. Niet-agrarische voorzieningen

Huidige situatie

In totaal bevinden zich in het buitengebied ca 40 niet-agrarische bedrijven. Daaronder vallen overheersend, ca 75%, bedrijven die van oorsprong een duidelijke relatie met het (functioneren van) het buitengebied hadden, hoewel in een aantal gevallen van een dergelijke relatie thans minder of niet meer sprake is. De relatie komt soms voort uit het produkt (houtverwerking, opslag van hout/bosbouw, slachterijen, manege), soms uit de functie (loonbedrijven en andere agrarische hulpbedrijven, fouragehandel, rietdekker, brandstoffenhandel) en soms uit de ligging (servicestation).

Daarnaast heeft het buitengebied "als broedplaats" ruimte geboden voor activiteiten die minder functioneel met het gebied verbonden zijn, maar die vanuit een beëindigd agrarisch bedrijf starten, juist omdat het buitengebied goede mogelijkheden geeft uit oogpunt van beschikbare ruimte of beperkte hinderwetproblematiek (aannemer, garage, sloperij).

Tweede categorie van niet-agrarische functies betreft de horeca, waarvan de relatie met de ligging in/bij de bossen/natuurgebieden voor zich mag spreken. Binnen het plangebied is sprake van een tweetal hotels en een aantal restaurants.

De categorie "maatschappelijke voorzieningen" omvat een breed scala aan activiteiten en instellingen waarvan de situering in het buitengebied, gelet op het functioneren, logisch, dan wel acceptabel is. Hiertoe behoren een opleidingscentrum, padvinderij, opvangtehuizen/centra, veeartsenij-kliniek.

Tenslotte bevat het buitengebied een aantal utilitaire installaties (onderstation, rioolbergingsinstallatie, giervoorzuiveringsbedrijf), waarvan de situering in het buitengebied gewenst is gelet op milieuaspecten. Aan de Plesmanlaan bevindt zich de gemeentewerf.

De vuilstortplaats de Kril, ten zuiden van de Heetkamp te Elspeet blijft in gebruik en zal te zijner tijd na sluiting landschappelijk worden ingepast.

Toekomstige ontwikkeling

Alle bestaande maatschappelijke instellingen, nutsvoorzieningen en horecabedrijven zullen in de komende planperiode gehandhaafd blijven. De betreffende terreinen zullen overeenkomstig worden bestemd, waarbij voor zover nodig enige mogelijkheid tot uitbreiding wordt gegeven, teneinde de activiteiten verantwoord te kunnen laten voortgaan.

Het is wenselijk de bestaande bedrijven voldoende ruimte te bieden, om de bedrijfsvoering ter plaatse op gezonde basis te kunnen voortzetten. Daartoe kan in voorkomende gevallen een beperkte uitbreiding van de bedrijfsruimte nodig zijn. De mogelijkheid tot verplaatsing van bedrijven is onderzocht, maar doet zich, vanwege financiële motieven, thans nergens voor. Een urgent motief tot verplaatsing van een bedrijf, vanwege natuur, landschap of omgeving, is overigens momenteel niet aanwezig. Het is gewenst dat het plan de bedoelde, beperkte uitbreidingsmogelijkheden biedt. Ruimere mogelijkheden zijn op voorhand niet gewenst. Indien zich incidenteel gevallen aandienen waarin een meer dan beperkte bedrijfsuitbreiding gewenst wordt, zal alsnog moeten worden beoordeeld of een dergelijke verruiming ter plaatse nog acceptabel is, of dat alsnog mogelijkheden tot verplaatsing naar een bedrijfsterrein bestaan.

Nieuwe bedrijven krijgen geen mogelijkheden om zich in het buitengebied te vestigen. De primaire functies van het buitengebied, landbouw, natuur en recreatie, zouden door een verdere verdichting met bebouwing worden geschaad.

Wel blijkt, zoals hiervoor reeds vermeld, sprake van een functie die de lege, voormalig agrarische opstallen, kunnen hebben als **broedplaats** voor nieuwe bedrijfsmatige activiteiten. Deze behoefte komt voort uit:

- de lage vaste kosten van grond en bedrijfsruimte ten opzichte van bedrijfsterrein;
- de mogelijkheden die zich voordoen juist vanwege leegstand van agrarische opstallen.

Deze broedplaatsfunctie kan uit het specifieke economische gezichtspunt enerzijds als positief worden beoordeeld, anderzijds is tegelijkertijd sprake van ongelijke concurrentie ten opzichte van activiteiten op het bedrijfsterrein. Volwaardige bedrijfsvoering in het buitengebied is dus niet alleen vanuit landschap en natuur en agrarische belangen ongewenst, maar ook vanuit het belang van concurrerende bedrijven op duurdere locaties. Of en in hoeverre ruimte kan worden geboden aan de broedplaatsfunctie dient mede te worden afgewogen tegenover de belangen van de landbouw en van natuur- en landschap. Het toelaten van bedrijfsmatige activiteiten zal zodanig gereguleerd moeten zijn, dat ongelijke concurrentie wordt beperkt.

Een positieve regeling van de broedplaatsfunctie kent als voordeel, dat een sturend beleid kan worden gevoerd ten aanzien van die activiteiten die zich, bij het ontbreken van regels, in de praktijk toch blijken voor te doen. Vooraf regels en procedures stellen is zinvoller dan achteraf via aanschrijving en eventueel bestuursdwang maatregelen te moeten treffen.

2.7. Infrastructuur

2.7.1. Wegen en fietspaden

Huidige situatie

Uitgegaan wordt van een vlotte en veilige afwikkeling van interlokaal en lokaal verkeer. Het hoofdwegennet, dat op de Veluwe aanwezig is, kan het verkeersaanbod goed verwerken. De dorpen, agrarische gebieden, bossen en heidevelden zijn via het hoofdwegennet goed bereikbaar. Naast dit hoofdwegennet, met een overwegende verkeersfunctie, is er een fijnmazig net van wegen met slechts een geringe verkeersfunctie en een overwegende ontsluitingsfunctie. Daarnaast bevinden zich in het buitengebied nog vele wegen met een zuivere ontsluitingsfunctie, welke dienen voor het ontsluiten van agrarische gebieden, bossen en heidevelden. Veel van deze wegen zijn halfverhard of zelfs onverhard. Een intensief gebruik van deze wegen door het gemotoriseerde recreatie-verkeer heeft in de weekeinden en vakanties een aantal negatieve gevolgen, zoals verstoring van de rust, schade aan vegetatie, verontrusting van wild en hinder voor niet-gemotoriseerde recreanten.

In het algemene overheidsbeleid is mede om deze redenen het accent in de afgelopen jaren enigszins verschoven naar het bieden van mogelijkheden voor het langzaam verkeer, teneinde een deel van de gemotoriseerde druk op het buitengebied weg te kunnen nemen. Fietspadenplannen e.d. hebben ruime aandacht gekregen. Op het grondgebied van de gemeente ligt een vrij omvangrijk net van rijwielpaden, deels van utilitaire deels van recreatieve betekenis.

Anderzijds moet geconstateerd worden, dat de verwachting is dat er een aanzienlijke toename van het autoverkeer plaatsvindt. Met de toegenomen vrije tijd levert dit als beeld voor de toekomst toch onvermijdelijk een min of meer permanente druk op het buitengebied op.

Het huidig wegennet in de gemeente is vastgelegd in de wegenlegger ingevolge de Wegenwet. Hierin is de openbaarheid vastgelegd van alle wegen die van belang zijn voor de ontsluiting van het gebied buiten de bebouwde kom. Deze wegenlegger vormt de grondslag voor de bestemmingsregeling.

De wegen zijn te onderscheiden op basis van de zogenaamde "Rona"-categorïe-indeling voor wegen buiten de bebouwde kom.

Categorie I:Rijkswegenplan

- A 28

Categorie V: Secundair wegenplan

- S6 (tussen Nunspeet en Elspeet: Elspeterweg en Nunspeterweg, tussen Elspeet en Uddel: Uddelerweg);
- S8 (tussen Nunspeet en Epe: Eperweg)

Categorie VI-A: Tertiair wegenplan

- T12 (tussen Nunspeet en Harderwijk: Harderwijkweg);
- T17 (tussen S6 en Vierhouten: Nunspeterweg, tussen Vierhouten en Gortel: Gortelseweg)
- T18 (tussen Elspeet en Vierhouten: Vierhousterweg en Elspeterbosweg, tussen Elspeet en Staverden: Staverdenseweg);

Categorie VI-B Kwartair wegenplan

- Q67 Stakenbergweg, tussen Halfweg en gemeentegrens;
- Q69 Stakenbergweg, tussen Elspeet en gemeentegrens;
- Q70 Oudeweg;
- Q71 Varelsesweg; Randmeerweg, Kolmansweg en Bovenweg tot de Elburgerweg;
- Q72 Bovenweg, tussen Elburgwerweg en gemeentegrens;
- Q76 Vreeweg;

- Q135 Bredeweg;
- Q189 Kleine Kolonieweg en Oude Garderenseweg vanaf Kleine Kolonieweg tot gemeentegrens.

Categorie VII Overige wegen

Dit zijn de overige wegen in het buitengebied met voornamelijk een ontsluitingsfunctie en een geringe verkeersfunctie.

In het kader van de herziening van de wet Uitkering Wegen en de sanering van het wegenbeheer is het te verwachten dat met name het onderscheid in secundaire, tertiaire en quartaire wegen zal vervallen. Omdat de hiervoor vermelde indeling van wegen is gerelateerd aan de zogenaamde Rona-richtlijnen kan de categorie-indeling wel worden gehandhaafd.

Toekomstige ontwikkeling

De aanleg van nieuwe wegen in het buitengebied wordt in de komende planperiode niet voorzien. Wel is de bestaande verkeerssituatie in het dorp Elspeet aanleiding om voor het gedeelte van de S6 door het dorp een nieuw tracé te projecteren aan de westzijde van het dorp. Dit tracé zal worden opgenomen in het ontwerp-bestemmingsplan Dorp Elspeet. Ten aanzien van een aantal wegen in de categorieën VI en VII is door de gemeente een nota "Plattelandswegen" opgesteld, waarin het voornemen is vastgelegd om een aantal wegen te reconstrueren. Deze reconstructies gaan in een aantal gevallen gepaard met wegverbredingen. Deze zijn nodig in verband met de toenemende mechanisatie en intensivering van de agrarische bedrijven, als gevolg waarvan steeds groter en zwaarder materieel gebruik moet maken van de wegen.

Bij de bestemmingsregeling dient rekening te worden gehouden met bebouwingsvrije zones, vanwege de verkeersveiligheid. De breedte van de zone langs de weg die onbebouwd dient te blijven hangt samen met de categorie van weg.

weg- categorie	Bebouwings- vrije zone
I	100 m
V	50 m
VI-A	25 m
VI-B	15 m
VII	10 m

Op basis van het fietspadenplan van de Recreatiegemeenschap Veluwe (functioneel deelplan 1982) zal dit t/m 1992 fasegewijs worden uitgebreid met enkele toeristische paden, te weten:

- in de periode 1986 t/m 1989 (eind 1989 nog niet gerealiseerd)
 - een gedeelte van het tracé Kustweg, tussen Hierden en Bad Hoophuizen;
 - een gedeelte van het tracé Nunspeet-Hulshorst (Onder de Bos);
 - een fietspad langs de Gortelseweg;
 - een fietspad langs de Vaasenseweg, Kijkuit en een gedeelte van de Klaterweg.
- in de periode 1990 t/m 1992
 - een (resterend) gedeelte van het tracé Nunspeet-Hulshorst en een fietspad tussen Kleine Kolonie en Staverdenseweg.

c. na 1992

- een pad langs de Klarenweg;
- een pad langs de Gortelseweg te Elspeet;
- een pad langs de Staverdenseweg en een pad tussen de Molenbergweg en de Kleine Kolonieweg.

2.7.2. Spoorwegen

De spoorlijn Amersfoort-Zwolle loopt in oost-west-richting door de gemeente. Per etmaal passeren op deze lijn 140 reizigerstreinen en 23 goederentreinen.

Aan deze lijn is gelegen het station Nunspeet met een aanbod van 2270 reizigers per etmaal (jaargemiddelde, in- en uitstappers, opnamemaand september). Het station Hulshorst is in 1987 opgeheven.

Tot de beleidsvoornemens van provincie/NS behoort een verdubbeling van het baanvak Nunspeet-Ermelo.

2.7.3. Geluidhinder wegverkeers- en spoorweglawaaai

Het bestemmingsplan moet voldoen aan de normen voor wegverkeerslawaaai en railverkeerslawaaai, ingevolge de Wet Geluidhinder.

1. Wegverkeerslawaaai

Wegen, die naar verwachting binnen 10 jaar een intensiteit van meer dan 2450 motorvoertuigen (mvt) hebben of zullen krijgen hebben ingevolge deze weg een geluidszone. Indien binnen deze zone geluidsgevoelige bebouwing staat (bestaande situatie) of is geprojecteerd (nieuwe situatie) zal het geluidsniveau op de gevel de normen uit de Wet niet mogen overschrijden.

Voor de volgende wegen gelden de daarbij aangegeven verkeersprognosecijfers en zones:

weg aan- duiding	etmaal- intensi- teit	% zwaar verkeer	max. snel- heid	soort wegver- harding	breedte aandachtszone nieuwe situatie	bestaande situatie
A28	29.000	23	120	asfalt/ beton	400m	200m
Harder- wijkerweg	9.900	8	80	asfalt	250m	150m
Elburgerweg	8.900	6	80	asfalt	250m	150m
Elspeterweg: (Nunsp.-A28)	10.600	5	80	asfalt	250m	150m
(A28-Halfweg)	7.500	6	80	asfalt	250m	150m
Nunspeterweg (Halfweg-Elsp.)	4.200	6	80	asfalt	250m	150m
Uddelerweg	6.200	6	80	asfalt	250m	150m
Eperweg	3.150	6	80	asfalt	250m	150m

Als bestaande situaties komen binnen de in de tabel aangegeven zones voor:

A28: het villagegebied Onder de Bos te Hulshorst, voor zover reeds gerealiseerd en een woning ten zuiden van deze weg.

Harderwijkerweg: in hoofdzaak van oorsprong agrarische lintbebouwing aan weerszijden van de weg.

Elburgerweg: verspreid liggende, in hoofdzaak agrarische bebouwing ter weerszijden van de weg.

Elspeeterweg: tussen Nunspeet en de A28: enkele woningen, twee hotel-restaurants een vakantieoord en een verpleeghuis aan de westzijde van de weg; tussen Elspeet en Halfweg: legerplaats Nunspeet, incl dienstwoningen en enkele militaire tehuizen.

Nunspeterweg: bij Halfweg: het bosbad en het verpleegtehuis Philadelphia; nabij Elspeet: enkele woningen aan de westzijde van de weg.

Uddelerweg: enkele bedrijfswoningen aan de oostzijde van de weg, nabij Elspeet

Eperweg: een woning aan de oostzijde van de weg, nabij de toegangsweg naar de Zandenplas.

Een deel van voornoemde geluidsgevoelige bebouwing is opgenomen in het kader van het Indicatief Meerjarenprogramma Geluid (IMP). Voor een ander deel van de bebouwing vindt nader akoestisch onderzoek plaats, waaruit reeds is gebleken dat voor meerdere projecten de geluidswaarden op de gevels niet uitgaan boven de grenswaarden, op grond waarvan sanering nodig zou zijn.

Als nieuwe situaties ingevolge de Wet Geluidhinder worden aangemerkt:

- eventuele tweede bedrijfswoningen op agrarische bouwpercelen langs de Harderwijkerweg en Elburgerweg;
- eventueel op te richten woningen op nieuwe agrarische bouwpercelen langs de Harderwijkerweg en Elburgerweg.

In principe mag in dit soort situaties de gevelbelasting de 50(+5) dBA niet te boven gaan. In een aantal situaties zou dat kunnen betekenen dat woningbouw in het geheel niet mogelijk zou zijn, omdat de woning binnen de zogenaamde 50(+5)dBA-contour en de weg ligt. Mogelijk is dan het treffen van geluidwerende maatregelen in de overdrachtssfeer (geluidsscherm, -wal of geluidsafschermende tussenliggende bebouwing). Indien deze oplossing niet tot de reële mogelijkheden behoort, kan getracht worden ontheffing te verkrijgen van gedeputeerde staten van de voorkeursgrenswaarde, tot een hogere grenswaarde (maximum: 60 (+5)dBA). Een dergelijke ontheffing dient reeds bij de vaststelling van het plan te zijn verkregen.

2. Spoorweglawaaai

Geluidsgevoelige bebouwing binnen een zone van 300m langs de spoorlijn valt eveneens onder de gevolgen van de Wet Geluidhinder voor bestaande en nieuwe situaties.

De voorkeursgrenswaarde bedraagt in de dagsituatie 60dB(A).

Door de minister is bekend gemaakt dat de lijn Utrecht-Groningen geschikt zal worden gemaakt voor een hogere snelheid. Dit zal voor het tracégedeelte in de gemeente Nunspeet een toename van de geluidsbelasting met 1 à 2 dB(A). In dit geval is de dagsituatie maatgevend en ligt de 60 dB(A)-lijn op ca 300 m langs de spoorlijn. Binnen deze zone bevinden zich verspreid liggende woningen en twee verzorgingstehuizen, waarvan een deel is opgenomen in het Indicatief Meerjarenprogramma Geluid, alsmede bestaande verblijfsrecreatieve inrichtingen. Nieuwbouw van geluidsgevoelige objecten binnen de binnen deze zone voorkomende bestemmingen is niet voorzien.

Nader onderzoek zal dienen plaats te vinden zodra meer bekend is over de maatregelen ten aanzien van de spoorlijn.

2.7.4. Leidingen en verbindingen

Met leidingen en nutsvoorzieningen dient rekening te worden gehouden voorzover deze van belang zijn voor de ruimtelijke ordening van het gebied. De regeling in het plan dient rekening te houden met de planologische gevolgen van de aanwezigheid van de leidingen. Veelal is sprake van een dubbel gebruik van de betreffende leidingzone, zowel ten behoeve van de handhaving van de leiding/verbinding als zodanig (onderhoud, reparaties) als ten behoeve van de functie als agrarisch gebied of bosgebied e.d.. Uitgangspunt is, zoals privaatrechtelijk overigens vastgelegd tussen leidingbeheerder en eigenaar/gebruiker van de grond, dat het andere gebruik de handhaving van de leiding niet mag belemmeren. Dit stelt beperkingen aan het bouwen en aan sommige vormen van aanleg of gebruik, waarvoor veelal eerst een vergunning van de leidingbeheerder nodig is.

In dit plangebied gaat het om de volgende leidingen en verbindingen:

Bovengrondse leidingen:

1. bestaande 50 kv hoogspanningsleidingen met station:
 - Harderwijk-Hulshorst-Nunspeet
 - Nunspeet-Elspeet-Uddel-Kootwijk
2. straalpaden met station:
 - het straalpad tussen de kust van Nunspeet, via Elspeet in zuidelijke richting;
 - het straalpad Veenendaal-Wezep, ter hoogte van de Elspeterstruiken;
 - het straalpad Zeewolde-Wezep over de kustvlakte;
 - het straalpad Harderwijk-Wezep ter hoogte van het dorp Nunspeet;
 - het gewenste straalpad Ermelo-Wezep, boven langs Vierhouten.

Ondergrondse leidingen

4. (hoofd)aardgasleidingen met station:
 - bestaande hoofdaardgasleiding tussen Harderwijk-Hulshorst-Nunspeet-'t Harde;
 - aardgasleiding richting Flevoland, nabij de Bovenweg.
5. rioolleidingen
 - bestaande rioolleidingen van het zuiveringsschap Veluwe: Elspeet-Vierhouten-Nunspeet, Hulshorst-Nunspeet en Nunspeet-Elburg
 - bestaande rioolpersleidingen van de gemeente: Hoophuizen-Nunspeet, een en ander met bijbehorende voorzieningen, zoals bassins en gemalen.

2.7.5. Windmolens

Algemeen

De bouw van windmolens in het buitengebied moet in beginsel positief worden benaderd, omdat het gaat om een schone energiebron. Het al of niet kunnen afgeven van een bouwvergunning hangt af van twee factoren:

- voldoet de molen aan de gestelde technische eisen;
- staat de lokatie de bouw van een molen toe.

De technische vereisten zijn een min of meer objectieve aangelegenheid.

Ten behoeve van het toelatingsbeleid in het bestemmingsplan is nagegaan welke locaties en functies in aanmerking komen en onder welke voorwaarden.

Hinder-aspecten

Een belangrijk toetsingscriterium is de hinder die omwonenden kunnen ondervinden. Hinder vanwege geluidsoverlast en vanwege veiligheidsaspecten. Dit probleem doet zich met name voor in de dichter bebouwde delen van het buitengebied. Uitgangspunt is dat voor lintbebouwingen en buurtschappen in het buitengebied

eenzelfde beleid wordt gevoerd als voor de bebouwde kom. Molens bij particulieren vallen in beginsel niet onder de Hinderwet of onder de Wet Geluidhinder. Het is wenselijk om toch in die situaties de hinder-gevolgen te beoordelen alvorens een bouwvergunning te verlenen. In bedrijfssituaties behoort een molen tot de inrichting van een hinderwetplichtig bedrijf en zal als zodanig een milieuvergunning benodigd zijn. Grotere molens zijn op zichzelf vergunningplichtig, omdat er motoren met een vermogen van meer dan 1,5 kW voor de krui-inrichting op gemonteerd zijn.

Planologisch is van belang welke visuele gevolgen de molen heeft. Kleinere molens zijn uit oogpunt van dit laatste op meer plaatsen mogelijk dan grotere, maar leveren minder rendement. Het economisch belang van een windmolen voor een bedrijf of instelling in het buitengebied moet in dat geval worden afgewogen tegenover de visuele aspecten. Een molen voor beperkt "huishoudelijk" gebruik zal veelal een hoogte van tegen de 25 m vergen. Voor veel bedrijven zal echter pas van een effectief rendement sprake zijn bij de bouw van een molen met een hoogte van tegen de 35 m. Het toelatingsbeleid ten aanzien van kleinere molens kan ruimer zijn dan van de grotere.

In de praktijk van het toelatingsbeleid zal het geregeld wenselijk zijn om te komen tot een geringe wijziging van de lokatie, teneinde toestemming voor de bouw te kunnen geven.

Mogelijkheden per functie en gebied

In het buitengebied beperken de bouw mogelijkheden bij agrarische en niet-agrarische bedrijven en instellingen zich hoofdzakelijk tot het bouwperceel/bedrijfsperceel. Dit is de plaats waar de grootste energiebehoefte bestaat. Landschaps-visueel is plaatsing van een molen bij de overige bedrijfsgebouwen het minst bezwaarlijk. Het toelatingsbeleid op de bouwpercelen kan daarom ruim zijn, met name ook omdat hinder voor omwonenden beperkt zal zijn.

De bouw van molens bij verblijfsrecreatieve inrichtingen kan in beginsel worden gestimuleerd, omdat hier duidelijk sprake is van een functioneel belang. De landschappelijke hinder zal beperkt zijn.

Buiten de bouwpercelen is een terughoudend beleid redelijk, omdat de functionele binding van een molen aan een bedrijf daar minder is en omdat de kans op landschappelijke aantasting groter is. Een aanvraag voor een molen buiten een bouwperceel dient een zwaardere toetsingsprocedure te ondergaan, waarbij de landschappelijke mogelijkheden zwaar wegen, met name in de als landschappelijk en natuurwetenschappelijk hoog gekwalificeerde gebieden, en waarbij de economische noodzaak moet worden onderbouwd.

Bij burgerwoningen zullen molens geringer van omvang zijn, omdat de energiebehoefte in het algemeen beperkter zal zijn. Toetsing dient met name de locatie op het erf te betreffen, in relatie tot hinder voor omwonenden.

In natuurgebieden moet het plaatsen van windmolens in principe worden uitgesloten. Redenen daarvoor zijn de mogelijke schade aan de vogelstand en de mogelijke visuele aantasting van het gebied. Eenzelfde uitgangspunt speelt bij de agrarische gebieden met een hoge natuurwetenschappelijke waarde, alsmede bij landgoederen. Het beleid dient in deze situaties erg terughoudend te zijn en slechts bij uitzondering mee te werken aan realisatie, nadat de voor- en nadelen zorgvuldig zijn afgewogen.

3. AFWEGING VAN AANBEVELINGEN: UITGANGSPUNTEN VOOR HET PLAN

3.1. Inleiding: mogelijkheden van het bestemmingsplan

Het buitengebied bevat naar de aard van het plangebied een groot aantal, soms tegenstrijdige functies, waarden en belangen. Van het bestemmingsplan mag worden verwacht, dat een zorgvuldige afweging van deze functies, waarden en belangen plaatsvindt, waarop een juridische regeling voor bebouwing en gebruik wordt gebaseerd. Voorafgaand aan de behandeling van die belangenafwegingen, die de inhoud van het plan in voorname mate bepalen, dienen twee opmerkingen te worden gemaakt.

Ten eerste zal het niet mogelijk zijn om aan alle belangen tegemoet te komen. De afweging welk belang in welke situatie het zwaarst moet wegen fluctueert in de tijd en is op zichzelf een reden voor de maximering van de looptijd van het plan, ca 10 jaren. De afweging wordt op elk moment, zo ook thans, duidelijk beïnvloed door maatschappelijke en beleidsmatige opvattingen, niet alleen op het schaalniveau van de gemeente, maar ook op provinciaal- en rijksniveau. Toetsing van het plan door de provincie impliceert, dat aan deze opvattingen niet voorbij kan worden gegaan, ook al leven op gemeentelijk niveau op bepaalde onderdelen andere opvattingen of spelen andere nuances een rol. De gemeente stelt tegen deze achtergrond, conform haar overheidstaak, een plan op waarin de gemeentelijke opvattingen zoveel mogelijk in de regelingen en keuzes doorklinken, mede op basis van de grotere kennis van de plaatselijke situatie. Op onderdelen kan niet aan alle belangen tegemoet worden gekomen, op andere onderdelen zal de toetsende instantie, de provincie wellicht vraagtekens plaatsen.

De tweede opmerking heeft vooral betrekking op de hoofdmoot van de planvorming, namelijk de afweging van de agrarische belangen versus de natuur- en landschapswaarden. Uit de beleidsdoelstellingen en -verantwoording in het streekplan en uit divers onderzoek blijkt, dat het ruimtelijk (bestemmingsplan-)beleid op het punt van bescherming van natuur en landschap slechts een beperkte reikwijdte kan hebben, ook bij optimale toepassing van de planbepalingen. Werkelijk effectieve beleidsmaatregelen kunnen slechts voortvloeien uit een combinatie van beheersafspraken met de gebruikers, de boeren, en wettelijke milieubepalingen. Diverse belangengroepen en -instanties oefenen druk uit op het gemeentelijk plan om alle gaten in de sectorale wetgeving te dichten. Gaten die vaak ontstaan vanwege het achterwege blijven van volledige maatschappelijke overeenstemming over de betreffende doelstelling. Van het bestemmingsplan mag niet worden verwacht, dat het een vervanging vormt van deze afspraken en bepalingen, indien deze door diverse omstandigheden ontbreken. Enerzijds niet, omdat constante kroonjurisprudentie de reikwijdte van het bestemmingsplan begrenst. Anderzijds niet, omdat de gemeente in haar beleid niet verder wil en mag gaan in discussies, dan waarover op hoger overheidsniveau consensus is bereikt.

Het bestemmingsplan heeft als facetplan een ruimtelijk motief, toegespitst op bouwen en gebruik. Het plan dient weer te geven in hoeverre vanuit dit ruimtelijke motief vormen van bebouwing en vormen van gebruik acceptabel zijn. Van het plan mag wel worden verwacht dat het sectorbeleid, voor zover daarover wel overeenstemming bestaat, wordt begeleid: dat wil zeggen dat de geografische neerslag daarvan in het plan zichtbaar is. Tevens is het zaak dat eventuele sector- en planprocedures in de tijd op elkaar worden afgestemd, opdat de aanvrager geen toestemming krijgt vanwege de ene procedure, maar even later een verbod op basis van de andere.

Daarnaast biedt het plan de mogelijkheid het sectorbeleid waar nodig en wenselijk te specificeren en aan te scherpen, vanwege specifieke waargenomen belangen die in de betreffende sectorwetgeving onvoldoende tot hun recht kunnen komen. Een dergelijke aanscherping dient dan wel juridisch acceptabel te zijn (in overeenstemming met Kroonjurisprudentie), en praktisch, technisch en maatschappelijk uitvoerbaar te zijn.

Uitgangspunt is dat milieuoverwegingen, voor zover deze in specifiek wet- en regelgeving beter tot uitdrukking komen, aan de bepalingen vanwege die wetgeving worden getoetst. Zo is bijvoorbeeld vestiging van nieuwe intensieve veehouderijen, vanwege de werking van de hinderwetrichtlijnen, in vrijwel het gehele gebied van Nunspeet onmogelijk. Uit planologisch oogpunt is het echter niet wenselijk om bouwmogelijkheden toe te staan voor functies, die op basis van toepassing van met name de Hinderwet, onmogelijk zijn. Daarnaast hebben milieubepalingen een ander motief en daarom een andere reikwijdte. De mestboekhouding op basis van de Meststoffenwet/Wet bodembescherming regelt bijvoorbeeld per bedrijf de toegestane hoeveelheid mest, maar regelt niet de specifieke plaats waar de mest mag worden gedeponerd. Dit laatste "geografische" aspect is nu juist een element, dat in het bestemmingsplan een rol moet spelen. Beperking van de bedrijven met een hoge mestproductie is dus een aspect dat in een ruimtelijk plan thuishoort, daar waar beoogd wordt andere functies (bos, heide) in stand te houden.

3.2. Zonering van de agrarische gebieden

3.2.1. Het principe van de zonering

Het onderzoek naar de natuurwetenschappelijke en landschappelijke betekenis van het plangebied geeft aanleiding om in het agrarisch gebied mede rekening te houden met de bescherming van die waarden.

Uitgegaan wordt van een indeling van de agrarische gronden in drie bestemmingen Agrarisch gebied (A), Agrarisch gebied met landschapswaarde (AL) en Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarde (ALN), waarin de agrarische functie voorop staat, maar in toenemende mate de bescherming van landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden mede wordt nagestreefd. Uitgangspunt voor het plan is, dat in ieder geval de bestaande agrarische bedrijven op verantwoorde wijze hun bedrijfsvoering kunnen voortzetten. Het plan legt, met name aan bedrijven gevestigd in of met gronden in de zones AL en ALN, beperkingen op aan enkele potentiële schadelijke bouw- of gebruiksvormen. Elk der zones is gebaseerd op een samenbundeling van de waargenomen landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden in het betreffende agrarisch gebied.

De indeling van de agrarische gronden volgens dit principe van driedeling zou echter tot een te grofmazig beeld leiden: binnen deze hoofdzones spelen ook andere waarden en belangen een rol, welke niet worden ontleend aan het gebied zelf, maar desondanks in de toekomstige mogelijkheden van het gebied door dienen te klinken. Deze waarden en belangen hebben betrekking op drie aspecten:

- **kernrandzone:** In een strook van ca 250 m langs de kernranden van Nunspeet, Elspeet, Vierhouten en Hulshorst is het wenselijk de toename van de agrarische bedrijvigheid af te remmen en rekening te houden met de belangen van de woonbebouwing. Nieuwvestiging in deze zones moet, gelet op de beperkte mogelijkheden die het bedrijf ter plaatse kan krijgen -mede gelet op de toepassing van de Hinderwet- planologisch als ongewenst worden beschouwd.
- **bufferzone:** In een strook van ca 250 m langs de natuurgebieden (bossen, heidevelden, landgoederen) is het wenselijk de agrarische bebouwings- en gebruiksmogelijkheden mede af te stemmen op de handhaving/bescherming van de aangrenzende natuurwaarden. Voor zover de beperkte mogelijkheden van het bestemmingsplan reiken, wordt met deze bufferstrook beoogd het

agrarisch gebruik zodanig te beïnvloeden, dat wordt voorkomen dat de ecologische kwaliteiten van het natuurgebied (verder) worden aangetast. De daartoe op te nemen bepalingen komen dus niet voort uit de intrinsieke waarde van de bufferzone zelf en beogen niet de bescherming van waarden in die bufferzone, maar enkel van het aangrenzende natuurgebied.

- **enclave:** Het streekplan Veluwe streeft voor de enclaves op het Centraal Veluws Natuurgebied een beleid na, gericht op beperking van vormen van gebruik, welke de landschappelijke en natuurwetenschappelijke betekenis van dit gebied kunnen aantasten. Dit beleid richt zich met name op het afremmen van mogelijkheden voor woningbouw, verblijfsrecreatie en het agrarisch gebruik, c.q. op het terugdringen van de schadelijke effecten daarvan.

Voor delen van de enclave-gebieden zouden een aantal beperkingen voor het agrarische gebruik (geen nieuwvestiging, afremming intensieve veehouderij) in eerste instantie niet kunnen worden ontleend aan de waargenomen intrinsieke landschaps- en natuurwaarden van specifieke gronden. De landschappelijke en natuurwetenschappelijke betekenis van sommige agrarische gronden, met name in Grote en Kleine Kolonie is, zo blijkt uit het onderzoek, te gering om op basis daarvan beschermende bepalingen in het plan op te nemen welke de instandhouding van die waarden beogen. Aan beperkende bepalingen ten opzichte van het agrarisch gebruik in de enclaves kan desondanks niet worden ontkomen, omdat deze op hoger (rijks- en provinciaal) beleidsniveau worden voorgesteld, c.q. (in het streekplan) als richtlijn zijn opgenomen. Deze richtlijnen, erop gericht schadelijke werkingen van het agrarisch gebruik af te remmen, met name vanwege het belang van het CVN op landelijke schaal en zelfs daarboven, dienen onvermijdelijk in het plan door te werken.

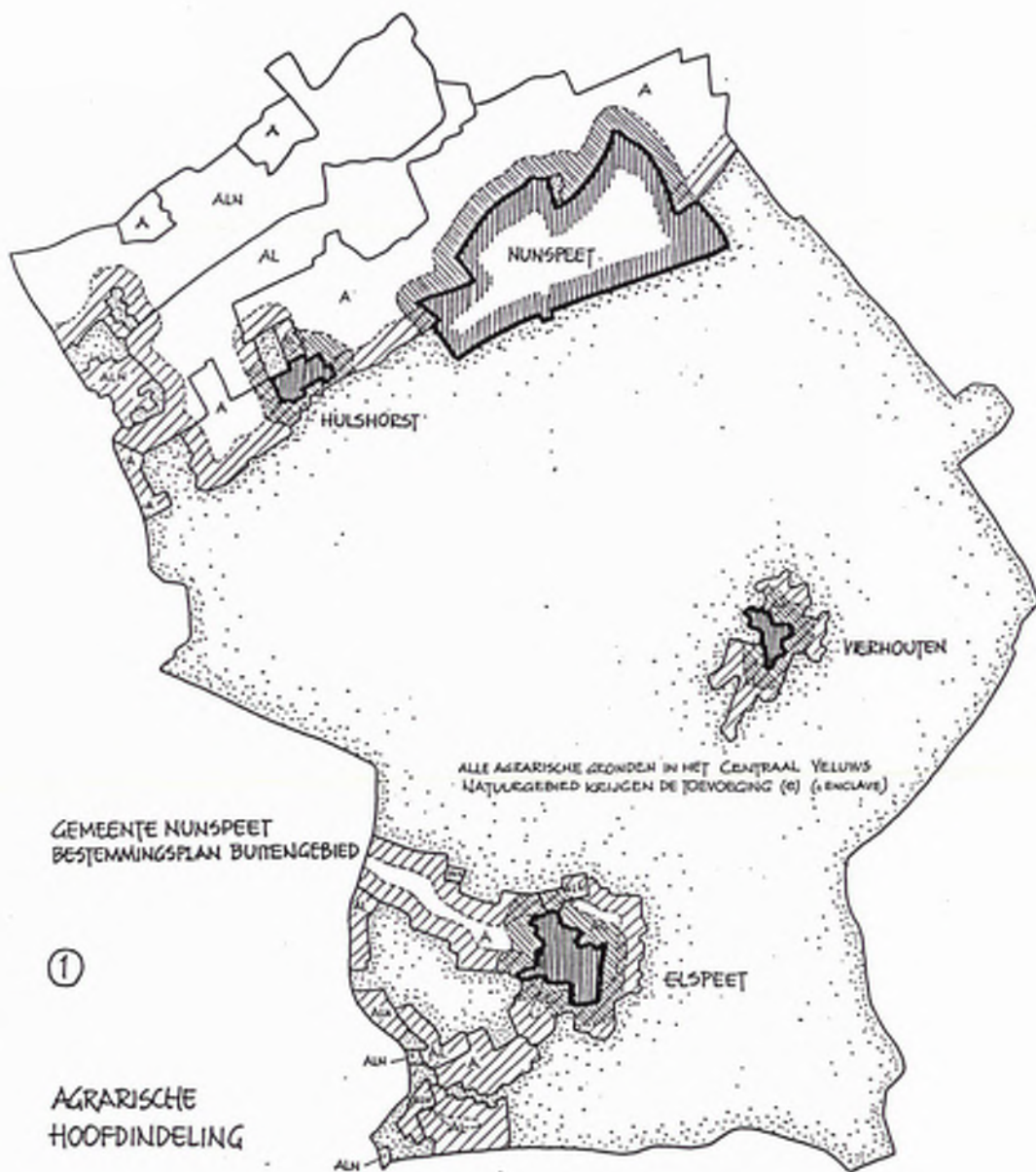
Op het kaartje "Agrarische hoofdindeling" zijn deze uitgangspunten in schematische, ruwe vorm verwerkt op de kaart van het buitengebied. De drie hoofdzones A, AL en ALN zijn gebaseerd op de intrinsieke waarde van de desbetreffende gronden. De subzones (k), (b) en (e) kunnen in elk van de drie hoofdzones zijn gelegen.

In gedeelten van de enclave liggen bijvoorbeeld over de bestemming A de toegevoegde codes (e), (b) en (k), omdat op deze gronden elk der factoren medebepalend dient te zijn voor de regeling in het bestemmingsplan.

3.2.2. Juridische zonering en verantwoording

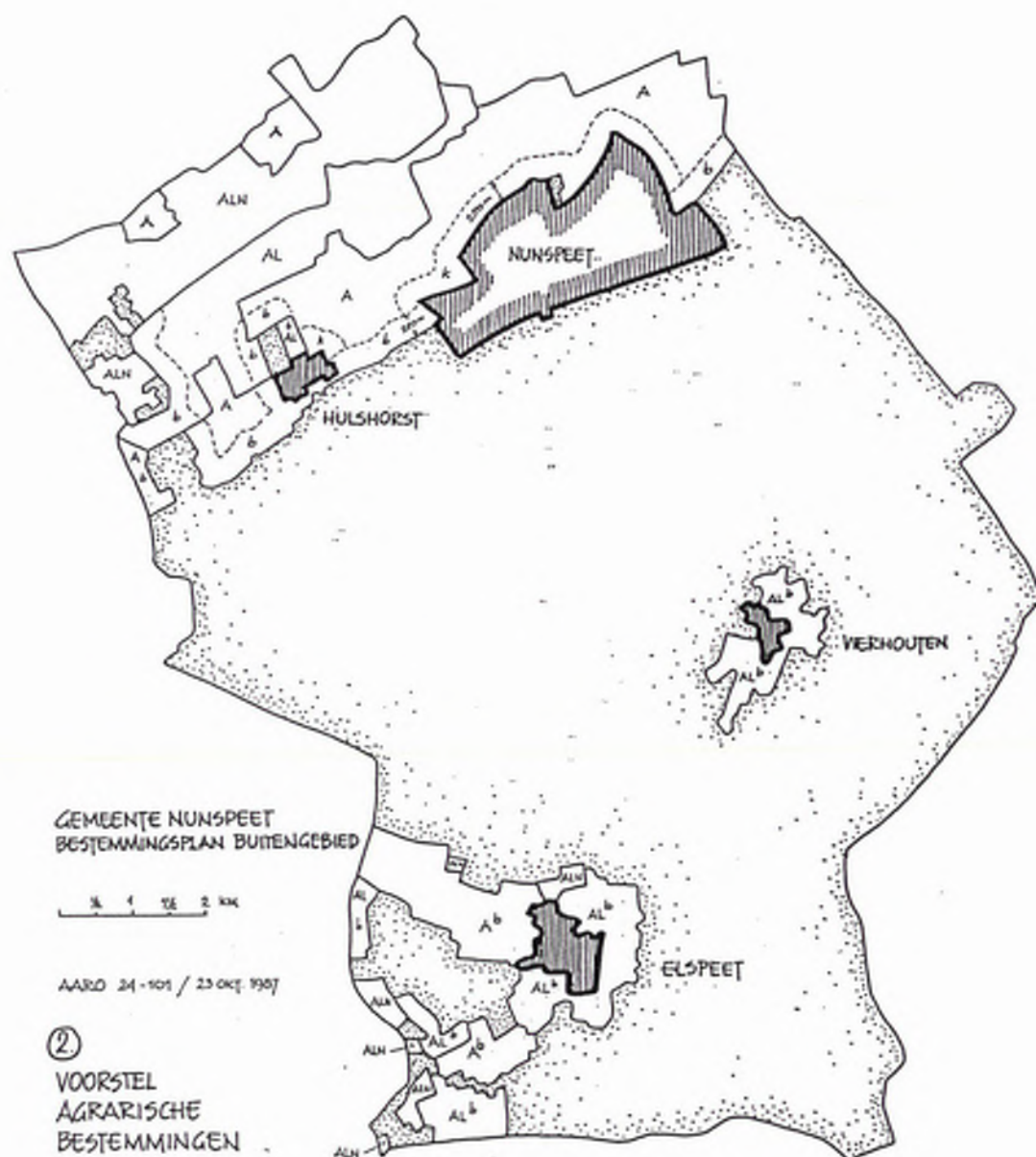
Op het kaartje "Voorstel agrarische bestemmingen", een schematische weergave van de zonering zoals op de plankaart opgenomen, is het beeld, zoals dat op het kaartje "Agrarische hoofdindeling" is geschetst, vereenvoudigd, teneinde een overzichtelijke juridische regeling in het plan te bereiken.

- De bepalingen van de bestemming ALN zijn zodanig, dat de bepalingen welke op basis van de bufferzone, de enclavefactor of op basis van de kernrandzone zouden moeten gelden daarin afdoende verwerkt zijn; in de bestemming ALN kunnen nadere codes dus vervallen.
- De bepalingen welke voortvloeien uit de bufferzone en de enclavefactor zijn zodanig, dat de bepalingen welke zouden moeten worden opgenomen vanwege de kernrandfactor, daarin afdoende verwerkt zijn. Als gronden zowel in de bufferzone zijn gelegen als in de kernrandzone, is toevoeging van de code (b) aan de bestemming A of AL voldoende.
- In de enclaves is besloten de regels die voortvloeien uit de ligging in de bufferzone en in de enclave, ineen te schuiven, tot één code (b), toe te voegen aan de respectievelijke bestemmingen A en AL.

- (b) BUFFERZONE LANGS NATUURGEBIEDEN (250m BREED)
- (k) BUFFERZONE LANGS KERNRAND (150m BREED)
- (e) ENCLAVES ELSPEET EN VERHOUTEN

AARD 24-101
23 OKT 97

- A AGRARISCH
- AL AGRARISCH MET LANDSCHAPSW.
- ALN AGRARISCH MET LANDSCHAPSW. EN NATUURWAARDE
- toevoeging b = TEVENS BUFFERZONE
- toevoeging k = TEVENS KERNRANDZONE

Uitgaande van een bufferzone langs de natuurgebieden van ca 250 m zou slechts een smalle strook grond resteren waaraan de code (b) niet zou behoeven te worden toegevoegd. Omdat de enclavefactor betrekking heeft op het gehele gebied van de enclave en de beperkende bepalingen, welke op basis daarvan zouden moeten worden opgenomen, in hoofdlijnen overeenkomen met de bepalingen die in de bufferzone zouden moeten gelden, is besloten het theoretisch onderscheid tussen (e) en (b) in de gehele enclave te laten vallen. Handhaving van het onderscheid zou voor de agrariërs in de resterende smalle strook agrarisch gebied niet leiden tot begrijpelijke, ruimere bebouwings- en gebruiksmogelijkheden.

De verantwoording voor de indeling van het agrarisch gebied kan aan hoofdstuk 2.1. worden ontleend, en wordt hier in hoofdlijnen samengevat.

Noordelijk deel plangebied (Randmeerkust tot bosrand)

- Aan een brede strook van het open agrarisch weidegebied langs het Randmeer wordt de bestemming Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden (ALN) toegekend. Op basis van recente gegevens omtrent de faunistische en floristische waarden kan worden geconcludeerd, dat in deze zone de bestemmingsregeling mede tot doel moet hebben het beschermen van de geïnventariseerde natuurwaarden. Voorts zal in deze bestemming de openheid van het landschap tot uitdrukking worden gebracht.
- De overgangszone tussen dit meer open weidegebied en de drogere randzone langs het Veluweplateau wordt deels bestemd tot Agrarisch gebied met landschapswaarden (AL), deels tot Agrarisch gebied (A).
Maatgevend voor de begrenzing tussen deze twee bestemmingen is de mate waarin de relatie tussen de biotische, a-biotische en visuele componenten van het landschap nog relatief ongestoord aanwezig is. Daar waar, mede gebaseerd op bodemomstandigheden, een grote bebouwingsdichtheid optreedt met agrarische bedrijven en burgerwoningen is veelal van een zodanige verstoring van het landschap in deze brede zin sprake, dat het niet meer reëel wordt geacht in de bestemmingsregeling een specifieke landschappelijke bescherming op te nemen. De geomorfologische betekenis van de kwelzone zal in de bestemming AL zo veel mogelijk tot uitdrukking worden gebracht. De natuurwetenschappelijke waarde van dit gebied wordt vooral ontleend aan de houtsingels en aan de landgoederen: deze elementen, ook van grote landschappelijke betekenis, worden specifiek beschermd in een aparte bestemming. De bufferstroken langs de landgoederen krijgen de toevoeging (b), welke bescherming van de natuurwaarde van de landgoederen beoogt. De kernrandzone langs Nunspeet krijgt de toevoeging (k), voor zover niet reeds de code (b) geldt.
- De droge randstrook langs het Veluweplateau krijgt grotendeels de bestemming A. Daarbinnen echter krijgt de bufferzone langs de bosrand een specifieke code A(b) en de kernrandzone langs Nunspeet en Hulshorst de toegevoegde code (k), voor zover daar niet al de code (b) is aangegeven..
De intrinsieke landschappelijke betekenis van de randstrook is te gering, vanwege aantasting van de eertijds kenmerkende waarden, om een bestemming te rechtvaardigen waarin beschermende landschapsbepalingen zijn opgenomen. Specifieke elementen, zoals de houtsingels, worden ook hier apart bestemd en beschermd.
Wel heeft de strook langs het bos betekenis als buffer, ter bescherming van het bos tegen negatieve uitstralende ontwikkelingen vanuit het aangrenzende agrarisch gebied.

SCHEMA zonering

	A	AL	ALN	(b) buffer- zone in A/AL	(k) kernrand- zone in A/AL
a opp.bouwperceel	1 ha	0,75 ha	0,5 ha	0,75 ha	0,75 ha
b hoepel +10%	vrijst.	vrijst., adv.A/L (verkl.GS)	vrijst., adv.A/L (verkl.GS)	vrijst., adv.A/L (verkl.GS)	vrijst., adv.A (verkl.GS)
c nieuwvestiging grondgebonden bedrijf	wijz., 1 ha, adv. A	wijz., 0,75 ha, adv.A/L	neen	neen	neen
d nieuwvestiging niet-grondgeb. bedrijf	wijz., 1 ha adv.A	neen	neen	neen	neen
e uitbreiding niet-grondgeb. bedrijf	als recht op bouw- perceel	als recht op bouw- perceel	vrijst. 150 m ²	vrijst. 150 m ²	vrijst. 150 m ²
f aanlegvergunning	geen	a t/m e	a t/m g	a,b,c	geen
g bouwbepalingen:					
-veldschuren	recht	vrijst. adv.A/L	vrijst. adv.A/L	vrijst. adv.A/L	recht
-2e woning	vrijst. adv.A	vrijst. adv.A	vrijst. adv.A	vrijst. adv.A	vrijst. adv.A
-silo's	recht 10 m vrijst.15 m verkl.GS	recht 10 m vrijst.15 m verkl.GS	recht 10 m	recht 10 m vrijst.15 m verkl.GS	recht 10 m vrijst.15 m ver. 3
-mestopslag op individueel bedrijfsniveau: op bouwperceel	recht	recht	recht	recht	recht
buiten bouwperc.	vrijst. 750m ²	wijz. 750m ² adv.A/L	niet	niet	niet
-collectieve mestopslag: op bouwperceel	wijz. adv.A	wijz. adv.A/L	niet	niet	niet
buiten bouwperc.	wijz. 3000m ² adv.A	wijz. 3000m ² adv.A/L	niet niet	niet niet	niet niet
h kamperen bij de boer	5 standpl. op bouwperc.	5 standpl. op bouwperc.	niet	niet	5 standpl. op bouwperc.
vrijst. wijz. advies A advies A en L verklaring GS (verkl. GS)	via toepassing vrijstellingsbevoegdheid via toepassing wijzigingsbevoegdheid ex art.11. advies prov. dienst L+L, m.b.t. landbouwkundige noodzaak advies prov. dienst L+L, m.b.t. landbouwkundige noodzaak en gevolgen voor natuur en landschap. verklaring van geen bezwaar gedeputeerde staten idem, alleen bij contrair advies				

Zuidelijk deel plangebied (enclaves in het CVN)

- De enclave rond Vierhouten heeft, ondanks vermindering van de verbanden tussen de a-biotische, biotische en visuele componenten van het landschap, toch nog voldoende betekenis om een bestemming AL te rechtvaardigen. Verdere bescherming van de natuurwaarden, in een bestemming ALN is niet te rechtvaardigen, gelet op de intrinsieke waarde van deze gronden. De gehele enclave Vierhouten krijgt de toegevoegde code (b), waarin die aspecten geregeld worden, die voortvloeien uit de situering nabij de natuurgebieden (bufferzone), nabij de kernrand van Vierhouten en in de enclave.
- Grote delen van de enclave rond Elspeet, met name Grote en Kleine Kolonie hebben vanwege het overheersende intensieve agrarisch gebruik nog nauwelijks een actuele natuurwaarde, terwijl ook de landschappelijke betekenis van deze gronden volledig is verstoord. De verstoringen op beider vlak zijn zodanig, dat van negatieve uitstralende werking op de aangrenzende bossen en andere natuurgebieden (heidevelden) sprake is. Voor het grootste deel van de hier genoemde gronden is daarom slechts een bestemming A te rechtvaardigen. Wel krijgt de gehele enclave de toegevoegde bepalingen vanwege de (b), waarin die aspecten geregeld worden, die voortvloeien uit de situering nabij de natuurgebieden (bufferzone), nabij de kernrand van Elspeet en in de enclave. Randstroken ten oosten van Elspeet en kleinere percelen langs de zuid- en westrand van de enclave, in het waardevolle stroomgebied van de Leuvenumsebeek hebben nog een grotere actuele betekenis voor landschap en/of natuur en krijgen daarom de bestemming AL(b) of ALN.
- Waardevolle kleinere landschapselementen, zoals houtwallen- en singels worden ook in de enclave specifiek bestemd.

3.2.3. Hoofdlijnen van de regeling per zone

Een zonering van het agrarisch gebied in drie bestemmingen A, AL en ALN, met de toegevoegde code (b) beperkt zich uiteraard niet tot de aanwijzing op de plankaart, maar krijgt zijn betekenis vanwege de regelen ten aanzien van het bouwen en het gebruik. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op deze juridische regeling. Een overzicht daarvan is opgenomen in bijgaand schema, waarin in het kort de hoofdlijnen van de juridische regeling van de drie agrarische bestemmingen A, AL en ALN zijn weergegeven, in onderlinge samenhang, teneinde het systeem duidelijk te maken. Voor zover gronden op de kaart mede zijn gecodeerd als (b) en (k) in verband met de ligging in de buffer-, respectievelijk de kernrandzone, geldt voor de betreffende gronden de zwaarste regeling. De inhoud van elk der regelingen wordt nader uiteengezet en toegelicht in hoofdstuk 4.

3.2.4. Relatie Streekplan Veluwe/zonering bestemmingsplan

Het Streekplan Veluwe geeft een gebiedsgewijze beschrijving en waardering van respectievelijk de "Randmeerzone midden" en de Enclave Uddel/Elspeet. De bestemmingsregeling van de kuststrook (ALN) is in overeenstemming met de waardebeoordeling uit het streekplan. De suggestie in het Streekplan tot bewaking van de grondwaterstand in deze zone kan in het bestemmingsplan niet worden geregeld, omdat het geen afgesloten waterhuishouding betreft. Overigens constateert het streekplan vanuit landbouwkundige belangen een behoefte aan herinrichting en waterstandbeheersing voor dit gebied: maatregelen die strijdig (kunnen) zijn met de gelijktijdig gewenste bescherming van de natuurwaarden, welke voor het grootste deel juist van een niet-intensief gebruik en hoge grondwaterstand afhankelijk zijn. In het kader van de toekomstige ruilverkaveling zal juist deze tegenstrijdigheid opgelost moeten worden.

In de regeling voor de zone tussen de kuststrook en het bos is het plan iets gedifferentieerder dan het streekplan, in die zin, dat het plan voor delen van dit gebied een landschappelijke bescherming te zwaar acht. Wel worden de belangrijkste elementen met landschapswaarde beschermd, maar een algehele AL-bestemming met dienovereenkomstige beperkingen voor de landbouw wordt onevenredig geacht. Overigens is een nuancering van de per definitie globalere streekplan-inventarisatie juist de taak van het bestemmingsplan.

Het beleid ten aanzien van de enclaves loopt in hoofdlijnen in de pas met de streekplanuitgangspunten. Een algehele landschappelijke waardering van de enclave Elspeet, zoals het streekplan uitspreekt, neemt het plan niet over. De bestemmingsregeling kan daardoor op onderdelen iets terughoudender zijn ten aanzien van het opleggen van beperkingen aan de landbouw.

Hoewel het streekplan zowel voor de Randmeerzone als voor de enclaves een algeheel verbod op nieuw vestiging nastreeft, wordt in het plan een iets genuanceerder standpunt ingenomen. Daar waar geen milieubelemmeringen of anderszins optreden en waar geen specifieke landschappelijke en natuurwetenschappelijke beperkingen bestaan, kan nieuwvestiging in beperkte mate worden toegestaan. Enerzijds gericht op ontwikkelingen als verplaatsing en sanering, anderzijds om nieuwe landbouwkundige mogelijkheden niet planologisch in de weg te staan, indien daar geen ruimtelijk motief voor bestaat.

3.3. Belangenafweging ten aanzien van de bosgebieden

3.3.1. Achtergrond: beheersplan en bestemmingsplan

Op basis van het inventarisatie-materiaal kunnen de bossen in het plangebied in principe in vier categorieën worden verdeeld:

- Bossen die primair een natuurwetenschappelijke betekenis hebben. Bescherming daarvan staat voorop, het medegebruik ten behoeve van recreatie en houtproductie dient daaraan ondergeschikt te zijn. (Elspeetsche bos en Struiken, Vierhoutensche heide, bossen rond Hulshorster heide).
- Bossen die primair een betekenis hebben als houtproductiebos. Het medegebruik ten behoeve van recreatie is daaraan ondergeschikt, handhaving van de voorkomende natuurwaarden kan plaatsvinden binnen de kaders van de productiefunctie. (Renteloos Voorschotbosch, Gemeentebosch ten oosten van Vierhouten, bossen ten noorden van de Elspeetsche heide)
- Bossen die van oorsprong zijn opgezet als houtproductiebos, maar waar de natuurwaarden thans zodanig zijn, dat behoud daarvan gewenst is. Deze bossen vormen tevens een buffer tussen de specifieke bossen met natuurwaarden en andere, eventueel versturende functies (Vierhousterbos, Willemsbosch).
- Bos dat van oorsprong is opgezet als houtproductiebos, nog een landschappelijke en een beperkte natuurwaarde heeft, maar waarin thans het dagrecreatieve gebruik overheerst (Zandenbosch).

De meeste onder a genoemde "bossen met hoofddoel natuur" zijn in eigendom bij instanties, bij wie het behoud van de natuurwaarden als doelstelling voorop staat. Op die doelstelling is het beheer afgestemd. De eigenaren van de onder b, c en d genoemde bossen hebben over het algemeen een bredere (meervoudige) beheersdoelstelling, afgestemd op houtproductie, recreatie en natuur en landschapsbehoud. De accenten die daarbij worden gelegd op de ene of de andere functie verschillen per eigenaar. In veel gevallen is sprake van beheersovereenkomsten met Staatsbosbeheer. De vraag is in hoeverre het gemeentelijk bestemmingsplan zelfstandig aanvullende eisen dient te stellen aan het behoud van de waarden van de bossen en daarmee aan het toegestane gebruik. Aanvullend wil zeggen: ten opzichte van het bestaande beheer, c.q. de bestaande beheersovereenkomsten.

De gemeente beschikt, mede door het duidelijk privaatrechtelijke karakter, nog niet over een gedetailleerd inzicht in deze overeenkomsten. Algemeen kenmerk van dergelijke beheersovereenkomsten is het accent op de relatie tussen de openstelling van de bossen voor recreatieve doeleinden en de daartegenover staande bosbijdrageregeling, alsmede het tijdelijke karakter; de overeenkomst geldt telkens voor een termijn van 5 jaren. Van belang voor Staatsbosbeheer is het behoud van het bos in kwantitatief opzicht. Het behoud van specifieke natuurwaarden van sommige bossen of delen daarvan, de kwaliteit derhalve, krijgt in beheersovereenkomsten geen speciale aandacht. Indien dit kwalitatieve aspect van het gebruik van de bossen geregeld dient te worden, is het bestemmingsplan daarvoor op dit moment het meest aangewezen instrument.

Van belang is het standpunt van de provincie Gelderland in deze. De provincie werkt binnen de doelstellingen van het rijksbeleid, verwoord in het Meerjarenplan Bosbouw. Daarin wordt landelijk een verdeling nagestreefd van 18% bossen waar het hoofdaccent op natuurwaarden ligt, 82% bossen met een multifunctionele doelstelling. Voor de Veluwe wordt daarbinnen naar een hoger percentage "hoofdaccent natuur" gestreefd. Het provinciaal beleid ten aanzien van de bossen van de Veluwe krijgt vorm in "Integrale Deelplannen", zijnde uitwerkingen van het Streekplan Veluwe. Het Integraal Deelplan voor de Noord-west Veluwe is in voorbereiding en wordt begin 1990 verwacht. Het Integraal Deelplan zal het toetsingskader vormen voor de gemeentelijke bestemmingsplannen. In de deelplannen die inmiddels wel gereed zijn is de beheersdoelstelling van de huidige boseigenaar vastgelegd op de deelplankaart. Deze doelstelling kan afwijken van de door de provincie geïnventariseerde natuurwaarden, zoals deze in het streekplan zijn opgenomen. Uitgangspunt voor het provinciaal beleid is, dat het geen zin heeft een theoretisch beleid te presenteren voor een bepaald bosgebied, terwijl het overeengekomen beheer tussen eigenaar en rijk, en daarmee de praktijk, afwijkt van dit gewenste beleid. Indien na vastlegging van alle Integrale Deelplannen blijkt, dat de streefcijfers van het Meerjarenplan Bosbouw (18% of liefst meer "accent natuur") in negatieve zin afwijken van de beheerspraktijk, zal de provincie in overleg treden met het Rijk, teneinde te bezien of middels "actieplannen" tot een ander beheer van de meest waardevolle bossen kan worden gekomen.

Binnen dit provinciaal beleidskader wordt van de gemeenten verwacht dat waar nodig eigen accenten worden gezet, indien dit wenselijk is vanuit de eigen gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Voor het bos onder d (Zandenbosch) is een aparte bestemming gewenst. Dit bos heeft in vergelijking met de overige bossen in sterke mate een functie in de sfeer van dagrecreatie.

3.3.2. Hoofddijnen van de bestemmingsregeling

Tegen deze achtergrond is gekozen voor een driedeling in de bos-bestemmingen ("Bos met hoofdaccent natuur", "Bos met meervoudige doelstelling" en "Bos met accent dagrecreatie"). Deze driedeling ligt in de lijn van de provinciale werkwijze, vervat in het Integraal Deelplan.

In de bestemming "Bos met hoofdaccent natuur" worden die bossen opgenomen, waarvan blijken de huidige beheersovereenkomst/doelstelling van de eigenaar het behoud van specifieke natuurwaarden bepalend is voor de wijze waarop het bos wordt beheerd. De natuur-kwaliteiten van het bos staan voorop, andere activiteiten zijn ondergeschikt. De onder a genoemde bossen behoren tot deze categorie.

De bestemming "Bos met meervoudige doelstelling" wordt toegekend aan de bossen, waarvan blijken de doelstelling van de eigenaar het beheer gericht is op het bieden van gelijktijdige mogelijkheden voor houtproductie, recreatie en natuur- en landschapsbehoud. De onder b en c genoemde bossen behoren tot deze categorie.

De bestemming "Bos met accent dagrecreatie" wordt toegekend aan bossen waar het dagrecreatieve gebruik overheerst.

Het onder d genoemde bos, het Zandenbosch, behoort tot deze categorie.

Het huidig beheer van de bossen vormt het uitgangspunt voor de bestemmingsregeling. Dit betekent dat op korte termijn geen frictie kan ontstaan tussen het beheer (van de huidige eigenaar) en het plan. Op langere termijn kan deze frictie theoretisch wel ontstaan, indien de huidige beheersovereenkomst van bossen met hoofdaccent natuur zou worden vervangen door één die meer gericht is op houtproductie. Dit zou het geval kunnen zijn bij verandering van eigenaar, of bij een gewijzigde afweging van baten en lasten. In dat geval zal het plan, door middel van het daarin op te nemen aanlegvergunningstelsel eventueel beperkingen opleggen aan het beheer, indien daardoor het hoofdaccent natuur zou worden geschaad. Vellen en rooien bijvoorbeeld van een flinke oppervlakte bos dient te worden beoordeeld op zijn gevolgen voor de natuurwaarden, mede in relatie tot het type bos dat wordt hergeplant.

Het vaak geuite bezwaar, dat het plan een vergunning eist voor werkzaamheden die reeds met staats-bosbeheer overeengekomen zijn is ten dele onterecht: voor "normaal beheer en onderhoud" zal nooit een aanlegvergunning nodig zijn.

Het bestemmen van de bossen, puur op basis van de recente inventarisatie, zonder rekening te houden met het beheer zoals dat tussen eigenaar en rijksoverheid is overeengekomen, zou impliceren, dat veelvuldig geoordeeld zal moeten worden over beheersaspecten en dat conflictsituaties kunnen optreden tussen eigenaren en gemeente. Een nauwgezet natuurbehoud zal soms moeilijk te rijmen zijn met de meervoudige doelstelling van de eigenaar, en zeker met het aspect houtproductie. Hoewel voor een dergelijke bestemmingsregeling goede motieven kunnen worden aangevoerd, lijkt het moeilijk een beleid te voeren dat verder gaat dan de provincie op dit moment, uit praktische overwegingen, nastreeft en dat strijdig is met het afgesproken beheer met een andere (overheids)instantie, het staatsbosbeheer.

3.4. Mogelijkheden voor de niet-agrarische functies

3.4.1. Verwevenheid van functies

Werden in het verleden de niet-agrarische functies beschouwd als "vreemde elementen" in een hoofdzakelijk agrarisch gebied, in de huidige situatie is veeleer sprake van een verweving van functies in het buitengebied. Oorzaak: enerzijds de afname van het aantal agrarische bedrijven, anderzijds de toename van het gebruik van het buitengebied door de burger. Dit toenemende niet-agrarische gebruik betreft enerzijds tijdelijk gebruik, met name als extensief dag- en verblijfsrecreatief gebied van hoge waarde. Anderzijds permanent gebruik, in de vorm van bewoning van voormalige boerderijen of landarbeiderswoningen.

In het kader van het juridische bestemmingsplan is het, tegen de achtergrond van de erkenning van een grotere verwevenheid van functies, gewenst om deze niet-agrarische functies dan ook positief te bestemmen. In het verleden werden dergelijke functies in bestemmingsplannen nogal eens "ontkend" en niet voorzien van een bestemming, welke de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden regelde. Een positieve bestemmingsregeling impliceert erkenning van het bestaan en van het recht op voortzetting van het gebruik. Recht op voortzetting van het gebruik betekent in concreto, dat de betreffende functie in redelijke mate mogelijkheden krijgt, om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Enerzijds om het gebruik aan te passen aan persoonlijke of economische omstandigheden, anderzijds om bebouwingsveranderingen te kunnen plegen.

Functieverandering heeft met name betrekking op mogelijke branchewijziging bij bedrijven, vanwege een eventueel veranderende markt. Het provinciaal beleid pleit

voor beperking van dergelijke mogelijkheden, voor zover het geen "aan het buitengebied gebonden activiteiten" betreft.

Het streven naar verplaatsing/sanering van niet-agrarische bedrijfsfuncties, zoals in het provinciaal beleid voorgestaan, is in de praktijk toch veelal een theoretisch streven. De kosten voor een dergelijk beleid zijn zodanig, dat sanering beperkt zal blijven tot die gevallen waarin van een onhoudbare milieutechnische situatie sprake is.

3.4.2. Beleidsuitgangspunten

Burgerwoningen worden positief bestemd en krijgen mogelijkheden tot aanpassing aan nieuwe eisen ten aanzien van de woningen en de bijgebouwen. Ter sanering van overbodige opstallen wordt een sanerende regeling opgenomen.

Woningen die van oorsprong zijn opgezet als noodbehuizing/zomerhuisje, maar reeds gedurende langere tijd worden bewoond, zullen, indien de kwaliteit voldoende is, de ligging acceptabel en de bewoning permanent, eveneens worden gelegaliseerd. Massale sanering van deze woningvoorraad behoort niet tot de serieuze financiële mogelijkheden en moet daarnaast uit sociaal oogpunt als onwenselijk worden beschouwd.

Ten aanzien van die noodwoningen, waarvan vanwege de slechte ligging handhaving op langere termijn ongewenst is, wordt een terughoudend beleid gevoerd, opdat sanering op termijn mogelijk is. Van een slechte ligging is met name sprake indien de woning ligt op een agrarisch bouwperceel, temidden of achter de agrarische opstallen, waardoor permanente bewoning zowel uit ruimtelijk als uit agrarisch oogpunt als ongewenst moet worden beschouwd. Indien deze woningen, gelegen op het bouwperceel, kwalitatief redelijk zijn zullen ze worden beschouwd als "2e agrarische bedrijfswoning". Een aanvraag voor een (andere) tweede bedrijfswoning vereist in zo'n situatie de afbraak van de noodwoning.

Indien de kwaliteit van de noodwoning slecht, de ligging slecht en de behuizing eigenlijk een tijdelijk karakter heeft, zal geen legalisering plaatsvinden en zullen slechts beperkte overgangsrechten worden toegekend. Sanering op termijn is in dat geval wenselijk.

In het plan is dus onderscheid gemaakt tussen :

- A woningen, welke een woonbestemming hebben, en
- B woningen, waarvoor een beperkt overgangsrecht geldt.

Op basis van deze onderverdeling zijn de aantallen als volgt :

	A	B
Elspeet	19	56
Nunspeet	6	50
Hulshorst	9	54
Vierhouten	-	10
	34	170

Uitgangspunt voor het plan is, dat bestaande, niet-agrarische bedrijven en instellingen in redelijke mate mogelijkheden krijgen voor uitbreiding van de bebouwing. Ligging in het buitengebied betekent echter niet, dat de ruimte voor uitbreiding onbeperkt kan zijn. Uit landschappelijke overwegingen dienen grenzen te worden gesteld aan de uitbreidingsruimte. De uitbreidingsruimte wordt daarom

als recht beperkt tot een, ten opzichte van het bestaande, redelijke omvang. Ruimere uitbreidingen kunnen slechts als uitzondering worden gehonoreerd, na afweging van de economische noodzaak en de landschappelijke consequenties. Bestaande afspraken zullen worden gehonoreerd.

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van **functieverandering** bij niet-agrarische bedrijven is erop gericht van geval tot geval te kunnen beoordelen in hoeverre meegewerkt kan worden. In principe wordt gestreefd naar verplaatsing, indien de voorgenomen functieverandering duidelijk niet past in het landschap, indien anderszins milieutechnische bezwaren bestaan, danwel indien de verandering gepaard zou gaan met onevenredige uitbreiding. De mogelijkheden tot het voeren van een sanerend (verplaatsings)beleid hangen ten eerste af van de financiële consequenties en zullen daarom beperkt zijn.

Erkenning van de verwevenheid betekent anderzijds niet, dat de niet-agrarische functie in aantal en omvang kan toenemen. Behalve in expliciete uitzonderingssituaties, kan daarom niet meegewerkt worden aan **nieuwvestiging** van bedrijven, woningen en instellingen, tenzij van een nadrukkelijke relatie met het buitengebied sprake is. Een ruimer beleid zou overigens stuiten op het provinciaal toetsingsbeleid, dat in deze zeer terughoudend is.

Terwijl nieuwe permanente vestiging als ongewenst moet worden beschouwd, wordt het wel zinvol en acceptabel geacht om mee te werken aan het efficiënte **andere gebruik** (veelal het meest doelmatig gebruik) van **bestaande opstallen** die aan hun oorspronkelijke functie onttrokken zijn, bijvoorbeeld vanwege agrarische bedrijfsbeëindiging. Het beleid is erop gericht "ander gebruik" van dergelijke opstallen te reguleren en, door te stellen randvoorwaarden, in de hand te houden. Een dergelijk actief beleid wordt geacht effectiever te zijn, dan een verbod, omdat in de praktijk handhaving van verbodsbepalingen moeizaam zal werken. Bovendien zijn goede maatschappelijke argumenten aan te voeren voor het toestaan van het andere gebruik, zoals in hoofdstuk 2.6 uiteengezet. Landschappelijke bezwaren zijn denkbaar, maar door de te stellen eisen aan het andere gebruik, zullen de landschappelijke gevolgen acceptabel kunnen blijven.

Uitgangspunt van de regeling is het tijdelijke karakter van het andere gebruik. De broedplaatsfunctie staat voorop. Uitbreiding naar volwaardige bedrijfsactiviteiten ter plaatse is ongewenst en zal op het bedrijfsterrein dienen plaats te vinden. Een aanvraag voor tijdelijk ander gebruik zal worden beoordeeld op zijn specifieke kenmerken, waarbij een samenstel van aspecten een rol speelt. De wel of niet toegestane activiteiten kunnen niet van tevoren worden begrensd. Criteria zijn:

- Er mag geen uitbreiding van bebouwing plaatsvinden. Zelfs verbouw van opstallen, zodanig dat de uiterlijke verschijningsvorm verandert is onwenselijk. Enerzijds vanuit landschappelijk motief, anderzijds om de functionele terugkeer van agrarische activiteiten niet uit te sluiten.
- Van de niet-agrarische activiteit mag geen zodanige werking uitgaan, dat het agrarisch functioneren van het gebied wordt belemmerd. Hiertoe kan worden gerekend een te grote verkeersaantrekkende werking.
- In het algemeen moet sprake zijn van extensief gebruik van de opstallen. Met name produktie van goederen staat niet voor ogen.

Per geval zal worden beoordeeld of in algemene zin aan de criteria wordt voldaan en kan worden voldaan. In de loop der vergunningsperiode zal worden bezien of de te formuleren randvoorwaarden worden nageleefd.

Het beleid ten aanzien van de **verblijfsrecreatie** is grotendeels uiteengezet in paragraaf 2.3. Het ingezette reguleringsbeleid wordt voortgezet op basis van afspraken met de individuele ondernemers. Het beleid richt zich op stabilisering van de bestaande bedrijven, onder erkenning van een aantal lopende afspraken. Verplaatsing van het zwaartepunt van de verblijfsrecreatie vanuit het Veluwe-

massief naar de Randmeerzone wordt nagestreefd. Overbodige capaciteit wordt teruggenomen. Per saldo zal nog enige uitbreiding van capaciteit kunnen plaatsvinden, maar minder dan in het vigerende bestemmingsplan het geval is. Dit beleid doet recht aan de belangen van de betrokken recreatieondernemers, terwijl de bijzondere landschappelijke kwaliteiten van het Veluwemassief worden erkend en gespaard.

4. PLANOPZET

4.1. Inleiding: opzet van het plan

In dit hoofdstuk worden de diverse bestemmingen zoals opgenomen in de voorschriften en weergegeven op de plankaart nader toegelicht. Waar nodig wordt teruggerepen op de in hoofdstuk 2 weergegeven aanbevelingen per thema en de in hoofdstuk 3 beschreven integratie van aanbevelingen.

Niet in alle gevallen staan in de voorschriften alle bepalingen die betrekking hebben op eenzelfde bestemming bij elkaar in dezelfde bestemmingsparagraaf.

Een reeks van bepalingen die betrekking hebben op meer dan één bestemming zijn achterin de voorschriften opgenomen, in de zgn. algemene bepalingen.

Alle bestemmingen zijn op de plankaart weergegeven en in het renvooi onder de kop "BESTEMMINGEN" verklaard.

Een nadere regeling (b.v. over de specifieke vorm van bedrijvigheid) binnen het kader van een bestemming (b.v. Bedrijven) wordt soms op de plankaart aangeduid via een daarop betrekking hebbende aanduiding (zie b.v. de code "ah" voor agrarisch hulpbedrijf). Ook een dergelijke aanduiding is, waar van toepassing, in de kantlijn overgenomen.

In de bestemmingsregeling in de voorschriften valt een tweedeling te onderkennen. Enerzijds worden rechtsstreekse mogelijkheden voor gebruik en bebouwing gegeven (als "recht"). Anderzijds kunnen aanvullende mogelijkheden gecreëerd worden, met toetsing van de mogelijkheden en bezwaren vooraf, via de procedure van "vrijstelling" of via de zwaardere procedure van "wijziging". De eisen waaraan moet worden voldaan zijn soms in de voorschriften omschreven, soms in deze toelichting uiteengezet.

In veel gevallen wordt, bij de procedure van vrijstelling of wijzigen, een advies ingewonnen bij een terzake kundige instantie, zoals de provinciale Dienst Landbouw en Landinrichting. De afdeling Landbouw geeft advies inzake de bedrijfs-economische noodzaak en mogelijkheden van het voorgenomen bouwplan. De afdeling Landinrichting inzake de gevolgen voor landschaps- en natuurwaarden. In enkele procedures zijn beide aspecten aan de orde en wordt een dubbel advies gevraagd. Overigens neemt de gemeente zelf, op basis van afweging van de betreffende belangen, het besluit om al of niet medewerking te verlenen aan de aanvraag.

4.2. Agrarische doeleinden

Het agrarisch gebied is in het plan geregeld in een drietal agrarische bestemmingen, waarbinnen in toenemende mate het landschappelijk en/of natuurwetenschappelijk belang mede in de bestemmingsregeling tot uitdrukking komt; alsmede in de bestemming "kwekerijen".

4.2.1. Doeleindenomschrijving agrarisch gebied

In de doeleindenomschrijving van de bestemmingen Agrarisch Gebied met landschapswaarden (AL) en Agrarisch Gebied met Landschaps- en natuurwaarden (ALN) komt naar voren, dat ten opzichte van de bestemming Agrarisch Gebied (A) de gronden mede worden bestemd voor het behoud van een aantal waarden welke in hoofdstuk 2 van deze toelichting zijn geïnventariseerd en gewaardeerd.

Aanvullend zijn door middel van de aanduidingscodes (b) en (k) specifieke eisen gesteld, die vanwege de ligging van het agrarisch gebied tegen de rand van het natuurgebied of in de enclaves, respectievelijk tegen de kernrand, gewenst worden geacht.

Aan de doeleindenomschrijving is op twee manieren vorm gegeven:

- door bouwbeperkingen of het stellen van voorwaarden aan het bouwen;
- door stringenter geformuleerde gebruiksbepalingen, zowel ondergebracht bij de algemene bepalingen (b.v. aanlegvergunningstelsel), als bij de bestemmingsbepalingen;

In de navolgende paragrafen zijn de onderdelen van het schema zonering uit hoofdstuk 3 (zie p. 64) nader toegelicht.

4.2.2. Oppervlakte van het bouwperceel (ad a en b)

In alle drie bestemmingen is het bouwen ten behoeve van het agrarisch bedrijf alleen toegestaan binnen de op de kaart aangegeven bouwpercelen.

De regeling van de toegestane oppervlakte waarbinnen de agrarische bedrijfsbebouwing mag worden gerealiseerd is binnen het kader (en het motief) van het bestemmingsplan de meest effectieve regeling ter beperking van een ongewenste spreiding van bebouwing.

Een beperking van de oppervlakte beperkt de spreiding van de bebouwing ten gunste van de landschapswaarde (AL) en landschappelijke openheid (ALN, randmeergebied) en beperkt de mogelijkheden tot een grotere oppervlakte schuren voor niet-grondgebonden produktietakken. De oppervlakte van het bouwperceel (1 ha in A, 0,75 ha in AL en 0,5 ha in ALN) geldt als principe-richtlijn, tenzij het bestaande bedrijf thans reeds een grotere oppervlakte in gebruik heeft. In dat geval geeft het plan nog enige uitbreidingsmogelijkheid, met als maximum-bouwperceel 1 ha. Daarnaast vindt soms een beperking van de oppervlakte van bouwpercelen plaats vanwege eigendom en situatie ter plaatse.

De "hoepelbepaling" geeft binnen deze beperking van de oppervlakte van het bouwperceel toch de nodige flexibiliteit: via vrijstelling kan gedeeltelijke verlegging van het bouwperceel plaatsvinden, alsmede een geringe (10%) uitbreiding. Daarbij dienen de bestaande opstallen uiteraard ook in het nieuwe bouwperceel te worden opgenomen. Beoordeling van een aanvraag gebeurt mede op basis van een landbouwkundig en landschapsadvies van L en L. Indien B en W anders beslissen dan eenduidig door beide (sub-)instanties is geadviseerd, dient tevens een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten te worden verkregen.

4.2.3. Mogelijkheden voor nieuwvestiging (ad c en d)

Vestiging van nieuwe agrarische bedrijven zal in de praktijk nog slechts beperkt plaatsvinden, gelet op de economische perspectieven van de bedrijfstak, de milieu-problematiek en de versnippering van gronden (zie ook de overwegingen in 3.1., inleiding). Desondanks maakt het plan, waar dit uit ruimtelijk motief acceptabel zou zijn, in beperkte mate nog nieuwvestiging mogelijk, met name om ontwikkelingen als sanering, verplaatsing en nieuwe produktie-initiatieven niet in de weg te staan. Hiertoe is de procedure van wijziging ex art.11 opgenomen.

Gelet op de natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden zijn nieuwe bedrijven in ALN, in de kernrandzone langs dorpen, in de bufferzone langs natuurgebieden en in de enclaves in principe niet wenselijk, c.q. haalbaar.

Nieuwe grondgebonden bedrijven zijn in de bestemming A en AL (buiten de buffer- en kernrandzones) uit ruimtelijke overwegingen acceptabel, mits de landbouwkundige situatie verantwoord is en als in AL de landschappelijke inpassing kan plaatsvinden. Eventueel zou nieuwvestiging in de bufferzones wel kunnen worden toegestaan als het betreft de verplaatsing van een bedrijf. In dat geval wordt een en ander via planherziening geregeld, waarbij dan tegelijkertijd het oude bouwperceel wordt weggepoetst. Binnen de categorie grondgebonden bedrijven wordt geen onderscheid gemaakt tussen verschillende bedrijfstypen (akkerbouw, veehouderij, etc.). Voor zover het plan daarmee mogelijkheden biedt voor nieuwe grondgebonden veehouderijen is desondanks een beoordeling op basis van de Hinderwet van toepassing.

Nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrijven is -behalve in ALN, de buffers en de enclaves- in principe ook ongewenst in het AL-gebied in de kustzone. De ecologische waarde van die gronden is weliswaar minder dominant dan van ALN, maar het gebied AL fungeert tevens als overgangszone naar ALN en naar landgoederen en bevat ecologisch waardevolle elementen als houtsingels. De zone AL vervult als zodanig een bufferfunctie, welke beperking van de intensieve veehouderij rechtvaardigt. Eventueel zou nieuwvestiging in de AL-zone kunnen worden toegestaan als het betreft de verplaatsing van een bedrijf, een situatie waarin ook de toepassing van de Hinderwet-richtlijnen genuanceerder is. In dat geval is planherziening de aangewezen weg, waarbij tegelijkertijd het oude bouwperceel wordt weggepoetst.

Onder niet-grondgebonden bedrijven dienen soms, blijkens de begripsbepaling, behalve de intensieve veehouderijen, ook te worden gerekend de fokkerijen en mesterijen van diverse diersoorten (ganzen, eenden, pelsdieren, wormen en maden, etc), waarvan soms het agrarische karakter twijfelachtig is en waarvan de diverse milieuhygiënische en/of landschappelijke gevolgen in ieder geval in genoemde zones ongewenst zijn. Deze bedrijfstypen zijn in alle bestemmingen in eerste instantie uitgesloten, maar kunnen in A en AL (maar niet in de buffer- en kernrandzone) via vrijstelling alsnog worden toegestaan, na toetsing van de landbouwkundige noodzaak en de landschappelijke wenselijkheid. Ter legalisering van bestaande bedrijfsactiviteiten in deze zin wordt de betreffende vrijstelling geacht te zijn verleend.

4.2.4. Uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven (ad e)

Bestaande grondgebonden bedrijven kunnen, binnen de kaders van de bouwpercelen, zonder meer uitbreiden.

Ten aanzien van uitbreiding van niet-grondgebonden bedrijven c.q. uitbreiding van niet-grondgebonden bedrijfsdelen worden in ALN, alsmede in de buffer- en kernrandzone beperkingen in acht genomen, voortvloeiend uit de waarden van het

gebied zelf (ALN), van het aangrenzende gebied (kernrand) of vanwege de provinciale uitgangspunten ten aanzien van de enclave.

Uitbreiding zou in veel situaties, op basis van de toepassing van de Hinderwetrichtlijnen, nog slechts in beperkte mate mogelijk zijn. In het plan wordt daarom uitgegaan van een beperkte uitbreidingsmogelijkheid, tot 150 m², welke effectief te maken is mits tegelijkertijd de noodzakelijke Hinderwetvergunning kan worden verkregen. De procedure ten behoeve van beperkte uitbreiding spoort met de gelijktijdig te volgen Hinderwetprocedure.

Uitbreiding van bestaande fokkerijen en mesterijen valt, indien het betreft niet-grondgebonden vormen daarvan, onder dezelfde regeling (toegestaan in A en AL, max 150 m² in ALN, buffer en kernrand). Milieu-gevolgen worden bovendien specifiek op basis van de Hinderwet beoordeeld, voor zover het betreft schade of overlast voor met name burgerbebouwing.

4.2.5. Gebruiksbepalingen/aanlegvergunningen (ad f)

Ter bescherming van de landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden van AL en ALN is het wenselijk, dat een aantal werken en werkzaamheden in het agrarisch gebied (buiten het bouwperceel) eerst worden getoetst, alvorens toestemming wordt verleend. Dit vereiste van een "aanlegvergunning" betreft de volgende werkzaamheden:

- a= aanleg verhardingen
- b= egaliseren, ophogen, afgraven van gronden
- c= dempen van sloten, graven van watergangen
- d= aanleg leidingen, ondergronds en bovengronds
- e= vellen en rooien van houtopstanden
- f= diepploegen
- g= drainage-werkzaamheden

Voor werkzaamheden op het bouwperceel is geen vergunning vereist.

Normaal beheer en onderhoud zijn eveneens toegestaan zonder vergunning. Onder normaal beheer en onderhoud wordt verstaan die werkzaamheden die inherent zijn aan de produktie op basis van de huidige cultuur/produktiewijze van het bedrijf (weidebouw, veehouderij, dan wel akkerbouw, etc.).

Omschakeling naar een andere produktiewijze is op basis van de bestemming uiteraard toegestaan, maar een aantal werkzaamheden die deze overgang mede moeten bewerkstelligen worden in eerste instantie niet meteen beschouwd als normaal beheer en onderhoud, vanwege hun mogelijk ingrijpende karakter. Bij toetsing van de vergunningaanvraag telt de agrarische noodzaak in dat geval zwaar, maar wordt toch afgewogen tegen de landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke gevolgen.

Toetsing van de aanvraag vindt plaats op basis van de te verwachten gevolgen voor het landschap (AL en ALN) en op basis van de gevolgen voor natuurwaarden (met name ALN, enigszins AL) in het gebied zelf. In de bufferzone wordt specifiek gekeken naar de gevolgen voor het aangrenzend natuurgebied.

In AL, ALN en in de bufferzones wordt gedeeltelijk voor dezelfde werkzaamheden een aanlegvergunning vereist, ondanks de kwalitatieve verschillen tussen deze zones. In de praktijk is namelijk niet zo zeer de werkzaamheid zelf bepalend voor het kunnen verlenen van de vergunning, maar eerder de mate (hoeveelheid, omvang reikwijdte) van de werkzaamheid. Deze verschillen kunnen daarom slechts tot uitdrukking komen in het resultaat van de toetsing van de vergunningaanvraag: zo zal het besluit in AL in het algemeen positiever kunnen zijn dan in ALN, omdat de aanwezige natuurwaarden in ALN tot een terughoudender beleid aanleiding kunnen geven.

Aan kassen mag per bouwperceel in principe max. 200 m² worden gerealiseerd, een beperkte oppervlakte ten behoeve van het opkweken. Na vrijstelling kan deze oppervlakte in A vergroot worden tot 1500 m² en in AL en ALN tot 400 m². Grote oppervlakten glas worden in AL en ALN als onwenselijk beschouwd.

Mestopslag kan per individueel bedrijf binnen het bouwperceel plaatsvinden, voor zover daar geen beperkingen bestaan vanwege hinderwettoetsing. Eventueel kan het bouwperceel enigszins worden verschoven of vergroot, via de mede daartoe beschikbare vrijstellingsbepaling (hoepelbepaling), teneinde de bouw van een mestbassin mogelijk te maken op een plaats waar geen sprake is van milieuhinder. Eventuele collectieve mestopslag, voor meerdere bedrijven, dient bij voorkeur eveneens binnen het bouwperceel van een van die bedrijven plaats te vinden, na toepassing van de wijzigingsbevoegdheid. Deze ontwikkeling is acceptabel in A en AL, mits de agrarische noodzaak kan worden aangetoond en mits in AL het landschapsadvies positief is. Op bouwpercelen in ALN is dergelijke omvangrijke mestopslag ongewenst.

Indien mestopslag binnen het bouwperceel, vanwege milieuhygiënische belemmeringen, zowel per individueel bedrijf als collectief, onmogelijk is gebleken, kan eventueel toestemming worden verleend om buiten het bouwperceel een mestbassin te realiseren. In ALN en in de bufferzone is een dergelijke ontwikkeling buiten de bouwpercelen niet gewenst vanwege de schade van de ammoniakuitstoot, in de kernrandzone niet vanwege de stankoverlast voor de woonbebouwing:

- Voor de bouw van mestbassins voor het individuele bedrijf kan in A toestemming worden verleend via vrijstelling, in AL via wijziging, tot max. 750 m²;
- Collectieve mestopslag kan plaatsvinden na wijziging van het plan, in A en AL, tot max. 3000 m².

Voor de zwaardere gevallen, bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheid, wordt advies ingewonnen over de agrarische noodzaak, in AL bovendien omtrent de landschappelijke gevolgen.

Overigens zijn **buiten de bouwpercelen**, in A en in de kernrandzone, slechts veldschuren (75 m², hoogte 6m) en andere bouwwerken (hoogte 2 m) toegestaan. In AL, ALN en in de bufferzones zijn veldschuren eventueel mogelijk na vrijstelling; daarbij wordt landbouwkundig en landschappelijk advies ingewonnen. Mede maatgevend is de noodzaak voor veldschuren buiten de bouwpercelen, in geval de gronden ten opzichte van het bouwperceel te ver verwijderd liggen.

4.2.7. Kamperen bij de boer (ad h)

Het plan biedt, in de bestemmingen A, AL, ruimte aan het, gedurende het seizoen maart/oktober, plaatsen van maximaal 5 kampeermiddelen op het agrarisch erf (bouwperceel). In de bufferzone langs natuurgebieden, waaronder de enclaves, is deze vorm van kamperen uitgesloten, omdat een te grote druk op het natuurgebied moet worden vermeden. In de bouwbeperkingen zijn ten dienste van dit gebruik specifieke bouw mogelijkheden opgenomen, ten behoeve van sanitaire ruimten etc.

4.2.8. Kwekerijen

Specifieke kwekerijen zijn in het plan als zodanig bestemd, ten behoeve van het kweken van land- en tuinbouwproducten. In de bestemmingsomschrijving is detailhandel uitgesloten, behoudens detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit in ter plaatse geteelde producten.

Toegevoegd kan worden, dat het resultaat van de toetsing niet of positief of negatief hoeft te zijn, maar ook een verandering, verschuiving of beperking van de voorgenomen werkzaamheid als resultaat kan hebben, na overleg met de aanvrager.

Toepassing van deze bepalingen is, ook blijkens onderzoek terzake, naar hun aard moeilijker, dan toepassing ("handhaving") van bouwbeperkingen. De mogelijkheid tot handhaving is mede afhankelijk van de bereidheid tot medewerking van de eigenaar/gebruiker van de betreffende gronden. Daarom is het belangrijk, dat de te volgen toetsingsprocedure duidelijk en snel kan verlopen, omdat met een aantal van de betreffende werkzaamheden vaak een hoge mate van urgentie verbonden is. Mede vanwege deze achtergrond is het aantal werkzaamheden zo veel mogelijk beperkt tot visueel waarneembare en daarmee controleerbare en is niet gestreefd naar een al te grote verfijning naar deelgebied. Zo is de gewenste beperking van organische mestgift- en bestrijdingsmiddelen in de bufferzones niet in het aanlegvergunningstelsel opgenomen. Nuancering zal met name plaats moeten vinden bij de toetsing en de optredende overlegsituatie.

De behoefte aan mestbassins zal in de komende planperiode toenemen. De bepalingen ten aanzien daarvan worden hierna behandeld. Ongewenst is echter de realisatie van mestfoliebassins in het gebied ALN, alsmede in de kernrand- en bufferzones. Dit gelet op de nadelige gevolgen daarvan op de natuurwaarden van het gebied of van het aangrenzende natuurgebied en op de stankhinder voor aangrenzende woongebieden. Dergelijke bassins zouden zonder bouwvergunning kunnen worden gerealiseerd en zouden alleen een vergunning op basis van de Ontgrondingenwet noodzakelijk maken. Om deze ongewenste ontwikkeling tegen te gaan is in het plan een specifieke verbodsbepaling opgenomen ten aanzien van het als zodanig gebruiken van gronden (art. 103).

4.2.6. Bouwbeperkingen (ad g)

De bouwbeperkingen zijn enerzijds gericht op het bieden van voldoende ruimte aan de bestaande bedrijven, anderzijds op het beperkt houden van nieuwe bebouwing in die zones, waar de meeste landschappelijke, en soms natuurwetenschappelijke, schade te verwachten is.

Bij elk bedrijf is één bedrijfswoning toegestaan. Een tweede bedrijfswoning is eventueel toegestaan na vrijstelling, na voorafgaand advies over de landbouwkundige noodzaak. Bij toepassing van deze vrijstellingsprocedure worden eventuele noodwoningen op het bouwperceel aangemerkt als 2e bedrijfswoning. Sanering van die noodwoning is in dat geval nodig om een bouwvergunning te verkrijgen. Bij enkele bouwpercelen, die deel uitmaken van één bedrijf, maar op afstand van het "huisperceel" zijn gesitueerd is een bedrijfswoning uitgesloten. Ten behoeve van de rustende boer kan vergunning worden verleend, met vrijstelling, voor uitbreiding van de bestaande bedrijfswoning voor tijdelijke huisvesting.

In een tabel in de voorschriften zijn de toegestane hoogtes en goothoogtes van de diverse gebouwen en bouwwerken aangegeven (agrarische gebouwen en bedrijfswoning goot 6/ hoogte 9; bijgebouwen bij de bedrijfswoning goot 3/ hoogte 6; andere bouwwerken hoogte 10 m). Voor silo's en biogasinstallaties kan vrijstelling worden verleend tot een hoogte van 15 meter in de gebieden A en AL. In het open ALN-gebied is deze grotere hoogte om landschappelijke redenen ongewenst. Voor het verlenen van vrijstelling is een verklaring van geen bezwaar nodig van gedeputeerde staten.

4.2.9. Wijzigingsbevoegdheid verwijderen of creëren bouwpercelen

Burgemeester en wethouders hebben de bevoegdheid om de bestemming van een (voormalig) agrarisch bedrijf of kwekerij te wijzigen in een woonbestemming (wonen, erven, tuinen), indien vaststaat, dat van een reëel bedrijf geen sprake meer is. Het nieuwe gebruik, in ieder geval het wonen, wordt hierdoor gelegaliseerd. Een verdere toename van bebouwing op het bouwperceel zonder dat nog van een bedrijf sprake is, wordt hierdoor tegengegaan.

Omgekeerd hebben burgemeester en wethouders de bevoegdheid om, voor zover daaraan behoefte blijkt te bestaan, met wijziging in gebieden met de bestemming A of AL in een woonbestemming (wonen, erven, tuinen) agrarische bouwpercelen aan te geven. Daarbij wordt advies ingewonnen omtrent agrarische aanvaardbaarheid (in A en AL) en omtrent landschappelijke aanvaardbaarheid (in AL). Voor de gebieden welke aangeduid zijn als "bufferzone" of "kernrandzone" en voor de ALN-gebieden is deze ontwikkeling ongewenst en kan deze wijzigingsbevoegdheid dan ook niet worden toegepast.

4.3. Doeleinden van natuur en landschap

Een aantal bestemmingen is specifiek gericht op behoud van natuur- en landschapselementen:

- soms in onverweven of vrijwel onverweven vorm: (natuurgebied-bestemmingen, bos met hoofddoel natuur, houtopstanden, beken, water met natuur- en landschapswaarden);
- soms in verwevenheid met andere functies van de betreffende gronden: bos met meervoudige doelstelling, landgoed).

4.3.1. Natuurgebieden

De specifieke natuurgebieden (oeverlanden, heide, zandverstuiving) zijn vervat in drie bestemmingen, waarin de specifieke kwaliteiten telkens tot uitdrukking komen in de doeleindensomschrijving. Voorop staat het behoud van de aldus omschreven, en in de toelichting, hoofdstuk 2, geïnventariseerde kwaliteiten. De bebouwingsregeling en gebruiksbepalingen van de drie bestemmingen zijn eenvoudig en komen vrijwel overeen.

Bouwen is niet toegestaan, terwijl de toepassing van artikel 17 WRO (vrijstelling voor tijdelijke gebruiks- en bebouwingsvormen) is uitgesloten.

Diverse werkzaamheden, welke niet inherent zijn aan de bestemming en de kwaliteit van het natuurgebied kunnen schaden, zijn aan een (aanleg)vergunning gebonden. Dit geldt niet voor het normale onderhoud, behorend bij de bestemming, dat uiteraard is toegestaan.

4.3.2. Bosbestemmingen

Op basis van de afweging uit hoofdstuk 3 zijn de bossen verdeeld in drie bestemmingen, veelal gebaseerd op de doelstelling welke de huidige eigenaar heeft ten aanzien van die bossen, veelal mede tot uitdrukking komend in een dienovereenkomstige beheersovereenkomst met het staatsbosbeheer.

In de bestemming **bos met hoofddoel natuur** ligt de nadruk op de instandhouding van het bos (de kwantitatieve factor), met de aldaar voorkomende natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden (de kwalitatieve factor). In deze categorie van meest waardevolle bossen zijn de andere functies ondergeschikt: bosbouw en houtproductie en extensieve recreatie zijn toegestaan, maar telkens na afweging van de gevolgen voor genoemde waarden. Het aanlegvergunningstelsel komt overeen met dat van de andere, hiervoor genoemde natuurgebieden. Voor

normaal beheer en onderhoud is ook in dit geval geen vergunning vereist. Bovendien is geen vergunning vereist voor het vellen en rooien van bomen, indien die handelingen passen in een afgesloten beheersovereenkomst met staatsbosbeheer, mits deze beheersovereenkomst de doelstelling van de bestemming (behoud natuur en landschap) onderschrijft. In die situatie kan het aanvragen van extra vergunningen worden vermeden. De betreffende aanlegvergunning is in dat geval passief geworden. De aanlegvergunning wordt weer actief, indien de eigenaar een andere beheersovereenkomst zou sluiten, c.q. een andere doelstelling zou gaan nastreven, welke strijdig is met de primairstelling van natuur en landschapswaarden. De koppeling tussen de aanlegvergunning en de beheersovereenkomst vindt in de voorschriften plaats via een gerichte Beschrijving in Hoofddijnen (art. 106a).

In de bestemming **Bos met meervoudige doelstelling** en de bestemming **Bos met accent dagrecreatie** behoren natuur- en landschapbehoud (de kwalitatieve factor) ook tot de doeleinden, maar niet primair, boven de andere functies. Voor de bestemming "Bos met meervoudige doelstelling" hebben bosbouw en houtproductie en openlucht recreatie een gelijkwaardige positie en voor de bestemming "Bos met accent dagrecreatie" dagrecreatie, bosbouw en houtproductie, binnen de beperkingen die de handhaving van het bos in kwantitatief opzicht met zich meebrengt. Voor deze bossen is eveneens een aanlegvergunning vereist voor werkzaamheden die niet impliciet passen in de bestemming; in die zin is het kwalitatieve aspect beschermd.

Een vergunning voor het vellen en rooien, zoals bij bos met hoofdaccent natuur, is voor deze bossen niet vereist: deze activiteit wordt beschouwd onderdeel uit te maken van het normale beheer, en is gebonden aan afspraken met staatsbosbeheer en de bepalingen op basis van de Boswet, welke het kwantitatieve behoud van het bos moeten bewerkstelligen.

Het motorcrossterrein in het Hendriksbos (bij de A28), en het motorcrossterrein in Elspeet nabij de Staverdensedweg zijn specifiek op de kaart aangeduid. De crossactiviteiten zijn, als uitzondering op de regels van de bestemming, ter plaatse toegestaan als medegebruik.

Van de bossen wordt ca. 1200 ha mede gebruikt door Defensie. De militaire oefenterreinen in de betreffende bossen zijn op de kaart aangeduid met de "grens van militair oefenterrein", op basis waarvan binnen de bestemmingen "Bos met hoofdaccent natuur" en "Bos met meervoudige doelstelling" het medegebruik ten behoeve van militaire tank- en/of schietoefeningen is toegestaan.

4.3.3. Houtopstanden

Als waardevol geïnventariseerde houtopstanden, waarvan uitwisseling met het agrarisch gebruik ongewenst is, zijn specifiek op de kaart aangewezen en als zodanig bestemd. Dit geldt zowel voor houtopstanden in de gebieden AL en ALN als in A. Het bouwen in deze bestemming is niet toegestaan.

De minder waardevolle, maar desondanks voor het landschap toch medebepalende, houtopstanden, voor zover gelegen binnen de bestemmingen AL en ALN, zijn niet op de kaart bestemd, maar desondanks beschermd doordat voor het vellen en rooien een aanlegvergunning is vereist. In het kader van het agrarisch gebruik kan vellen en rooien tot op zekere hoogte worden toegestaan, maar het beleid is erop gericht het totale landschapsbeeld in stand te houden.

4.3.4. Overige "groene" bestemmingen

De bestemming **Beken** betreft de geïnventariseerde waardevolle beken, met name in het overgangs- en kustgebied, van belang voor het behoud van de ecologische kwaliteiten van het stroomgebied. De beken zijn bestemd inclusief de oevers, en beschermd overeenkomstig de grotere natuurgebieden. Bouwen is niet toegestaan, voor diverse werkzaamheden is een aanlegvergunning vereist.

Dezelfde inhoud is toegekend aan diverse vennetjes, met name in het Veluwe-massief. Deze vennetjes zijn, alsmede het Veluwe-randmeer vanwege de gewenste bescherming van de aanwezige waarden op de oevers, opgenomen in de bestemming **Water met natuur- en landschapswaarden**.

De bestemming **Landgoed** betreft een meervoudige bestemming, waarin de samenhang in gebruik, welke kenmerkend is voor een landgoed, toegestaan is. Deze bestemming is alleen toegekend indien nog sprake is van een duidelijke samenhang in beheer en exploitatie van het landgoed. Behoud van de landschappelijke en natuurwaarden behoort in dit geval tot de doeleinden, ter bescherming waarvan een met natuurgebied overeenkomend beschermde stelsel van aanlegvergunningen is opgenomen. De mogelijkheden voor het andere gebruik (b.v. wonen) blijven echter overeind.

Een aantal landgoederen, c.q. voormalige landgoederen, zijn inmiddels in beheer en/of eigendom opgesplitst. Deze (voormalige) landgoederen zijn in onderdelen bestemd (bos, maatschappelijke doeleinden, agrarisch) conform het specifieke gebruik van elk onderdeel.

Ondergeschikte groenelementen, met name rond bebouwing, zijn bestemd tot **Groensingels**. Niet de kwaliteit uit overwegingen van natuurwaarden staat daarbij voorop, maar eerder het landschappelijk inpassen van de bebouwing.

4.4. Recreatie

De recreatieve functies in het buitengebied zijn ondergebracht in vier bestemmingen waarbinnen het recreatief gebruik primair wordt gesteld.

Daar waar het recreatief gebruik niet primair is, maar ondergeschikt aan andere gebruiksvormen, is de recreatieve functie opgenomen in een andere bestemming (bijvoorbeeld dagrecreatie binnen de bosbestemmingen, motorcrossterrein als uitzondering binnen de bestemming Bos met meervoudige doelstelling).

De terreinen gericht op de mobiele en semi-mobiele recreatie zijn bestemd tot **"verblijfsrecreatie"**. Hieronder vallen zowel die terreinen met overwegend kampeermiddelen (tenten en caravans), als de terreinen met meer of overwegend recreatiwoonverblijven (zomerhuisjes). In de codering op de plankaart is per terrein aangegeven hoeveel kampeermiddelen (b.v. tenten en caravans) per ha zijn toegestaan (de dichtheid) en hoeveel zomerhuisjes in absolute zin zijn toegestaan. Op sommige terreinen is ook een kamphuis gesitueerd, op de plankaart aangeduid met de desbetreffende code.

De indeling van het kampeerterrein en hetgeen aan bouwwerken is toegestaan per kampeermiddel wordt geregeld in de Kampeerplaatsvergunning.

De verspreid in het plangebied gelegen vakantie- en conferentieoorden met overnachtingsaccommodatie, alsmede kampeerboerderijen zijn bestemd tot **"Vakantie- en conferentieoorden"**. De toegestane oppervlakte aan bebouwing is op de plankaart aangegeven en uitgedrukt in een % van het bebouwingsvlak.

De algemeen dagrecreatieve voorzieningen zijn als zodanig aangewezen tot "Dagrecreatie". De meer specifiek op de actieve, gereguleerde sportuitoefening gerichte voorzieningen (sportvelden, golfterrein) zijn bestemd tot "Sportvoorzieningen". Het golfterrein is vanwege zijn specifieke aard apart aangeduid. De bebouwingsregeling bij beide bestemmingen is afgestemd op de vereisten qua accommodatie (sanitaire ruimten, kleedaccommodatie, tribunes, etc.). Voor de tennisbanen in Elspeet is gezien de groei van de vereniging een uitbreiding met een derde baan in het plan opgenomen.

4.5. Bedrijven en maatschappelijke instellingen

4.5.1. Bestemmingen

De bedrijfsactiviteiten en instellingen in het buitengebied zijn in drie groepen bestemd:

- een verzamelgroep van bedrijven, waarbinnen verandering van functie niet zonder meer gewenst is, maar onder voorwaarden wel kan worden toegestaan;
- aparte bestemmingen voor functies die dermate specifiek zijn, dat verandering van functie alleen via planherziening wenselijk wordt geacht;
- een verzamelgroep voor de algemeen maatschappelijk gerichte, niet-commerciële-bedrijfsmatige functies.

De in het buitengebied voorkomende **bedrijven**, waarvoor een positieve bestemming wenselijk is, zijn specifiek overeenkomstig het huidig gebruik bestemd.

Gelet op het specifieke karakter van elk der bedrijven is uitwisseling van soort van bedrijf binnen de kaders van het plan, niet zonder meer wenselijk. Verandering van bedrijvigheid is wel mogelijk, met toepassing van de wijzigingsbevoegdheid, maar daarbij worden de volgende eisen gesteld:

- het bedrijf dient functioneel aan het buitengebied gebonden te zijn:
 - .. naar herkomst en aard van het produkt of dienst;
 - .. naar richting van de afzet van het produkt of dienst;
 - .. qua samenhang met andere buitengebiedfuncties;
 - .. doordat de functie juist niet past in een dorp.
- Uitgangspunt is, dat bedrijven die qua functie niet noodzakelijkerwijs of logischerwijs in het buitengebied gevestigd behoeven te zijn, zich op de reguliere bedrijfsterreinen vestigen, mede om valse concurrentie (lage grondprijzen in het buitengebied) zo veel mogelijk uit te sluiten;
- het bedrijf dient, voor wat betreft de milieubelasting, voor te komen in de categorieën 1 t/m 3 van de bedrijvenlijst die als bijlage in de voorschriften is opgenomen. Of, indien dat niet het geval is, dient de invloed van het bedrijf voor de omgeving in vergelijking met de invloed van de genoemde bedrijven in de categorieën 1 t/m 3 gelijkwaardig of gunstiger te zijn.
- Uitgangspunt is dat de afstand tot milieugevoelige functies (wonen, verblijfsrecreatie etc.) tenminste overeenkomt met de genoemde afstand in de bedrijvenlijst.

Zwaar geluidsproducerende bedrijven (de zgn. Categorie A-inrichtingen) zijn ongewenst en bij elk der bestemmingen uitgesloten. Detailhandel is als specifiek bedrijfsactiviteit uitgesloten en mag slechts in beperkte mate worden bedreven in directe relatie tot de aard van het bedrijf (inherent aan het bedrijf).

Kantoren wijken in hun verschijningsvorm duidelijk af van de bovengenoemde bedrijfsactiviteiten en zijn daarom specifiek bestemd.

Detailhandel is specifiek bestemd teneinde het onderscheid in de mogelijkheden voor detailhandel ten opzichte van de andere bedrijven duidelijk te maken.

Horeca komt in een aantal verschijningsvormen voor, maar verandering van de horeca-activiteiten in een andere algemene bedrijfsactiviteit is niet of niet zonder meer wenselijk. Ook horecabedrijven zijn daarom specifiek bestemd.

De bestemming **Maatschappelijke voorzieningen** omvat de verzameling van instellingen en voorzieningen ter zake van maatschappelijke zorg, gezondheidszorg, religie, cultuur, onderwijs, etc..

Bij elk der bovenstaande bestemmingen is, naast de bebouwing ten behoeve van het bedrijf, per bedrijf één bedrijfswoning toegestaan. In een aantal gevallen, aangeduid op de kaart, is een bedrijfswoning niet toegestaan.

De toegestane oppervlakte van de bebouwing is aangegeven als percentage op de kaart, gerelateerd aan het bestemmingsvlak dan wel het bebouwingsvlak. Indien geen percentage is vermeld, geldt een maximum van 5%.

Net als bij de agrarische bedrijven en kwekerijen kunnen burgemeester en wethouders de bestemmingen bedrijven, respectievelijk kantoren, horeca en detailhandel, wijzigen in een woonbestemming, als vast staat dat ter plaatse geen bedrijf meer is gevestigd. Voor zover niet de bestemming "wonen", "erven" of "tuinen" wordt aangebracht op de kaart (max. 1000 m²) wordt de bestemming van het omliggende agrarische gebied genomen.

4.5.2. Vrijstelling ander gebruik agrarische opstallen

Onder paragraaf 3.4.2. zijn de overwegingen weergegeven welke hebben geleid tot het opnemen van een vrijstellingsbevoegdheid om ander gebruik toe te staan van agrarische en voormalig agrarische opstallen. De regeling is in de voorschriften opgenomen als algemene (vrijstellings-)bepaling en heeft betrekking op de drie agrarische bestemmingen en op de woonbestemming. Ten behoeve van deze laatste bestemming zal de vrijstelling alleen worden toegepast indien sprake is van voormalig agrarische bedrijfsbebouwing.

In deze bepaling is een lijst van (indicatieve) voorwaarden opgenomen waaraan het voorgenomen niet-agrarisch gebruik moet voldoen. Deze voorwaarden beogen overlast voor de omgeving te vermijden, het tijdelijk karakter te benadrukken en de visuele verschijningsvorm te regelen.

Burgemeester en wethouders zullen met redenen omkleed de vrijstelling al dan niet verlenen, relaterend aan deze voorwaarden. Behalve aan deze voorwaarden zal de situatie tevens dienen te voldoen aan de volgende criteria:

- Het afwijkend gebruik dient plaatsgebonden te zijn (d.w.z. gebruik ten behoeve van een in de gemeente aanwezige winkel of bedrijf).
- Het gehele perceel blijft één eigendom met inbegrip van het woonhuis. Ten behoeve van het afwijkend gebruik mogen geen delen worden verkocht.

Het tijdelijk karakter (maximaal 5 jaren) van de vrijstelling speelt in op het feitelijk, veelal tijdelijke afwijkende gebruik. Daarnaast is eenmaal verlenging mogelijk, mits in de voorafgaande periode is gebleken dat de randvoorwaarden worden aangehouden.

4.6. Overige voorzieningen

De **begraafplaats** bij Elspeek is als zodanig specifiek bestemd.

De bebouwing en gronden met een technisch-utilitaire functie verzameld onder de bestemming "**Nutsvoorzieningen**" en daarbinnen specifiek aangegeven via een nadere code op de kaart en in de voorschriften. Onder deze bestemming vallen de kalvergiervoorzuiveringsinstallatie bij Elspeek, de rioolbergingsinstallaties, het

electriciteitsonderstation en de gemeentewerf aan de Plesmanlaan. De gemeentewerf is, ten behoeve van de toename van het gescheiden inzamelen van huisvuil met daaraan gekoppeld een groter ruimtebeslag voor de tijdelijke opslag daarvan, van een uitbreidingsmogelijkheid voorzien.

De bebouwing is aan een oppervlakte-maat gebonden, ofwel via een percentage op de kaart, ofwel via de voorschriften (max. 5 %).

De militaire terreinen met een eenduidige defensiefunctie zijn bestemd tot "Defensievoorzieningen". Het betreft met name de kazernecomplexen. Rond de munitieopslagdepots, welke deel uitmaken van deze complexen geldt een zone van 400m (op plankaart: code **grens B-zone**), waarbinnen om reden van gevaar niet gebouwd kan worden, zonder dat de militaire beheerder is geraadpleegd.

De militaire oefenterreinen op de heide en in de bossen zijn aangeduid met de "**grens van militair oefenterrein**", op basis waarvan binnen de bestemming Natuurgebied/heide en de betreffende bosbestemmingen het medegebruik ten behoeve van militaire tank-en/of schiet-oefeningen is toegestaan.

Specifiek bestemd is tenslotte de **vuilstortplaats** de Kril, welke gedurende de komende planperiode nog in gebruik zal blijven. Na afloop van deze planperiode, of zoveel eerder of later als mogelijk is, zal een landschappelijke inpassing plaatsvinden en kan een aangepaste bestemming worden gegeven. Hiervoor is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen teneinde de bestemming "Vuilstortplaats" te kunnen wijzigen in de bestemming "Bos met meervoudige doelstelling".

4.7. Woondoeleinden

Alle burgerwoningen en een deel van de van oorsprong als noodwoning gebouwde woningen zijn positief bestemd. Binnen de bestemming "**Woningen**" zijn behalve de woning ook toegestaan bijgebouwen, andere bouwwerken en tuinen. Daar waar meerdere woningen vlak naast elkaar zijn gelegen is op de kaart één bestemmingsvlak getekend. Het toegestane aantal woningen is in dat geval op de kaart aangegeven voor de code W. De toegestane goothoogte en hoogte zijn eveneens op de kaart aangegeven, in de getalscode achter de W.

Uitbreiding van de woning mag plaatsvinden binnen dit bestemmingsvlak voor "**Wonen**". Eventueel, indien daaraan reële behoefte bestaat, kan in de bestemmingen "**Erven**" en "**Tuinen**" via vrijstelling een geringe uitbreiding van de woning mogelijk worden gemaakt, tot een maximum van 25 m².

Bovendien is het mogelijk om via wijziging een uitbreiding van de woning te realiseren in de bestemmingen "**Erven**" en "**Tuinen**". Burgemeester en wethouders kunnen de bestemmingen "**Erven**" en "**Tuinen**" wijzigen in een woonbestemming, onder de voorwaarde dat de oppervlakte van gronden binnen het betreffende bestemmingsvlak "**Wonen**" niet wordt vergroot.

Bijgebouwen mogen, behalve in het vlak voor "**woningen**" worden gebouwd in het bestemmingsvlak voor "**Erven**". In de bestemming "**Tuinen**" mogen alleen ondergeschikte bouwwerken worden gebouwd, geen bijgebouwen. Wel mag ten behoeve van een uitbouw voor de hoofdingang of erker een uitbouw aan de voorzijde van de woning worden gepleegd.

Aan bijgebouwen in de bestemmingen "**Erven**" en "**Woningen**" mag in totaal 75 m² worden gerealiseerd, mits dit niet meer is dan 15% van de oppervlakte van die betreffende gronden.

Een sanerende overgangsregeling is opgenomen voor die situaties, waarin vanwege bijvoorbeeld het voormalige agrarisch gebruik, reeds meer dan 75 m² aan bijgebouwen aanwezig was. In dat geval mag de werkelijk aanwezige oppervlakte niet worden vergroot door de bouw van nieuwe bijgebouwen. Wel mogelijk is

vervanging (en dus modernisering) van oude opstallen door eenzelfde oppervlakte nieuwe bijgebouwen. Bovendien geldt de voorwaarde dat de gezamenlijke oppervlakte aan bijgebouwen, carports en andere, niet voor bewoning bestemde gebouwen binnen de gronden met de bestemmingen "Woningen", "Erven" en "Tuinen" niet meer dan 15% van de gezamenlijke oppervlakte van die gronden mag bedragen.

Ten behoeve van sanering van de bestaande situatie, in geval van een erg grote oppervlakte aan opstallen, waarvan om landschappelijke redenen sloop wenselijk zou kunnen zijn, kan in een aantal gevallen zelfs vrijstelling worden verleend voor in totaal 150 m².

Een aantal noodwoningen is qua ligging en/of kwaliteit dermate slecht - daarnaast staan enkele leeg - dat amovering op termijn het voornemen is. Voor de duur van de planperiode zijn ze onder een beperkt overgangsrecht gebracht, opdat geen vergroting of verbouwing zal plaatsvinden. Op de kaart is in dat geval de code "beperkt overgangsrecht" aangeduid.

Zoals bij de desbetreffende bestemmingen reeds vermeld zijn **wijzigingsbevoegdheden** opgenomen om woningen die thans als bedrijfswoning dienst doen te wijzigen in de bestemming "woningen", zodra de bedrijfsactiviteiten, agrarisch of niet-agrarisch, ter plaatse beëindigd zijn. Op deze aldus op de kaart aan te geven woningen zijn vervolgens alle bepalingen uit de bestemming "woningen" van toepassing.

4.8. Infrastructurele doeleinden

Alle verharde en onverharde openbare wegen in het plangebied, alsmede de belangrijkste specifieke fietspaden, zijn inclusief de daarvan deeluitmakende bermen, rabatstroken, voetpaden, fietspaden en -stroken aangewezen als **Wegen**.

Het op de kaart bij de diverse wegen aangegeven categorienummer heeft betrekking op de langs de wegen in acht te nemen bebouwings-beperking. Hoe belangrijker de weg, des te breder in principe de bebouwingsvrije zone, samenhangend met de intensiteit van, en het gewenste vrije uitzicht voor het verkeer. In principe zijn in deze zone, variërend van 10 tot 100 m, alleen andere bouwwerken toegestaan, ook indien de desbetreffende bestemming anderszins bepaalt. Voor nieuwe gebouwen kan eventueel, na advies van de wegbeheerder, vrijstelling worden verleend. Bestaande gebouwen binnen de zone kunnen uiteraard gehandhaafd blijven, daarvoor wordt de vrijstelling geacht te zijn gegeven.

De spoorlijn is als **Spoorwegen** op de kaart aangegeven.

Bij een aantal kruisingen van spoorlijnen en wegen zijn zowel bepalingen van de bestemming wegen als van de bestemming spoorwegen van toepassing.

4.9. Bijzondere en algemene bepalingen

In de hoofdstukken 3 en 4 van de voorschriften is een aantal bepalingen opgenomen die meerdere, soms alle bestemmingen, overlappen. Een aantal algemene bepalingen (aanlegvergunningstelsel, vrijstelling ander gebruik agrarische opstallen, beperkt overgangsrecht noodwoningen, uitzichtszones- en driehoeken langs wegen) is hiervoor reeds behandeld bij het desbetreffende thema.

Resteren twee soorten van bepalingen die hier nog moeten worden genoemd.

4.9.1. Bijzondere (bebouwings-)bepalingen

In het plan zijn enkele bebouwingsbeperkingen opgenomen, welke betrekking hebben op meerdere (soms alle) bestemmingen.

- Langs de bestemmingen Beken en Water met landschaps- en natuurwaarden mag binnen een strook van 10 meter niet worden gebouwd.
- Langs de, op de kaart aangeduide rioolperstransportleiding, dient een zone aan weerszijden van 5 meter vrij te blijven van bebouwing.
- Langs de, op de kaart aangeduide (hoofd-)aardgastransportleiding, dient een zone aan weerszijden van 5 meter vrij te blijven van bebouwing.
- Onder en langs de op de kaart aangeduide hoogspanningsleidingen dient een zone aan weerszijden van 35 meter vrij te blijven van bebouwing.
- Onder het op de kaart aangeduide straalpad mogen bouwwerken in ieder geval niet hoger zijn, dan daarbij op de kaart is aangegeven.

In de gevallen b, c en d kunnen burgemeester en wethouders vrijstelling verlenen van het bouwverbod, mits positief advies is verkregen van de betreffende beheerder (Waterschap, leidingbeheerder).

4.9.2. Windmolens

Burgemeester en wethouders kunnen, bij gebleken behoefte, vrijstelling verlenen of het plan wijzigen zodanig, dat bij een agrarisch of niet-agrarisch bedrijf, instelling of woning een windmolen kan worden gerealiseerd.

De toegestane hoogte (35 meter) is zodanig, dat windmolens ten behoeve van beperkt bedrijfsmatig en huishoudelijk gebruik mogelijk zijn.

Een windmolen kan met vrijstelling worden toegestaan op het agrarisch bouwperceel in de bestemming Agrarisch gebied (A), en op gronden met de bestemming Nutsvoorzieningen.

Via de zwaardere procedure van wijziging van het plan is een windmolen mogelijk in de bestemming Agrarisch gebied buiten het bouwperceel en bovendien in alle overige "bebouwingsbestemmingen" ten behoeve van bedrijfsmatig of particulier huishoudelijk gebruik.

De wijzigingsbevoegdheid omvat niet de diverse bestemmingen die voornamelijk of mede gericht zijn op behoud van de natuurwaarden, (Natuurgebied-bestemmingen, Bossen, ALN). Uit natuurwetenschappelijke overwegingen zijn windmolens hier niet gewenst.

De situering van de molen dient zodanig te zijn, dat naastgelegen percelen niet worden belast. Alvorens de bevoegdheid toe te passen toetsen burgemeester en wethouders de aanvraag daarom op zijn milieuhygiënische gevolgen, met name met betrekking tot gevaar of hinder voor de omgeving en met betrekking tot geluidshinder.

5. GEVOERD OVERLEG EN VASTSTELLING

5.1. Overleg ex art. 10 B.r.o.

Eerste voorontwerp

In het kader van het overleg ex artikel 10 Bro is met betrekking tot het eerste voorontwerp (1985) eind 1985 en begin 1986, naast de PPC, vooroverleg gevoerd met:

- 1 Directeur Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg in de provincie Gelderland te Arnhem;
- 2 Regionaal inspecteur van de volksgezondheid voor de milieuhygiëne te Arnhem;
- 3 Ministerie van Defensie,
Eerstaanwezend-Ingenieur-Directeur, directie Gelderland, te Apeldoorn;
- 4 Ministerie van Landbouw en Visserij,
Directeur voor Landbouw en Voedselvoorziening in de provincie Gelderland te Arnhem;
- 5 Rijkswaterstaat, directie Gelderland te Arnhem;
- 6 Rijksdienst voor het oudheidkundig bodemonderzoek te Amersfoort;
- 7 Burgemeester en wethouders van de gemeente Epe;
- 8 PTT centrale directie, directeur Infrastructuur te 's Gravenhage;
- 9 Recron te Arnhem;
- 10 Burgemeester en wethouders van Elburg;
- 11 Zuiveringsschap Veluwe te Apeldoorn;
- 12 Recreatiegemeenschap Veluwe te Apeldoorn;
- 13 Kampeerraad te Amersfoort;
- 14 Waterschap Noord-Veluwe te Elburg;
- 15 Dienst Wegen, Verkeer en Grondzaken van de provincie Gelderland;
- 16 N.V. Waterleiding Maatschappij Gelderland te Velp;
- 17 PTT Telecommunicatie, Telefoondistrict Utrecht te Utrecht;
- 18 NV Provinciale Gelderse Energie Maatschappij te Arnhem;
- 19 N.V. Nederlandse Gasunie te Groningen;
- 20 Kamer van Koophandel en Fabrieken voor de Noord-West Veluwe te Harderwijk;
- 21 N.V. Gamog te Zutphen;
- 22 Rijksdienst voor de Monumentenzorg te Zeist;
- 23 Rijkswaterstaat, directie Zuiderzeewerken te Lelystad;
- 24 Ministerie van Economische Zaken, de Rijksconsulent in de provincie Gelderland te Arnhem;
- 25 Landbouwschap, gewestelijke raad voor Gelderland te Arnhem.

Een integrale beantwoording van de gemaakte opmerkingen vindt niet plaats, mede omdat sedert het gevoerde vooroverleg een periode is verstreken, waarin zich verschillende maatschappelijke, technische en juridische ontwikkelingen hebben voorgedaan, welke een nieuw licht hebben doen schijnen op de opzet van het juridische bestemmingsplan. De diverse reacties zijn -voor zover mogelijk- in het thans voorliggende bestemmingsplan verwerkt.

Nieuwe opzet

Het plan is in zijn nieuwe opzet aan de PPC voorgelegd. De opmerkingen van de PPC worden hieronder weergegeven en van een beantwoording voorzien.

Grote Subcommissie Gemeentelijke Plannen

Het college van Burgemeester
en Wethouders van de gemeente
NUNSPEET

Arnhem, 17 mei 1989 - nr. RO88-35494 / -PC04/3/sp/yt/675D

Ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied

Bovengenoemd ontwerp-bestemmingsplan heeft in de 252e vergadering van de Grote Subcommissie Gemeentelijke Plannen, d.d. 20 april 1989, aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen.

A ALGEMEEN

Voorliggend ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied vormt een integrale herziening van het in 1968 vastgestelde plan voor het buitengebied en betreft verder een aanpassing van oude plannen (onder andere het plan in hoofdzaken uit 1942) voor dat gedeelte van het buitengebied, waarvoor in de zin van de Wet op de Ruimtelijke Ordening nog geen bestemmingsplan is ontworpen c.q. vastgesteld.

Het plan is in eerste ontwerp, in 1985, in het coördinatie-overleg van de Provinciale Planologische Commissie behandeld en ontmoette daarin de nodige bezwaren.

Bij de subcommissie bestaat er waardering voor, dat deze bezwaren voor u aanleiding vormden de inhoud van het ontwerp-plan en de technische opzet daarvan ingrijpend te veranderen en te komen tot een meer aanvaardbare planopzet. In goed overleg met de daarvoor aangewezen diensten van Rijk en provincie is thans gekozen voor een aanpassing van de planopzet op onderdelen en voor het herredigeren van de toelichting op het plan.

In de gewijzigde planopzet is voor zover wenselijk geacht, tegemoet gekomen aan de indertijd gemaakte opmerkingen in het PPC-overleg en in het kader van het artikel 10 overleg.

Begrip bestaat er voor dat geen integrale beantwoording van de gemaakte opmerkingen heeft plaatsgevonden, mede omdat sedert het gevoerde vooroverleg een periode is verstreken waarin zich diverse maatschappelijke technische en juridische ontwikkelingen hebben voorgedaan, die een nieuw licht hebben doen schijnen op de juridische opzet van het bestemmingsplan.

REACTIE OP OPMERKINGEN PPC

ONTWERP-BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED NUNSPEET

A ALGEMEEN

De gemeente Nunspeet heeft met genoegen geconstateerd dat het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied in grote lijnen waardering en instemming heeft gevonden bij de Provinciale Planologische Commissie van de provincie Gelderland.

De gemaakte afwegingen zijn, voor zover het de hoofdlijnen van het plan betreft, in de toelichting ruim belicht. De indruk bestaat dat met deze integrale herziening voor het totale buitengebied thans een passend ruimtelijk kader is verkregen waarbinnen tevens de toekomstige ontwikkelingen van dit voor de belangen van natuur en landschap zo belangrijke buitengebied, op een ruimtelijk verantwoorde wijze begeleid kunnen worden.

De subcommissie hecht er dan ook aan dat dit plan een spoedige afronding krijgt.

B METHODE/RELATIE BELEID RIJK/PROVINCIE

Het ontwerp-plan begint met het formuleren van een hoofddoelstelling en de hoofdthema's. Het formuleren van een hoofddoelstelling is naar de mening van de subcommissie zinvol om richting te geven aan het te ontwikkelen beleid in dit bestemmingsplan. De hier geformuleerde hoofddoelstelling geeft echter geen richting aan, maar vormt eerder een politieke beleidskeuze om aan elke gebruiker en aan elk belang in het buitengebied een zo optimaal mogelijke ruimte te bieden.

Gelet op de bescherming c.q. handhaving van de in het onderhavige gebied aanwezige belangen van natuur en landschap zou de hoofddoelstelling van het streekplan, namelijk strikte bescherming van natuur en landschap, in de te formuleren hoofddoelstelling en hoofdthema's op dit plan meer door moeten klinken.

De methodiek die verder in het plan gevolgd is, kan echter een goede basis opleveren voor een adequaat plan voor het buitengebied. Jammer is dat bij de door u gevolgde methode zo weinig inzicht wordt gegeven in het beleid van de andere overheden met betrekking tot het onderhavige buitengebied; ook het Streekplan Veluwe, waarin via de beleidsbeschrijvingen voor de deelgebieden Randmeerkust en het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) het te voeren beleid voor dit buitengebied uitvoerig is beschreven, komt slechts zijdelings aan de orde.

Uitbreiding c.q. aanvulling van de toelichting op dit punt is dan ook duidelijk gewenst.

C PLAN

Agrarische bestemmingen

1 Indeling bestemmingen

Op basis van natuur- en landschapscriteria wordt het buitengebied van Nunspeet ingedeeld in drie zones: de kuststrook, het overgangsg gebied en het Veluwemassief. Deze zonering komt globaal overeen met die in het Streekplan Veluwe, waarbij de eerste twee onderscheiden zones vallen binnen het deelgebied Randmeerkust-Midden en de laatste zone binnen het CVN.

B METHODE/RELATIE BELEID RIJK/PROVINCIE

- Het meer door laten klinken van de hoofddoelstelling van het streekplan, namelijk strikte bescherming van natuur en landschap, in de hoofddoelstelling en hoofdthema's van het plan wordt niet wenselijk geacht. Daarbij wordt niet ontkend dat, gezien de aanwezigheid van belangrijke natuur- en landschapswaarden in het plangebied, de bescherming van deze waarden in dit gebied prioriteit heeft.

Het bestemmingsplan beoogt echter niet enkel een strikte bescherming van aanwezige natuur- en landschapswaarden. Het bestemmingsplan is, als facetplan, juist het aangewezen instrument om alle aanwezige deelbelangen te behartigen en zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

De hoofddoelstelling zoals in het plan geformuleerd biedt daarom ruimte aan de belangenbehartiging van alle gebruikers en belangen in het gebied. Zoals uit de gehele opzet van plan duidelijk blijkt, staan de belangen van natuur en landschap bij de diverse afwegingen nadrukkelijk op de voorgrond.

- Gekozen is voor een opzet van de toelichting waarin het beleid van andere overheden niet letterlijk herhaald wordt. Dit komt ten goede aan de duidelijkheid en overzichtelijkheid van het plan. Het opnemen van het beleid van andere overheden zou een sterke uitbreiding betekenen van deze overigens reeds omvangrijke toelichting.

Dit betekent dat in de diverse hoofdstukken het rijks- en provinciale beleid ten aanzien van de Veluwe als basis is gebruikt, zonder het betreffende beleid uitdrukkelijk aan de orde te stellen.

C.PLAN

Agrarische bestemmingen

1.Indeling bestemmingen

zie volgende pagina

Binnen deze drie hoofdzones zijn kernrandzones, bufferzones en de aanduiding "enclave" aangebracht. Uit het geheel is een voorstel gedaan voor de agrarische bestemmingen. Met de toedeling van de verschillende agrarische bestemmingen aan de agrarische gronden kan in grote lijnen worden ingestemd.

Over de toekenning van de bestemmingen A (Agrarisch gebied) en AL (Agrarisch gebied met Landschapswaarden) aan dit gebied, plaatst de subcommissie nog enige kanttekeningen. Vergeleken met het vorige ontwerp-plan zijn veel AL-bestemmingen, die daarin voorkwamen, vervangen door A-bestemmingen.

Voor een deel is dat terecht, namelijk daar waar de bebouwing al zo dicht is, dat een bedrijf meer of minder geen nieuwe inbreuk op natuur of landschap meer kan doen.

Voor een deel is dat niet terecht, namelijk daar waar de combinatie van biotische, a-biotische en visuele factoren nog tamelijk ongestoord is en een relatief open landschap oplevert.

Het betreft hier vroegere AL-bestemmingen, die onder meer grenzen aan de gemeente Elburg en daar de bestemming ANLW hebben en grote open stukken, die halverwege Hulshorst en Nunspeet midden in het agrarische gebied liggen.

Een zorgvuldige selectie tussen de "A" en de "AL"-bestemmingen wordt door de subcommissie ten zeerste aanbevolen.

2 Bestemmingsregeling Enclave Elspeet

Een algehele landschappelijke waardering van de enclave Elspeet, zoals het Streekplan Veluwe uitspreekt, neemt het plan niet over. Wel is in de enclaves of de aanduiding "b" (= bufferzone) van kracht of de bestemming "Aln". De beperkingen die hieruit voortvloeien, hebben met name betrekking op de agrarische bouw mogelijkheden. Gezien de doelstelling van het Streekplan Veluwe zal daarnaast in de bestemmingsomschrijving ook de landschappelijke waarde van de enclave tot uitdrukking moeten worden gebracht. Een dergelijke wijze van bestemmen biedt waarborgen dat bij de toepassing van het aanlegvergunningstelsel en bij de beoordeling van de aanvaardbaarheid van andere ingrepen, naast de landbouwkundige, ook met de landschappelijke waarden rekening wordt gehouden.

3 Zonering rond bossen en natuurgebieden

a Algemeen

Behalve rond woonkernen en recreatiegebieden zijn in het plan ook bufferzones rondom bossen en natuurgebieden aangegeven waarin ter bescherming van de ecologische kwaliteiten tegen verzuuring, eutrofiëring en andere beperkingen aan de agrarische bedrijfsuitoefening bebouwings- en gebruiksmogelijkheden zijn opgenomen. Naar de mening van de subcommissie dienen deze zones een signalerende functie te hebben. Deze zones dienen namelijk aan te geven dat in die gebieden uitbreiding c.q. nieuwvestiging van agrarische bedrijven grote problemen kan geven voor de verzuring en de verdere aantasting van de nabijgelegen bossen.

De begrenzing tussen de A-bestemmingen en de AL-bestemmingen zijn n.a.v. de opmerking opnieuw beoordeeld. De gemaakte keuzes zijn gebaseerd op het voorhanden zijnde onderzoeksmateriaal (zie elders in de toelichting), aangevuld met waarneming ter plaatse. De nieuwe beoordeling heeft niet voldoende aanleiding gegeven op de gemaakte keuzes terug te komen. Daarbij moet met nadruk worden gewezen op de methode van bestemmen. De landschappelijke elementen die bepalend zijn voor de landschapswaarde, zoals houtsingels en bosjes, zijn apart bestemd en beschermd. Bovendien hebben de stroken langs de natuur- en bosbestemmingen een toegespitste regeling gekregen in de code (b) (zie p.63). Van de daarna overblijvende agrarische gebieden is vervolgens de intrinsieke landschapswaarde beoordeeld om tot een keuze voor de bestemming te komen.

Mede door deze methode van bestemmen komt het effect van de regeling voor het gebied als geheel in voldoende mate overeen met de ALNW en LNGA bestemming in het buitengebied van de gemeente Elburg. Beide plannen zijn als geheel voldoende afgestemd op de aanwezige natuur- en landschapswaarden.

2. Bestemmingsregeling Enclave Elspeet

Alleen daar waar de eigen landschappelijke betekenis van de agrarische gronden binnen de enclave Elspeet aanleiding tot bescherming geeft, bevat het plan een beschermende regeling, met name door de bestemmingen "Agrarisch gebied met landschapswaarden" en "Agrarisch gebied met landschaps- en natuurwaarden" (zie par. 3.2.2. van de toelichting). Wanneer de intrinsieke waarde van het agrarisch gebied onvoldoende aanleiding geeft voor een AL-bestemming, is voor de bestemming A gekozen, uiteraard met waar nodig de aanduiding bufferzone. Er is onvoldoende aanleiding dit systeem van bestemmen te wijzigen. Overigens is het aanlegvergunningstelsel binnen de bufferzone vrijwel overeenkomstig het stelsel in de bestemming AL.

3. Zonering rond bossen en natuurgebieden

a. Algemeen

De bufferzones hebben met hun huidige inhoud inderdaad een "signalerende functie". De genoemde beperkingen met betrekking tot het bouwen van bedrijfsgebouwen in bufferzones rond bossen en natuurgebieden zijn in het plan afdoende geregeld. Voor wat betreft het gebruik van de gebouwen blijft overigens ook de Hinderwet van toepassing.

In het plan en de voorschriften zou ten aanzien van deze zones opgenomen moeten worden dat op deze gronden uitsluitend bedrijfsgebouwen mogen worden gebouwd, indien voldoende vaststaat dat het gebruik daarvan geen overwegende bezwaren oproept vanuit het oogpunt van kwaliteit van het natuurlijk milieu. Nieuwvestiging dient in ieder geval, zoals ook in het plan is aangegeven, in deze zones uitgesloten geacht te worden.

b **Uitbreiding bestaande bedrijven**

Ten aanzien van de uitbreiding van bestaande bedrijven wordt voor de vergroting van de bedrijfsoppervlakte alleen via de vrijstelling 150 m² aan bebouwingsmogelijkheden ten behoeve van intensieve veehouderij toegestaan. Gelet ook op de Kroonjurisprudentie op dit punt bestaan hiertegen in beginsel geen bezwaren. In een aantal gevallen moet echter geconstateerd worden, dat er geen enkele ruimte aanwezig is voor uitbreiding. Dit geldt ook voor de grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Gelet op de hierboven genoemde signaalfunctie van de bufferzone zou voor dergelijke bedrijven met grote milieu-effecten (stank en/of ammoniak), eventueel via een beschrijving in hoofdlijnen, deze problematiek genuanceerd benaderd kunnen worden en voor deze bedrijven een bijzondere regeling in het plan kunnen worden opgenomen.

c **Breedte bufferzones**

De rond de bossen en natuurgebieden gelegde zones hebben een breedte van circa 250 m. Deze breedte lijkt toch op een aantal plaatsen te smal, zeker wanneer deze breedte wordt vergeleken met de afstand van 500 m, die gehanteerd wordt in het kader van de Hinderwet (Ecologie-richtlijn). Hoewel een directe juridische koppeling met de normen uit de Hinderwet en het bestemmingsplan wordt afgewezen, wordt ook op grond van Kroonjurisprudentie een afstemming van het ruimtelijk beleid en milieuhygiënisch beleid van belang geacht. Na te gaan ware in hoeverre een afstemming op de milieuhygiënische richtlijnen bij het bepalen van een bufferzone van voldoende breedte mogelijk is.

De breedte van de bufferzones (en ook de kernrandzones rond woon- en recreatiegebieden) zijn overigens in het plan thans nog niet voldoende onderbouwd. Bij de verder te geven onderbouwing kan dan tevens de breedte van deze zones nader toegelicht worden.

4 **Bouwpercelensysteem**

In het plan ontbreekt nog een beschrijving van de criteria die een rol hebben gespeeld bij het al of niet toekennen van een bouwperceel. Op sommige agrarische bouwpercelen lijkt nauwelijks meer sprake te zijn van enige reële agrarische activiteiten, bijvoorbeeld Waterweg nr. 60. Aangedrongen wordt op een grotere selectiviteit bij het bepalen van de bouwpercelen. Bovendien wordt er voor gepleit die bouwpercelen te schrappen welke in de "gevoelige" bestemmingen (AL, ALN) reeds op voorhand zijn neergelegd.

b. Uitbreiding bestaande bedrijven

Of van deze vrijstellingsmogelijkheid in de praktijk gebruik kan worden gemaakt is afhankelijk van twee soorten ruimten, namelijk:

- fysieke ruimte, en
- milieu-ruimte.

Het bepalen van beide soorten ruimten per bedrijf is in dit stadium uiterst arbeidsintensief en niet zinvol. Of ter plekke voldoende ruimte aanwezig is dient in de praktijk te worden beoordeeld bij een vergunningsaanvraag. Het plan is op dit punt daarom ongewijzigd gelaten.

c. Breedte bufferzones

De zonebreedte van 250 m wordt vergeleken met de afstand van 500 m, die gehanteerd wordt in het kader van de Hinderwet. Deze zones kunnen echter niet met elkaar vergeleken worden. De zone van 250 m betreft een feitelijke, harde zone, terwijl de 500 m een zogenaamde aandachtszone is (vergelijkbaar met de onderzoekszone van b.v. 400 m uit de Wet geluidhinder).

De breedte van de bufferzones is op basis van pragmatische overwegingen bepaald. Algemeen wordt uitgegaan van 250 m als gemiddeld voldoende bufferbreedte (i.v.m. ammoniak-neerslag) bij een volwaardig agrarisch bedrijf.

4. Bouwpercelensysteem

De criteria voor het toekennen van een agrarisch bouwperceel zijn :

- aantal dieren;
- leeftijd/ opvolgingssituatie;
- gegevens Landbouwschap.

In het geval van Waterweg 60 is helaas een fout gemaakt. Het bouwperceel is daarom alsnog geschrapt. Alle bouwpercelen zijn aan de hand van dezelfde criteria opnieuw bekeken.

Als gevolg daarvan zijn enkele bouwpercelen met een geringe agrarische activiteit, alsmede bouwpercelen waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat ze niet meer als zodanig zullen of kunnen worden benut, alsnog verwijderd.

Ten slotte geeft de subcommissie u nog in overweging de oppervlakte van de bouwpercelen in de kwetsbare gebieden zoveel mogelijk terug te brengen tot de oppervlakte die voor nieuwe bouwpercelen zal worden gehanteerd (bijvoorbeeld de percelen Krommeweg 18 en 21, beide ca. 1.2 ha, terwijl de norm in de ALN-bestemming 0.5 ha is). Van de zijde van de vertegenwoordigers van uw gemeente is in het coördinatie-overleg d.d. 1 februari 1989 toegezegd de bouwpercelen nog eens na te lopen en de omvang zo mogelijk terug te brengen tot meer aanvaardbare oppervlaktes.

5 Nieuwvestiging agrarische bedrijven

Geconstateerd kan worden dat de ruimte voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven in het onderhavige buitengebied uiterst gering is, met name gelet op het samengestelde pakket aan milieu-eisen. In de toelichting wordt daarom ook terecht vastgesteld, dat nieuwe vestiging van agrarische bedrijven om een aantal redenen nauwelijks te verwachten valt en dat het buitengebied van Nunspeet uit landbouwkundige overwegingen beschouwd kan worden als vol.

De subcommissie wijst u erop dat voor het noordelijk deel van het onderhavige plangebied een zienswijze is opgesteld, waarin het Rijk aangeeft dat landinrichting c.q. herinrichting gewenst is. In de toelichting op het plan en de voorschriften ware derhalve vast te leggen dat behalve voor noodzakelijke verplaatsing c.q. saneringsgevallen, alleen in het kader van landinrichting nieuwvestiging van bedrijven mogelijk is. Bij de voor nieuwvestiging in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid dient dit dan nog expliciet vastgelegd te worden.

Anderzijds wijst de subcommissie u er in dit verband op, dat door de Kroon recentelijk inzake het plan voor het Buitengebied van de gemeente Elburg over het aangrenzende gebied in deze gemeente met betrekking tot nieuwvestiging de uitspraak is gedaan dat in het agrarisch gebied met hoge landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden voor nieuwvestiging, ook in geval van bedrijfsverplaatsing in ruilverkavelingsverband, een zo zorgvuldig mogelijke afweging van alle belangen nodig is, die volgens de Kroon alleen via een planherziening op adequate wijze kan plaatsvinden.

Naar de mening van de subcommissie zijn voor toepassing van nieuwvestiging in het onderhavige beide regelingen mogelijk.

Nieuwvestiging dient dus, gelet op het Koninklijk Besluit Elburg, plaats te vinden via een partiële herziening van het bestemmingsplan of zou volgens de subcommissie, ook via de in het voorliggende plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt kunnen worden.

Een (zware) afwegingsprocedure zou ook door burgemeester en wethouders via een wijzigingsbevoegdheid kunnen plaatsvinden, mits harde criteria in het plan worden opgenomen.

Ten aanzien van de opmerking met betrekking tot de oppervlakte van de bouwpercelen in de kwetsbare gebieden wordt het volgende medegedeeld:

- Oppervlakte bouwperceel (1,2 ha) Krommeweg 18 is in de specifieke situatie geëigend in verband met het feit dat het hier handelt om een groot bedrijf met een tweede bedrijfswoning;
- Krommeweg 21 is afgevoerd;
- De oppervlakte van enkele andere bouwpercelen is alsnog verminderd.

Overigens blijkt uit een oppervlakteinventarisatie van de agrarische bouwpercelen dat meer dan 50% van de agrarische bouwpercelen in de ALN-bestemming niet groter zijn dan 0,7 ha.

5. Nieuwvestiging agrarische bedrijven

Gelet op het stadium van voorbereiding van de landinrichting kan in het bestemmingsplan op dit moment nog niet worden ingespeeld op de veranderingen die hieruit zullen voortvloeien.

Mede in verband met deze mogelijk uit de landinrichting voortkomende veranderingen is met betrekking tot nieuwvestiging (verplaatsing) een wijzigingsbevoegdheid opgenomen. Mocht de landinrichting in de toekomst ingrijpende veranderingen tot gevolg hebben, dan dient het bestemmingsplan te worden herzien.

Nieuwvestiging van agrarische bedrijven is in het plan gebonden aan een (zware) afwegingsprocedure. De thans opgenomen wijzigingsbevoegdheid voor nieuwvestiging van agrarische bedrijven bevat de verplichting om advies in te winnen van de Dienst Landinrichting en Landbouw omtrent de agrarische aanvaardbaarheid. De bestuurlijke eindbeoordeling ligt bij Gedeputeerde Staten in het kader van hun goedkeuringsbeleid.

6 Onderscheid in produktietakken

In het plan worden pelsdierfokkerijen, alsmede vis-, wormen- en mardekwekerijen anders behandeld dan gewone agrarische bedrijfsvormen. Pas na inwilliging kan vrijstelling worden gegeven voor deze bedrijvigheid. Deze regeling wordt in het plan niet voldoende gemotiveerd (bladzijde 71). Genoemde produktietakken zijn aan te merken als vormen van intensieve veehouderij.

Het maken van onderscheid in produktietakken ontmoet bij de subcommissie geen bezwaren; in het plan dient dit onderscheid echter wel duidelijk gemotiveerd te worden.

7 Regeling mestsilos

De regeling met betrekking tot de mestsilos ware af te stemmen op de daarvoor geldende richtlijnen van het Rijk.

8 Bescherming weidevogelgebieden/tegengaan diepploegen

Ingevolge het streekplan verdient het weidevogelgebied ten noorden van Nunspeet een bijzondere bescherming. Ook voor het Rijk is de bescherming van dit gebied uit de categorie Waardevolle Agrarische Cultuurlandschappen van essentiële betekenis.

Deze laatstgenoemde categorie betreft in concreto dat deel van het agrarische gebied van Nunspeet, ten noorden van de Zuiderzeestraatweg, dat thans de bestemming ALN heeft gekregen.

In dit deel van het agrarische gebied staat consolidatie, géén verdere ontwikkeling van het huidige agrarische gebruik voorop.

Op basis van deze overwegingen is het gerechtvaardigd om ander agrarisch gebruik dan weidebouw op gronden onder de bestemming ALN niet zonder meer toe te staan.

Een uitzondering kan van geval tot geval worden gemaakt voor bepaalde vormen van akkerbouw. De subcommissie pleit er dan ook voor dat laatste via een vrijstellingsbepaling mogelijk te maken.

Gelet op het vaste verband tussen de opbouw van het bodemprofiel en de grote waarden van dit graslandgebied voor de fauna en de flora dringt de subcommissie verder aan op een algeheel verbod op het diepploegen in dit gebied.

D VERBLIJFSRECREATIE

Ten aanzien van de verblijfsrecreatie is de subcommissie van mening dat een terughoudend beleid gevoerd zal moeten worden. Dat betekent in ieder geval dat van de zijde van uw gemeente een verdere ontwikkeling van terreinen voor verblijfsrecreatie niet gestimuleerd dient te worden.

De huidige voorstellen beogen dat wel. Alle planologische ruimte, die in het verleden niet is gebruikt (uit de bestemmingsplannen van 1942 en 1968) is thans opgeteld en in zijn totaliteit opnieuw over de campings verdeeld.

6. Onderscheid in produktietakken

Het onderscheid tussen pelsdierfokkerijen, vis-, wormen- en madekwekerijen en intensieve veehouderij is in de toelichting reeds voldoende gemotiveerd. Het gemaakte onderscheid is op zijn plaats omdat ten eerste het agrarisch karakter van de eerstgenoemde bedrijven soms twijfelachtig is en ten tweede de diverse milieuhygiënische en/of landschappelijke gevolgen van deze bedrijven in bepaalde zones absoluut ongewenst zijn.

Bovendien is het, indien het genoemde onderscheid niet gemaakt wordt, niet mogelijk de omzetting van intensieve veehouderijen in nog minder wenselijke bedrijven te voorkomen.

Overigens wijzen wij erop dat dit onderscheid bij de beoordeling van eerdere bestemmingsplannen buitengebied juist werd aanbevolen.

7. Regeling mestilo's

De regeling m.b.t. de mestilo's is reeds afgestemd op de daarvoor geldende richtlijnen van het Rijk. Dit met uitzondering van het volgende: in agrarische gebieden met landschaps- en natuurwaarden (ALN-gebieden) is de bouw van mestilo's buiten het bouwperceel, zowel per individueel bedrijf als collectief, in het plan niet toegestaan, ook niet met een wijzigingsbevoegdheid. Door het Rijk wordt in dit geval een wijzigingsbevoegdheid aanbevolen. In de toelichting is de motivatie voor deze afwijking van de richtlijnen reeds aangegeven (pag.78).

8. Bescherming weidevogelgebieden/tegengaan diepploegen

Het belang van het behoud van het grasland wordt wel degelijk onderschreven. Het bestemmingsplan is echter niet het juiste middel om het omzetten van grasland in een andere soort teelt te regelen. Het aangewezen instrument hiervoor is de beheersovereenkomst. In het betreffende gebied zijn reeds vele beheersovereenkomsten gesloten. De toelichting is terzake aangevuld.

Een algeheel verbod op het diepploegen grijpt teveel in in de agrarische bedrijfsvoering en is daarmee niet in overeenstemming met art. 10 WRO. Wel is het redelijk daarvoor in een aantal gebieden vergunning te moeten vragen, opdat op dat moment, bijvoorbeeld afhankelijk van de omvang, een afweging van belangen kan worden gemaakt.

In elke regeling blijft overigens de handhaving en controle m.b.t. dit soort werkzaamheden een probleem. Ook hier geldt dat een beheersovereenkomst het aangewezen instrument is.

D VERBLIJFSRECREATIE

Het gemeentebestuur wenst vast te houden aan het uitgangspunt om de onbenutte capaciteit uit het geldend bestemmingsplan "Buitengebied" te verdelen over bestaande kampeerterreinen. Verzoeken om reorganisatie/uitbreiding van een aantal kampeerterreinen zijn de laatste jaren op advies/aandrang van de PPC steeds aangehouden in afwachting van de voorliggende integrale bestemmingsplanherziening, omdat daarin een integrale belangenafweging zou kunnen plaatsvinden.

Met betrekking tot de uitbreidingsmogelijkheden van genoemde campings merken wij het volgende op:

1. Bufferzone Saxenheim/Mosterdveen: betreft vigerende bestemming "kampeercentrum" waarop zich voor een gedeelte camping "Achter Saxenheim" bevindt. Op korte termijn zal de eigenaresse van het terrein plannen indienen om de

Dit levert een uitbreiding op van ca. 1.000 staanplaatsen. Los daarvan is in het plan ook een nieuwe uitbreiding opgenomen van ca. 400 staanplaatsen, zodat Nunspeet er 1.400 staanplaatsen op vooruitgaat, hetgeen een effectieve uitbreiding van 25% inhoudt. Dit mag geen terughoudend beleid meer genoemd worden. Ook in relatie tot de in de Commissie "Integraal Beleidsplan Randmeren IJsselmeerpolders (CIBRIJ)" ontwikkelde deelplannen moet de thans in het plan aangegeven uitbreiding van een aantal campings veel te groot worden geacht (Camping Hoophuizen, kampeerterrein Bijsselse beek).

Naar de mening van de subcommissie houdt terughoudendheid in dit opzicht in: de campings dienen langs de vigerende grenzen bestemd te worden en een uitbreiding dient alleen via planherziening mogelijk te worden gemaakt, met name voor zover het campings betreft in het Centraal Veluws Natuurgebied en langs de Randmeerkust. Bezwaren bestaan er dus tegen de thans voorgestelde uitbreidingsmogelijkheden van de volgende campings:

- camping Saxenheim, in de bufferzone tussen deze camping en de camping Mosterdveen;
- twee terreinen ten zuidoosten van Vierhouten;
- het terrein ten noorden van Vierhouten;
- Hoophuizen, de terreinen tegen de Hierdense beek;
- een deel van de uitbreiding van het kampeerterrein bij de Bijselse Beek, waaronder die bij de monding van deze beek.

E BOSBESTEMMINGEN

1 Bosbestemmingen

In het plan wordt een tweedeling in bosbestemmingen aangehouden. Het integrale Deelplan Noord-West Veluwe gaat uit van een indeling in 5 bosfuncties. Hoewel de tweedeling beschouwd kan worden als een vertaling van de vijfdeling in het integraal deelplan, valt het op dat tussen de aangegeven bosfuncties in het deelplan en de bosbestemmingen in het plan een aantal verschillen bestaan (onder andere Elspeetsche Bosch, Vierhouterbosch, Zwarte verg, Vierhoutensche heide). Bezien moet worden op grond waarvan deze verschillen bestaan.

Dit geldt ook voor de gevallen waar een terrein is bestemd als "natuurgebied" en de provincie hetzelfde terrein als bos heeft geïnventariseerd en andersom.

Ook zijn grote percelen bos buiten het plan gehouden.

Verder wordt aandacht gevraagd voor de in het bos voorkomende bijzondere bostypen, zoals: male bossen, eiken strubben, eikenhakhout en boombos.

Via het beheersplan kan het omvormen van deze bostypen niet worden tegengegaan, zodat een regeling via het bestemmingsplan gewenst is.

Dit betekent, dat in toelichting, kaart en voorschriften deze bijzondere bostypen zullen moeten worden aangewezen, terwijl ze worden ondergebracht in de bestemming: "Bos met hoofddoel natuur", in plaats van, zoals thans, in de bestemming "Bos met meervoudige doelstelling".

vigerende bestemming te benutten. In het voorliggende plan is daarmee rekening gehouden.

2. Terreinen ten zuidoosten van Vierhouten: betreft terreinen "De Driehoek" en "Zandhul" waarvoor Gedeputeerde Staten op 18 juli 1988, onder nr. RO88.15756.ROV/G5205 verklaringen van geen bezwaar hebben verleend als bedoeld in de artikelen 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening en 50, lid 8, van de Woningwet. Een (kleine) uitbreiding van het terrein ten opzichte van de situatie waarvoor de verklaringen van geen bezwaar zijn afgegeven is conform de huidige exploitatie van het terrein waarvoor een Kampeerplaatsvergunning is afgegeven.
3. Terrein ten noorden van Vierhouten: betreft bestaand kampeerterrein aan welke uitbreiding het gemeentebestuur medewerking wil verlenen omdat een intensieve pluimveehouderij is beëindigd.
4. Camping "Bad Hoophuizen"; tegen de Hierdense Beek vindt geen uitbreiding van de camping plaats. De camping is bestemd conform de huidige exploitatie (tot de Killebeek).
5. Kampeerterrein Bijsselse Beek: betreft onbenutte restcapaciteit uit het vigerende plan. De monding van de beek zal vanwege zijn waarde worden bestemd tot "bos met accent natuur" waarbij de bestaande zomerhuisjes expliciet zullen worden bestemd. Zie hierna onder E3.

E BOSBESTEMMINGEN

1. Bosbestemmingen

De verdeling in bosbestemmingen in het plan is gebaseerd op destijds verkregen materiaal, namelijk:

- onderzoeksmateriaal dat is verwerkt in het Streekplan 1987, en
- kaartmateriaal Veluwe-onderzoek uit 1976.

Dit materiaal is aangevuld met:

- gegevens Staatsbosbeheer van februari 1986.

Najaar 1989 heeft de gemeente naar aanleiding van nader overleg met Staatsbosbeheer (LNO) aanvullende informatie ontvangen. Het materiaal betreft een beperkt deel van het totale bosgebied in het plan (Elspeterbos). Bij een eerste beoordeling blijkt de bestemmingsregeling van het plan voldoende aan te sluiten op de nieuwe meer verfijnde informatie. Er bestaat daarom geen aanleiding de bestemmingsregeling te wijzigen. Binnenkort verschijnt het integrale Deelplan Noord-West Veluwe. Ook dit materiaal zou aanleiding kunnen geven de bosbestemmingen te verfijnen. Het is echter onvermijdelijk het bestemmingsplan te baseren op onderzoeksmateriaal van een bepaald moment. Overigens blijft het de vraag of het bestemmingsplan wel op alle nuanceringen kan reageren. Wellicht is het nodig een aantal verfijningen t.z.t. in een landschapsbeleidsplan of -beheersplan te regelen.

De percelen bos welke buiten het plan zijn gehouden zijn gelegen ten zuiden van Hulshorst. Zie ook de beantwoording onder A5 (Bijlage).

2 Beplantingen/waardevolle houtopstanden

Een aanzienlijk deel van de beplantingselementen is niet als zodanig bestemd, terwijl erfbeplantingen, die niet apart bestemd hoeven te worden dat wel zijn. Ook zijn houtopstanden bestemd die niet aanwezig zijn. Dit aspect zou beter bekeken moeten worden. Nader overleg over de bosbestemmingen en de in het plan aan te geven beplantingselementen met de directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie wordt aanbevolen.

3 Het Elzenbroekbos/"Bos met accent dagrecreatie"

Het Elzenbroekbos aan de mond van de Bijsselse Beek dient vanwege zijn grote waarde te worden bestemd als "bos met accent natuur". In verband daarmee dienen de bestaande zomerhuisjes - 3 stuks - aan de grens van dit bos expliciet te worden bestemd.

Ten slotte ontbreekt nog een bestemming "bos met accent dagrecreatie", met name voor het Zaanderbos.

F NATUURGEBIEDEN

1 Bestemming van het Randmeerwater

Water, dat de ALN- of de Nm- ("natuurgebied, oeverlanden") bestemmingen bespoelt, zou men de bestemming "natuurgebied" moeten geven, teneinde de aanwezige waarden op de oevers beter te kunnen beschermen, tegen bijvoorbeeld bouwsels als steigers, jachthutten e.d.

2 Oeverzone ten westen van camping Hoophuizen

De hele oeverzone ten westen van de camping Hoophuizen zou als natuurgebied bestemd moeten worden.

G BURGERWONINGEN/NOODWONINGEN

1 Burgerwoningen

In het plan komen (buiten "Onder de Bos") een aantal bouwvlakken voor met de bestemming "wonen" waar nog geen woningen zijn gerealiseerd. Deze nieuwbouwmogelijkheden voor woningen zijn niet acceptabel en dienen als zodanig van het plan te worden afgevoerd.

2 Noodbehuizing

In het plan wordt voorgesteld om noodbehuizingen/zomerhuisjes die reeds gedurende enige tijd worden bewoond, waarvan de kwaliteit voldoende, de ligging acceptabel en de bewoning permanent is, te legaliseren. Indien het noodwoningen betreft met een slechte ligging op langere termijn wordt een terughoudend beleid gevoerd, bijvoorbeeld

2.Beplantingen/ waardevolle houtopstanden

Op basis van een actuele inventarisatie van de beplantingselementen en de houtopstanden en overleg met de directie Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie is het plan aangepast.

3.Het Elzebroekbos / "Bos met accent dagrecreatie"

Aan de opmerkingen van de PPC is tegemoetgekomen. Het plan is terzake aangepast.

F NATUURGEBIEDEN

1.Bestemming van het Randmeerwater

Ingevolge de opmerking van de PPC worden de aanwezige waarden op de oevers beter beschermd tegen bijvoorbeeld bouwsels als steigers en jachthutten. In de bestemming "Water" is daartoe een regeling opgenomen teneinde het bouwen ter plaatse uit te sluiten.

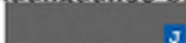
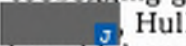
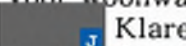
2.Oeverzone ten westen van camping Hoophuizen

Voor zover het gebied niet in gebruik is door de camping heeft het reeds de bestemming "Agrarische gebied met landschaps- en natuurwaarden" of "Natuurgebied/Oeverlanden".

G BURGERWONINGEN/NOODWONINGEN

1.Burgerwoningen

In het plan is een drietal nieuwbouwmogelijkheden voor burgerwoningen opgenomen. Hoewel in strijd met één van de hoofddoelstellingen in het plan is het gemeentebestuur van mening dat aan opname van alleen die drie nieuwbouwmogelijkheden niet valt te ontkomen, gezien de harde toezeggingen die dienaangaande zijn gedaan. Het betreft:

1. Zoomweg 30 te Nunspeet;
bouwblok aan de Hullerweg te Nunspeet, nabij nummer 20;
toezegging gedaan bij brief van 21 november 1985, nr. 22.925.
2. Hullerweg 145 te Nunspeet;
bouwblok voor een woning nabij het Hullerweg 145 te Nunspeet;
toezegging naar aanleiding van plannen* tot realiseren van 10 standplaatsen voor woonwagens nabij het perceel Hullerweg 126 te Nunspeet;
3. Klarenweg 2 te Hulshorst;
bouwblok aan de Klarenweg 2 te Hulshorst;
betreft sociaal-medische indicatie, toezegging bij brief van 20 november 1986, nr. 2987;

* bestemmingsplan "Hullerweg 124", vastgesteld d.d. 23 november 1982 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland d.d. 13 oktober 1983, nr. RO66/5-ROV/G5211. Bij Koninklijk Besluit van 7 juni 1985, nr. 28 is het besluit van Gedeputeerde Staten vernietigd.

bij ligging op een agrarisch bouwperceel temidden van of achter de agrarische opstallen. Indien woningen gelegen op het bouwperceel kwalitatief redelijk zijn, zullen ze worden beschouwd als 2e agrarische bedrijfswoning; een aanvraag van een (andere) tweede agrarische bedrijfswoning vereist in zo'n situatie de afbraak van de noodwoning.

Uit de toelichting is niet duidelijk op te maken wat er precies met de noodwoningen gaat gebeuren. Het zou verhelderend zijn als een overzicht wordt gegeven van het aantal noodwoningen, die voor een woonbestemming in aanmerking komen, het aantal noodwoningen waarvoor het beperkt overgangsrecht geldt en het aantal noodwoningen dat wegbestemd is.

Het legaliseren van nieuwe woningen in het buitengebied, ook via een noodwoning, is in ieder geval in strijd met het streekplan (zie noodwoningen ten noorden van Philadelphia).

Ten slotte wordt er op gewezen dat het provinciaal beleid gericht is op amovering van bebouwing in het buitengebied die daar niet functioneel thuishoort. Hiertoe behoren ook noodwoningen. Het is dringend gewenst hiervoor een saneringsplan op te stellen.

H DEFENSIE/MILITAIRE TERREINEN

- 1 Het wordt betreurd dat met Defensie geen enkele vorm van vooroverleg is gepleegd. In het coördinatie-overleg d.d. 1 februari 1989 is van de zijde van de vertegenwoordigers van uw gemeente toegezegd om op korte termijn met het ministerie van Defensie over de Militaire doeleinden in dit plan overleg te plegen. Het is jammer dat hieraan tot dusverre geen gevolg is gegeven. Van de zijde van het ministerie van Defensie wordt thans reeds het volgende opgemerkt.

In de toelichting wordt ten onrechte gesteld dat de oefenterreinen gebruikt worden voor schietoefeningen en dat de oefenterreinen slechts gedeeltelijk toegankelijk zijn voor publiek.

Het ministerie van Defensie gaat er vanuit dat uw gemeente in het kader van dit ontwerp-plan zich zonder meer uitspreekt dat de status quo wordt gehandhaafd. Hiermee kan worden ingestemd. Uit de voorschriften blijkt echter niet dat de status quo wordt gehandhaafd, maar eerder het tegendeel.

Alle militaire objecten dienen een militaire bestemming te krijgen. Uit artikel 24 valt op te maken dat alle delen van militaire oefenterreinen, die bestemd zijn tot "bos met meervoudige doelstelling" en "bos met hoofddoel natuur" niet meer voor militaire oefeningen beschikbaar zijn. Dit ontmoet overwegende bezwaren, omdat deze delen integraal deel uitmaken van de oefenterreinen en voor de oefeningen onontbeerlijk zijn.

Verder zijn de nieuwe bestemmingen "vuilstortplaats" (uitbreiding de Kril) en "weg" op (in plaats van) het aldaar aanwezige oefenterrein onaanvaardbaar.

2.Noodbehuizing

Door de PPC wordt om een overzicht gevraagd van het aantal noodwoningen,

- * welke voor een woonbestemming in aanmerking komen,
- * waarvoor een beperkt overgangsrecht geldt,
- * welke wegbestemd zijn.

Dit onderscheid is niet in het bestemmingsplan begrepen. Wel begrepen is :

- * (nood)woningen, welke een woonbestemming hebben, en
- * (nood)woningen, waarvoor een beperkt overgangsrecht geldt.

De toelichting is terzake aangevuld met het volgende overzicht:

	Opgenomen	Niet-opgenomen
Elspeet	19	56
Nunspeet	5	51
Hulshorst	9	54
Vierhouten	-	10

		171
		niet opgenomen (c.q. beperkt overgangsrecht)

Het opstellen van een actief saneringsplan en daaraan uitvoering geven vindt het gemeentebestuur economisch en maatschappelijk onverantwoord. De ruimtelijk inpasbare noodbehuizingen zijn van een burgerwoonbestemming voorzien, waardoor meer grip op dit soort behuizingen wordt gehouden dan indien ze zonder meer weg zouden zijn bestemd en onder het overgangsrecht vallen.

In het licht van het vorenstaande zij aangetekend, dat veel noodbehuizingen onder het overgangsrecht van het vigerend bestemmingsplan "Buitengebied" vallen en als zodanig recht kunnen doen gelden op een uitbreiding met 50%. Het thans in het plan geldende overgangsregime is veel beperkter. In die zin is er daarom wel degelijk sprake van (passieve) sanering.

H DEFENSIE/MILITAIRE TERREINEN

Het overleg met het Ministerie van Defensie heeft inmiddels plaatsgevonden (d.d. 4 juli 1989). Naar aanleiding van dit overleg en de opmerkingen in de PPC-reactie is het plan op de volgende punten aangepast:

1. De toelichting is met betrekking tot het gebruik en de toegankelijkheid van de oefenterreinen aangepast.
Niet alle militaire objecten krijgen in het plan een militaire bestemming. Wel is de aanduiding militaire oefenterreinen verwerkt in de voorschriften, waardoor de betreffende terreinen als militair oefenterrein gebruikt kunnen worden.
De bestemming "vuilstortplaats" en "weg" zijn volgens afspraak in het plan gehandhaafd.

- 2 Blijkens de plankaart is op de Generaal Winkelmankazerne en het magazijnencomplex Elspeet de beperking gelegd, dat zij tot maximaal 5% mogen worden bebouwd. Hiertegen bestaan grote bezwaren, aangezien er nu reeds meer bebouwing aanwezig is. Genoemd percentage is ook nergens gemotiveerd. Ook de maximum hoogtemaat van 10 m is arbitrair en wordt niet beargumenteerd. Een maximum bouwhoogte van 12 meter is gewenst.
- 3 Op de plankaart zijn 3 straalverbindingsspaden, die in de planperiode nog gerealiseerd zullen worden, niet opgenomen. Een deel van de grens van het oefenterrein Elspeter Heide is foutief ingetekend. Vier dienstwoningen bij de marechausseekazerne zijn niet militair bestemd. Het bebouwingspercentage van deze kazerne van 30 is te gering. Direct ten noorden van de Gen. Winkelmankazerne op de Westeindse Heide liggen twee vloeivelden, die behoren bij de waterzuiveringsinstallatie van de kazerne. Deze zijn niet als zodanig aangeduid of als onderscheiden bestemming opgenomen.

I NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN

1 Functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven

Onder de bestemming "bedrijven" zijn de coderingen te vinden waarmee de bestaande bedrijven in het buitengebied expliciet bestemd. Voorts is er een wijzigingsbevoegdheid opgenomen (artikel 79), waarin bepaald wordt dat bestaande bedrijven een andere bedrijfsbestemming kunnen krijgen, gehoord de Inspectie Milieuhygiëne. De redactie van dit artikel is onduidelijk. Niet duidelijk is of bedrijven uit categorie 1, 2 en 3 toelaatbaar zijn of deze alleen worden toegelaten als ze minder milieubelasting veroorzaken dan de voorganger. Daarnaast worden functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven op een onduidelijke manier samengevoegd met andere niet-agrarische bedrijven.

Als het er om gaat alleen functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven toe te staan op bestaande bedrijfsbestemmingen kan volstaan worden met een omschrijving en enige voorbeelden van de functioneel gebonden bedrijven.

De nadere toelichting op wat onder functionele binding moet worden verstaan in de plantoelichting (bladzijde 78) is overigens veel te ruim. Als "herkomst en aard" van het produkt een maatstaf zou moeten zijn, zou een belangrijk deel van de levensmiddelenindustrie in het buitengebied thuishoren (slachterijen, suikerraffinaderijen, zuivel-fabrieken etc.). Het zal duidelijk zijn dat deze industrieën op bedrijfsterreinen thuishoren.

Evenzo is het criterium (bladzijde 78) "doordat de functie juist niet past in een dorp" niet juist. Dit zou veel te ruime mogelijkheden bieden. De formulering (bladzijde 78) over detailhandel is ook niet juist. Detailhandel dient te worden uitgesloten, behoudens als

2. De voorschriften zijn terzake aangepast. Het bebouwingspercentage is veranderd van 5% in 15% en de maximale toegestane hoogte is verhoogd tot 12 m.
3. De plankaart is met betrekking tot de volgende punten conform het verzoek aangepast:
 - * de betreffende straalverbindingsspaden zijn verwerkt,
 - * de grens van de Elspeter heide is aangepast,
 - * de betreffende dienstwoningen zijn ondergebracht bij de militaire bestemming,
 - * het bebouwingspercentage met betrekking tot de marechausseekazerne is verhoogd.

De vloeivelden zijn in het plan conform de afspraak niet als zodanig aangeduid of bestemd.

Op verzoek is in de toelichting op blz.80 het (ca) 1200 ha medegebruik door Defensie vermeld.

I NIET-AGRARISCHE BEDRIJVEN

1.Functioneel aan het buitengebied gebonden bedrijven

Het is de bedoeling dat bedrijven in de categorie 1, 2 en 3 toegelaten kunnen worden. Art. 79 en de betreffende passage in de toelichting is in die zin veranderd.

De factoren die worden genoemd bij "functionele binding" dienen in hun onderlinge samenhang te worden gezien. De beschrijving als geheel dient in de toelichting een beeld te geven van wat onder functionele binding moet worden verstaan. Daarbij geldt als uitgangspunt dat het om bedrijven moet gaan die qua functie noodzakelijkerwijs of logischerwijs in het buitengebied gevestigd moeten zijn (zie par. 4.5.1.).

Gelet op de aard van de bedrijven (b.v. caravanhandel) is het niet mogelijk detailhandel zoals bedoeld uit te sluiten. De formulering die gekozen is, laat bestaande detailhandelbedrijven toe, doch voorkomt tevens onbedoelde uitgroei van detailhandel bij andere bedrijven.

ondergeschikte nevenactiviteit van industrie en ambacht in ter plaatse vervaardigde produkten niet zijnde textiel, schoeisel, lederwaren, voedings- en genotmiddelen en huishoudelijke artikelen".

2 Dienstwoningen

De term "dienstwoningen" komt in het plan niet voor. Dit betekent dat woningen, die eerst bij bedrijven en/of instellingen behoorden nu de bestemming "wonen" hebben gekregen. Dit kan alleen aanvaardbaar zijn als het oprichten van nieuwe dienstwoningen bij bedrijven en/of instellingen is uitgesloten. Verder zijn er bedrijfsbestemmingen, waarbij het voorkomt dat er 2 of 3 woningen op het perceel aanwezig zijn.

J SPORTVOORZIENINGEN

1 Algemeen golfterrein/motorcrossterrein

Uit toelichting en plankaart blijkt niet duidelijk welke sportvoorzieningen in het plangebied voorkomen. Omdat verschillende sporten aanzienlijke milieu-effecten kunnen hebben, is een detaillering op zijn plaats. Op het golfterrein komen veel houtopstanden voor. Deze dienen overeenkomstig de functie te worden bestemd.

Via dubbelbestemming is het motorcrossterrein in het Hendriksbos in het plan vastgelegd. Het is gewenst in de toelichting aan te geven dat hier voorlopig wordt uitgegaan van een status quo.

2 Sportvelden ten oosten Nunspeet/sportterrein in boswachterij Nunspeet

De sportvelden aan de oostzijde van Nunspeet worden fors uitgebreid. Een onderbouwing ontbreekt.

De bestemming "sportterrein" voor het voormalige natuurkampeerterrein in de boswachterij Nunspeet is ongewenst. De bestemming "bos met meervoudige doelstelling" ligt hier meer voor de hand.

K INFRASTRUCTUUR

1 Relatie met streekplan/deelplan Noord-west

Het streekplanbeleid - en het beleid van het Integrale Deelplan Noord-West (als streekplanuitwerking) - dient in de toelichting met betrekking tot de infrastructuur duidelijker naar voren te worden gebracht. Met name geldt dit voor het streven naar beperking van het gemotoriseerde verkeer binnen het Nationaal Landschap Veluwe (CVN).

In het Integrale Deelplan Noord-West zullen binnen afzienbare tijd voorstellen worden gedaan ter beperking van het gemotoriseerde verkeer (afsluiten van (zand)wegen). Op dit moment kunnen nog geen uitspraken worden gedaan over de gevolgen, die dit eventueel zou hebben voor het bestemmingsplan.

2.Dienstwoningen

In het verleden was het voor het gemeentebestuur door de opzet van de planvoorschriften van het vigerend bestemmingsplan "Buitengebied" juridisch onmogelijk te voorkomen, dat oorspronkelijke dienstwoningen werden verkocht als normale burgerwoning. Een opvolgende eigenaar van een instelling/bedrijf dient daarvan niet de dupe te worden. In de daarvoor in aanmerking komende gevallen zijn wel dienstwoningen opgenomen.

J SPORTVOORZIENINGEN

1.Algemeen golfterrein/motorcrossterrein

- In de toelichting zijn conform verzoek de verschillende in het plangebied voorkomende sportvoorzieningen vermeld.

De sportvoorzieningen in het buitengebied zijn :

Elspeet	:	voetbal, tennis en een jachtschietterrein ("De Berkenhorst")
Vierhouten	:	tennis
Nunspeet	:	voetbal, korfbal, hockey, tennis, golf, paardesport en fietscrossen.

De regulering van de milieueffecten van deze sporten vindt voor zover mogelijk reeds via de milieuwetgeving plaats. Detaillering is daarom niet noodzakelijk.

- Houtopstanden vormen een wezenlijk onderdeel van het gebruik van het golfterrein en zullen dan ook zeker behouden worden. Het apart bestemmen van de houtopstanden is daarom niet noodzakelijk.
- In de toelichting is conform verzoek aangegeven dat er voor wat betreft het motorcrossterrein in het Hendriksbos voorlopig uitgegaan wordt van een status quo.

2.Sportvelden ten oosten Nunspeet/ sportterrein in boswachterij Nunspeet

- Het betreft hier geen uitbreiding van de sportvelden maar een invulling van de restcapaciteit, waarvan thans het voornemen tot uitvoering bestaat op grond van het vigerende plan.
- Het betrokken terrein is een groot aantal jaren in gebruik als springterrein voor de paardesport. Als zodanig past het terrein in feite wel in de bestemming "Bos met meervoudige doelstelling". Gezien echter het onvermijdelijk realiseren van bebouwing op het terrein ten behoeve van deze functie wordt de bestemming "sportterrein" gehandhaafd.

K INFRASTRUCTUUR

1.Relatie met streekplan/ deelplan Noord-west

- Op dit moment kunnen nog geen uitspraken worden gedaan over de eventuele gevolgen voor het bestemmingsplan van voorstellen gedaan in het nog niet verschenen Integrale Deelplan Noord-West m.b.t. het beperken van het gemotoriseerde verkeer. Te zijner tijd zal het bestemmingsplan zonodig worden aangepast.

Wel is het wenselijk in de toelichting onder "toekomstige ontwikkeling" aan te geven, dat voorlopig wordt uitgegaan van de status quo, maar in de nabije toekomst wijzigingen in het bestemmingsplan nodig kunnen blijken ten gevolge van het dan geformuleerde beleid in het Integrale Deelplan Noord-West.

De Plaggeweg dient in ieder geval niet als "weg" te worden bestemd, aangezien deze zandweg hoog scoort om afgestoten te worden voor gemotoriseerd verkeer.

L PLANKAART/OVERZICHTKAARTEN

Er is voor gekozen om het grondgebied van de gemeente Nunspeet vast te leggen op 15 kaarten. Deze kaarten geven qua schaal en gedetailleerdheid een goed beeld van het grondgebied. Zinvol zou het zijn als er een handzaam overzichtskaartje zou zijn, wat in een oogopslag een beeld geeft van het hele gebied.

Op de overzichtskaarten wordt voor vrijwel alle niet-agrarische functies van niet te grote omvang steeds verwezen naar detailbladen welke in 4 rapporten (één per kern) deel uitmaken van het plan. Dit heeft als voordeel dat er weinig misverstanden kunnen bestaan over bebouwingsgrenzen etc. in concrete gevallen. Een groot nadeel is dat op de overzichtskaarten geen goed beeld verkregen wordt van de diverse functies die in het buitengebied voorkomen. Van de overzichtskaarten valt niet af te lezen wat nu een burgerwoning is, wat een niet-agrarisch bedrijf, wat een conferentie-oord etc.

Er wordt dan ook voor gepleit om op de overzichtskaarten in ieder geval aan te duiden welke functies ter plekke aanwezig zijn, de concrete invulling van het bestemmingsvak kan dan in de detailkaarten gevonden worden.

M HANDHAVING BESTEMMINGSPLAN

Bijzondere aandacht wordt nog gevraagd voor de handhaving van dit omvangrijk gecompliceerde plan buitengebied. Het zou buitengewoon jammer zijn en ook ongewenst als dit plan voor het zeer waardevolle buitengebied van uw gemeente, dat met zoveel inspanning tot stand is gekomen onvoldoende gehandhaafd zou worden. Een goede handhaving niet alleen van de bouwregels, maar vooral ook van het gebruik (bedrijfsvestiging) en het aanlegvergunningstelsel is onmisbaar voor een goede ruimtelijke ordening in uw gemeente.

N OVERIGE OPMERKINGEN

De opmerkingen over het plan en de voorschriften, die zich gezien hun aard niet leenden voor een discussie in de subcommissie, zijn opgenomen in de bij dit advies behorende bijlage.

- Met de opmerking van de PPC met betrekking tot de Plaggeweg wordt niet ingestemd. De bestemming "Wegen" is niet gekoppeld aan het soort verkeer. Het afsluiten van wegen voor gemotoriseerd verkeer kan daarom niet door middel van het bestemmingsplan geregeld worden. Bovendien zal de Plaggeweg in de toekomst in het betreffende onderdeel van het gemeentelijk rampenplan een belangrijke functie vervullen als calamiteitenweg ten behoeve van de campings ter plaatse.

L PLANKAART/ OVERZICHTKAARTEN

Als het gaat om een handzaam overzicht van de hoofdbestemmingen in het gehele gebied wordt verwezen naar de speciaal daarvoor vervaardigde toelichtingskaartjes (p. 62).

Het aanduiden van de functies op de overzichtskaarten zoals wordt voorgesteld is uitermate arbeidsintensief. Bovendien bestaat bij de gemeente daaraan weinig behoefte.

De subcommissie geeft uw college in overweging te bevorderen dat het plan, met inachtneming van bovenstaande opmerkingen, wordt vastgesteld. Het is gewenst om, indien aan één of meer opmerkingen geen gevolg gegeven wordt, het afwijkend standpunt van uw gemeentebestuur schriftelijk te motiveren bij de inzending van het vastgestelde plan bij Gedeputeerde Staten.

De secretaris van de Grote
Subcommissie Gemeentelijke Plannen

BIJLAGE, behorende bij het advies van de Provinciale Planologische Commissie, Grote Subcommissie Gemeentelijke Plannen, houdende opmerkingen met betrekking tot het plan en de voorschriften van het ontwerp-bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Nunspeet

A PLAN

1 Verblijfsrecreatie (dichtheden per ha)

De dichtheden per ha worden in het plan per verblijfsrecreatieterrein aangegeven, ofwel via de Kampeerverordening, ofwel via globale dichtheden/ha op de plankaart conform de Kampeerwet.

Tegen een differentiatie per terrein bestaan bij de subcommissie bezwaren. De Kampeerwet geeft geen enkele reden tot een dergelijke regeling.

2 Vuilstort "de Kril"

De vuilstort "de Kril" zal volgens het PAP-1987 worden gesaneerd; er zal dan geen uitbreiding meer plaatsvinden. Er is geen ontgrondingsvergunning verleend. Derhalve dient er thans ook geen uitbreiding aangegeven te worden.

3 Bestemming "kwekerij"

Er bestaan grote bezwaren tegen de bestemming "kwekerij" aan de Vreeweg. De locatie is te gevoelig om hier een kwekerij te beginnen. Het gaat ook om de bestemming "AlN".

4 Broedplaatsen

Bij het toelaten van broedplaatsen in vrijkomende bebouwing (ook bij burgerwoningen) zijn een aantal criteria geformuleerd. Twee criteria die in het streekplan hiervoor zijn geformuleerd, worden in de toelichting gemist: detailhandel uitsluiten en milieuvriendelijk.

5 Kaart

De 4 kernen zijn buiten het plangebied gehouden. Waarom zijn echter ten zuiden van Hulshorst 4 gebieden ook buiten het bestemmingsplan gehouden? In het plan wordt dit niet verklaard.

BIJLAGE

A PLAN

1. Verblifsrecreatie (dichtheden per ha)

Het motief voor het aangeven van de dichtheden per ha per verblifsrecreatie-terrein is een andere dan in de Kampeerwet. Het motief voor de differentiatie naar dichtheid per terrein is namelijk het aangeven van de ruimtelijke consequenties in relatie tot de omgeving.

Het plangebied kent een verscheidenheid aan verblifsrecreatieve vestigingen, variërend van watersportcampings met intensieve bezetting tot bungalowparken in geaccidenteerde bosgebieden met een relatief extensieve bezetting.

In principe worden voor bedrijven in het C.V.N. minder standplaatsen per ha. aanvaardbaar geacht dan voor bedrijven, gelegen buiten dit gebied. In dat kader is voor watersportcampings aan het Veluwemeer een dichtheid van 60 eenheden per ha. opgenomen, mede afgestemd op de huidige dichtheid. In het C.V.N. wordt in beginsel een dichtheid gehanteerd van 35 eenheden per ha. Bedrijven die nu al een hogere dichtheid hebben, krijgen maximaal 50 eenheden per ha.

Aan een viertal bestaande campings in het C.V.N. is een lagere dichtheid van 25 eenheden per ha. gegeven, overeenkomstig de wens van de betrokken eigenaren van de terreinen.

2. Vuilstort "de Kril"

In het door Gedeputeerde Staten vastgestelde en door de Kroon goedgekeurde PAP (Provinciaal Afvalstoffen Plan) 1987 - 1991 is de huidige vuilstortplaats met een mogelijke uitbreiding van 1,5 ha voor het winnen van afdekzand opgenomen.

Het meerdere van de uitbreiding (3,5 ha) waarin het plan voorziet is overeenkomstig de situatie van een door de Gedeputeerde Staten geweigerde ontgrondingsvergunning, waarop door de Kroon in beroep nog een uitspraak moet worden gedaan. Het is prematuur de voorgenomen uitbreiding te laten vervallen.

Overigens vindt thans (juli 1989) overleg plaats op provinciaal ambtelijk en bestuurlijk niveau met betrekking tot een plan voor herinrichting en omzetting van de stortplaats. Bij het opstellen van het plan wordt aansluiting gezocht bij het reeds eerder door de gemeente Nunspeet bij Gedeputeerde Staten ingediende plan voor uitbreiding van de stortplaats.

Het ontwerp-bestemmingsplan houdt rekening met zojuist vermeld plan.

3. Bestemming "kwekerij"

Op grond van het vigerend bestemmingsplan "Uitbreidingsplan in hoofdzaak" van de voormalige gemeente Doornspijk zijn bouwvergunningen verleend voor bedrijfsgebouwen en een -woning voor een kwekerij. Met de bouw is een aanvang genomen. Om deze reden is de bestemming "Kwekerij" gehandhaafd.

4. Broedplaatsen

De detailhandel is reeds in de voorschriften uitgesloten (art. 105, lid 1 onder b5). In de voorschriften is een criterium omtrent milieuvriendelijkheid toegevoegd. De toelichting behoeft in deze niet te worden aangepast.

5. Kaart

Bedoelde vier gebieden - welke in het vigerend bestemmingsplan "Buitengebied" de bestemming "villa's" hebben - zijn buiten het plan gehouden. In bedoelde gebieden mogen op ruime kavels (minimaal 1 ha) villa's en landhuizen worden gebouwd. Het merendeel van de eigenaren van bedoelde gronden hebben deze gekocht met de bedoeling daarop een villa of landhuis te bouwen.

Op basis van de Wet geluidhinder is het thans niet (meer) mogelijk genoemde bouwmogelijkheden te realiseren, reden waarom gekozen is om deze gebieden buiten het plan te laten waardoor woningbouw op basis van het vigerend bestemmingsplan mogelijk is. Op grond van de bouwverordening worden uiteraard wel geluidsvoorschriften opgelegd.

In dit verband wordt tevens verwezen naar een brief van Gedeputeerde Staten van 23 maart 1982, nr. GF1271/5-GF214 waarin genoemd college heeft laten weten kennis te hebben genomen van grote bezwaren om de bestemming "villabouw" te wijzigen in "natuurgebied" en mogelijk financiële consequenties zal kunnen hebben voor deze gemeente. Op grond van zojuist vermelde hebben Gedeputeerde Staten dan ook laten weten geen bezwaar te hebben tegen de bestaande bestemming "villabouw".

B VOORSCHRIFTEN

1 Agrarisch gebied (artikel 4-artikel 12)

a Vrijstellingen (artikel 6)

De regeling voor een 2e woning binnen een bouwperceel is in strijd met het provinciaal beleid ten aanzien van beperking van burgerwoningen in het buitengebied.

b Vrijstellingen (artikel 6)

Bij de vrijstelling voor ander gebruik van de agrarische opstallen wordt in de toelichting aangegeven dat dit voor de woonbestemming alleen geldt als sprake is van voormalige agrarische bedrijfsbebouwing. In de voorschriften is deze opmerking niet opgenomen.

c Bedrijfsbeëindiging (artikel 7)

Na bedrijfsbeëindiging zijn burgemeester en wethouders bevoegd het plan te wijzigen (artikel 7) ten behoeve van het wonen. Er dient daarbij nu reeds een maximum gesteld te worden aan het aantal woningen per bouwperceel.

d Verbod mestfoliebassins

Het in de toelichting aangeduide verbod op de realisatie van mestfoliebassins (bladzijde 73) komt niet in de voorschriften terug.

2 Kwekerijen (artikel 16-artikel 18)

Uitsluiting detailhandel

Indien detailhandel wordt uitgesloten dan ware wel melding te maken van detailhandel mogelijk als ondergeschikte nevencapaciteit in ter plaatse geteelde produkten.

3 Bos met hoofdaccent "natuur" + Bos met meervoudige doelstelling

a Indien bij de bestemming "bos met hoofdaccent "natuur"" naast de instandhouding van de natuurlijke en landschappelijke waarden ook bosbouw, houtproductie en openluchtrecreatie toestaat, dient in de toelichting aangegeven te worden wanneer deze activiteiten zijn toegelaten. (Artikel 28 - Doeleinden)

b Vrijstellingsbevoegdheid

Ten aanzien van de vrijstellingsbevoegdheid ten behoeve van onder andere houtloodsen (artikel 30/31) dient enerzijds het maximum aantal te worden aangegeven en anderszijds de minimaal vereiste oppervlakten bos.

B VOORSCHRIFTEN

1. Agrarisch gebied (artikel 4- artikel 12)

- a Vrijstellingen (artikel 6)
Daar waar het gaat om een tweede bedrijfswoning moet de noodzaak worden aangetoond en is er dus geen sprake van een burgerwoning.
In het geval van de vrijstelling art. 6, lid 4, gaat het om een beperkte uitbreiding van de bestaande bedrijfswoning ten behoeve van, met name, de rustende boer. Ook dan gaat het om bedrijfsgebonden wonen, niet om burgerwoningen.
- b Vrijstellingen (artikel 6)
Accoord, het betreffende artikel, namelijk art. 105 is aangepast.
- c Bedrijfsbeëindiging (artikel 7)
Een maximum aan het aantal woningen per bouwperceel kan op dit moment niet bepaald worden. Het maximum hangt namelijk af van het aantal bestaande woningen na bedrijfsbeëindiging.
- d Verbod mestfoliebassins
Accoord, het betreffende artikel (art. 103) is aangevuld. In de toelichting wordt verwezen naar het betreffende artikel.

2. Kwekerijen (artikel 16- artikel 18)

In de regeling is conform verzoek opgenomen dat detailhandel als inherente vorm en in ondergeschikte mate is toegestaan.

3. Bos met hoofdaccent "natuur" + Bos met meervoudige doelstelling

- a De toelichting is hierover duidelijk. De genoemde activiteiten zijn toegestaan, indien deze passen in een beheersovereenkomst, mits deze overeenkomst de doelstelling van de bestemming (behoud van natuur en landschap) onderschrijft. In andere gevallen dient bij het verlenen van een aanlegvergunning te worden beoordeeld of het behoud van natuur en landschap voldoende aandacht krijgt.
- b Gezien het feit dat er nooit meer houtloodsen zullen worden aangevraagd dan strikt noodzakelijk, achten wij het aangeven van een maximum aan houtloodsen niet noodzakelijk. Bovendien is het onmogelijk om van te voren standaard maxima en minima aan te geven.

4 Beken (artikel 36-38)

Ten aanzien van de vrijstellingsbevoegdheid inzake het bouwen tot aan de bestemmingsgrens van onder andere "beken" vindt er alleen een waterstaatstechnische toets plaats. Een toets aan natuur- en landschapswaarde ontbreekt (artikel 38).

5 Water (artikel 53-54)

Voorgesteld wordt om in paragraaf 19 "water" ook aandacht te besteden aan de natuurfunctie en het aspect waterhuishouding in de omschrijving naar het gebruik van het water van de Randmeren.

6 Bedrijven (artikel 77-79)

Artikel 77, lid 2, sub b, ware als volgt te formuleren:

"Detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit van industrie en ambacht in ter plaatse vervaardigde produkten niet zijnde textiel, schoeisel, lederwaren, voedings- en genotmiddelen en huishoudelijke artikelen".

7 Detailhandel (artikel 83-85)

Detailhandel in het buitengebied dient specifiek met de branches te worden bestemd.

De in artikel 83 (Doeleinden) vermelde zinsnede: "en daarbij behorende en daaraan verwante dienstverlening" dient geschrapt te worden.

8 Regeling bijgebouwen (artikel 93)

Vrijstelling kan verleend worden voor het bouwen van bijgebouwen tot 150 m als reeds meer dan 75 m aanwezig is. Naar de mening van de subcommissie is het aan te bevelen om in alle situaties, waarin meer dan 75 m bijgebouwen aanwezig is, een saneringsregeling in de voorschriften op te nemen die aangeeft in welke mate de oppervlakte bebouwing teruggebracht zal worden.

9 Vrijstellingsregels (artikel 101-105)

a Algemeen (artikel 101)

Het verdient in het kader van streven naar deregulering aanbeveling het verlenen van vrijstellingen minder vaak aan het afgeven van een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten te koppelen.

In de voorwaarden voor tijdelijk toestaan van ander gebruik wordt niet gesproken over de milieuvriendelijkheid van de nieuwe bedrijven.

Een toets aan natuur- en landschapswaarden ontbreekt bij de algemene vrijstellingsbevoegdheid.

4.Beken (artikel 36-38)

Accoord, de toets aan natuur- en landschapswaarde is toegevoegd in artikel 38.

5.Water (artikel 53-54)

Zie beantwoording onder F1.

6.Bedrijven (artikel 77-79)

De formulering is anders, doch dat deze beter zou zijn wordt niet ingezien. Het artikel is daarom niet aangepast.

7.Detailhandel (artikel 83-85)

Alleen in zeer bijzondere gevallen wordt het specifiek met branches bestemmen van detailhandel in het buitengebied door de Kroon toegestaan. Aangezien hier geen sprake is van een bijzonder geval, is deze aanbeveling niet overgenomen. Het niet overnemen van de aanbeveling is bovendien wenselijk, gezien het te groot worden van het risico van een ongerechtvaardigde beperking van het meest doelmatig gebruik.

Aan de opmerking met betrekking tot het schrappen van de in art. 83 vermelde zinsnede wordt niet tegemoetgekomen. Bij veel detailhandel hoort een bepaalde vorm van dienstverlening.

8.Regeling bijgebouwen (artikel 93)

Excessen kunnen voorkomen worden met de 15% regel in art. 92. Deze blijft onverminderd van kracht.

9.Vrijstellingsregels (artikel 101-105)

a Algemeen (artikel 101)

- Het aantal gevallen waarin het verlenen van vrijstellingen wordt gekoppeld aan het afgeven van een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten is bijzonder klein. Indien het afgeven van een verklaring van geen bezwaar van GS wel is opgenomen, dan geeft de reikwijdte van de vrijstelling daartoe aanleiding.

- Zie beantwoording onder A4 van de bijlage (Broedplaatsen).

- Accoord, een toets aan natuur- en landschapswaarden is toegevoegd aan de algemene vrijstellingsbevoegdheid.

b Windmolens (artikelen 101 en 109)

De vrijstellings- en wijzigingsregels ten aanzien van bouw van windmolens zijn te ruim. Als bepaling moet nog worden opgenomen dat de minimum afstand tot woonbebouwing 100 m dient te bedragen. Voor windmolens boven 40 m zou de procedure van planherziening gevolgd moeten worden.

c Vormen van verboden gebruik (artikel 103)

- Het gebruik als opslag- en stortplaats enz. als bedoeld in artikel 103.1.b kan strijdig zijn met de te beschermen waarden. Enige aanpassing is dus gewenst.
- Als gevolg van de bepalingen in artikel 103.2 legaliseert men onder andere het crossen in het agrarisch gebied en motorboottraces op de Randmeren. Een en ander is ongewenst.

d Ander gebruik

Bij de vrijstellingsbevoegdheid ten behoeve van ander gebruik van voormalige agrarische bedrijfsbebouwing (artikel 105) ontbreekt een toets aan natuur- en landschapswaarden. Een bedrijf dat een hoop herrie maakt midden in het weidevogelgebied is niet uitgesloten.

Verder wordt opgemerkt dat het in dit artikel genoemde criterium 4: "niet inhouden het produceren van goederen met meer dan twee produktiemedewerkers" géén ruimtelijk relevante criterium is. Dit dient dus geschrapt te worden.

10 Aanlegvergunningenstelsel

Het koppelen van het aanlegvergunningenstelsel (avs) voor vellen en rooien van bomen aan het al dan niet aanwezig zijn van een beheersovereenkomst is niet geoorloofd. Verder is het opnemen van drainagewerkzaamheden in het avs voor gebieden met natuurwetenschappelijke waarden, die sterk van de grondwaterstand afhankelijk zijn, gewenst. Ook het storten van onder andere puin dient aan een aanlegvergunningensysteem gekoppeld te worden.

11 Bedrijvenlijst

De bij het plan opgenomen Staat van Inrichtingen dient beter toegesneden te worden op de in het onderhavige buitengebied voorkomende bedrijven.

Arnhem, 17 mei 1989/2/sp/684D

b Windmolens (artikelen 101 en 109)

De vrijstellings- en wijzigingsregels zijn ons inziens niet te ruim. Er dient altijd een hindertoets plaats te vinden. Bij vergunningverlening zullen zonodig nadere eisen gesteld worden aan met name de situering. De bepaling omtrent de minimum afstand tot woonbebouwing van 100 m zou windmolens praktisch onmogelijk maken: een windmolen zal vaak op een bouwperceel gesitueerd moeten worden, op minder dan 100 m van de (bedrijfs-)woning. Windmolens boven 40 m zijn niet toegestaan (max. hoogte van windmolens is 35 m).

c Vormen van verboden gebruik (artikel 103)

- In artikel 102 wordt aangegeven dat gebruik in strijd met de bestemming verboden is. In artikel 103, eerste lid, onder b, worden enige vormen van gebruik aangegeven welke in ieder geval verboden zijn, tenzij die vormen verband houden met het op de bestemming gerichte beheer. Voorbeelden: het plaatsen van landbouwmachines en veevoer op onbebouwde gronden is op gronden met een agrarische bestemming toegestaan ("meest doelmatig gebruik"), op een natuurbestemming niet, vanwege strijd met de bestemming.
- Artikel 103 bevat enige vormen van in ieder geval verboden gebruik, op bepaalde gronden. Daarmee is natuurlijk niet bepaald dat een en ander op andere gronden "gelegaliseerd" zou zijn. Krachtens bestendige Kroonjurisprudentie is het verbieden van motorbootraces, zeker in gebieden zonder bijzondere, door het plan te beschermen waarden, niet een zaak van regeling in een bestemmingsplan.

d Ander gebruik

Het betreffende artikel is conform beide verzoeken aangepast.

10.Aanlegvergunningenstelsel

- Aan de opmerking met betrekking tot de koppeling van het aanlegvergunningenstelsel aan een beheersovereenkomst is als volgt tegemoetgekomen. De rechtstreekse koppeling is vervangen door een indirecte koppeling, namelijk via een gerichte Beschrijving in Hoofddijnen (art. 106a). Daarbij wordt gebruik gemaakt van de "afstemmingsfunctie" die een dergelijke Beschrijving kan hebben (zie "Bestemmen met beleid", VROM, p.25-26).
- Het verrichten van drainagewerkzaamheden in gebieden met natuurwetenschappelijke waarde is conform verzoek aan een aanlegvergunning gebonden.
- Bedoelde stort is reeds als verboden gebruik aangemerkt (artikel 103).

11.Bedrijvenlijst

Toesnijding in de zin van deze opmerking is niet nodig. De Staat van Inrichtingen dient enkel als toetsingskader voor uitgestelde beslissingen, met name de wijzigingsbevoegdheid voor het veranderen van bedrijfssoort (artikel 79, eerste lid).

5.2. Inspraak

Eerste voorontwerp

In het kader van de inspraak zijn met betrekking tot het eerste voorontwerp (1985) specifieke bijeenkomsten belegd op:

- 17 september 1985, 28 januari 1988 en 5 oktober 1988 met de boscijzenaren en andere betrokkenen bij het bos;
- 18 september 1985 met de campingeijzenaren en andere betrokkenen bij de verblijfsrecreatie;
- 19 september 1985 met de landbouworganisaties.

Voorts zijn er algemene inspraakavonden belegd op:

- 24 september 1985 in het gemeentehuis voor de inwoners van Nunspeet en Hulshorst en omgeving;
- 2 oktober 1985 in het verenigingsgebouw Amicitia te Elspeet voor de bewoners van Elspeet en omgeving;
- 15 oktober 1985 in het dorps huis te Vierhouten voor de inwoners van Vierhouten en omgeving.

Tenslotte hebben veel inwoners en organisaties in de maanden september en oktober 1985 gebruik gemaakt van de mogelijkheid hun individuele opmerkingen en wensen zowel schriftelijk als mondeling te deponeren.

Nieuwe opzet

Voor het plan in zijn nieuwe opzet zijn opnieuw algemene inspraakavonden belegd op:

- 29 november 1989 in het gemeentehuis te Nunspeet;
- 30 november 1989 in het verenigingsgebouw Amicitia te Elspeet.

Voorts was er van 22 november tot 1 december 1989 in het gemeentehuis te Nunspeet en op 9 december 1989 in het verenigingsgebouw Amicitia te Elspeet gelegenheid om van het ontwerp-plan kennis te nemen en daarop te reageren. De gemaakte opmerkingen hadden overwegend betrekking op individuele wensen/voorkeuren. Waar mogelijk is rekening gehouden met deze wensen. Het plan is daarop op onderdelen aangepast, waarbij de hoofdlijnen van het plan ongewijzigd zijn gebleven.

5.3. Wijzigingen bij vaststelling

Algemeen

Bij de vaststelling van het plan op 17 april 1990 is het plan naar aanleiding van bezwaarschriften en/of ambsthalve wijzigingen op enkele ondergeschikte onderdelen gewijzigd. Hoofdstuk 1 t/m 4 van de toelichting zijn aan deze wijzigingen aangepast. Ter verduidelijking worden de wijzigingen bij vaststelling van het plan welke betrekking hebben op de voorschriften in onderstaande tekst apart weergegeven.

Wijzigingen voorschriften

- In de vrijstellingsbevoegdheid ten behoeve van de bouw van kassen in de bestemming "Agrarisch gebied" is de maximale toegestane oppervlakte verruimd van 400 m² tot 1500 m² (art. 6, lid 8);
- De doeleindenomschrijvingen van de bestemmingen "Natuurgebied/oeverlanden", "Natuurgebied/heide" en "Natuurgebied/zandverstuiving" zijn uitgebreid met de volgende zin : "..., waartoe behoren de geomorfologische, landschapsvisuele, bodemkundige en (hydro-) biologische waarden" (art. 22, 24(a) en 26) ;
- De maximum hoogte van andere bouwwerken in de bestemmingen "Bos met hoofddoel natuur" en "Bos met meervoudige doelstelling" is verruimd van 2 naar 5 m, en in de bestemming "Bos met accent dagrecreatie" van 3 naar 5 m (art. 29, 32 en 33b);
- In de bestemming "Bos met accent dagrecreatie" is alsnog één dienstwoning toegestaan. De inhoud van deze dienstwoning mag niet meer bedragen dan 600 m³ (art. 33b) ;
- De doeleindenomschrijving van de bestemming "Houtopstanden" is uitgebreid met de volgende zin : " met de aldaar voorkomende en daaraan eigen waarden, waartoe behoren de geomorfologische, landschapsvisuele, bodemkundige en biologische waarden" (art. 34);
- In de bestemming "Verblijfsrecreatie" is "kampeerplaatsen" vervangen door "kampeermiddelen" (art. 48, lid 2);
- De bestemming "Water" vervalt (art. 53 en 54);
- Voor de bestemming "Vuilstortplaats" is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen t.b.v. het wijzigen van genoemde bestemming in de bestemming "Bos met meervoudige doelstelling" (art. 67a) ;
- In de bestemming "Tuinen" is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, waardoor -mits voldaan wordt aan verschillende voorwaarden- op gronden met de bestemming "Woningen", "Erven" en "Tuinen" een agrarisch bouwperceel kan worden aangegeven (art. 96a, lid 2) ;
- Aan de vrijstellingen in artikel 98 is als voorwaarde toegevoegd dat getoetst zal worden aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van die gronden ;
- Het eisen van een aanlegvergunning voor een aantal werkzaamheden binnen het bouwblok in de bestemming "Landgoed" is vervallen (art. 106, lid 2, onder c).

2. PLANKAART

Alle bladen van de plankaart zijn apart bijgevoegd !

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen